

ЗАКОН ЗА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда правилата за движение по пътищата, отворени за обществено ползване, изискванията към пътните превозни средства и техните водачи за участие в движението по пътищата, правата и задълженията на участниците в движението и на контролните органи.

(2) Този закон се прилага и за пътищата, които не са отворени за обществено ползване, освен ако с други правни разпоредби или от собственика или управляващия път е определено друго.

(3) Целта на този закон е да се осигури безопасно движение по пътищата и опазване на живота, здравето и имуществото на участниците в движението, да се улеснява тяхното придвижване, както и да се опазва околната среда от замърсяване, причинено от моторните превозни средства.

Чл. 2. (1) Отворен за обществено ползване е всеки път, условията за използване на който са еднакви за всички, участващи в движението в едно и също качество.

(2) Всеки има право да се движи по пътищата, отворени за обществено ползване, като спазва установените правила за движение и е длъжен:

1. с поведението си да не създава опасности и пречки за движението, да не поставя в опасност живота и здравето на хората и да не причинява имуществени вреди;

2. да опазва околната среда, като не изхвърля и не оставя на пътя предмети или вещества, както и да вземе мерки за отстраняването им или за предупреждаване на останалите участници в движението, когато това ги застрашава;

3. да спазва сигналите и изпълнява разпорежданията на длъжностните лица, оправомощени да регулират или да контролират движението по пътищата, както и светлинните сигнали, пътните знаци и пътната маркировка.

(3) Собственикът на път, който не е отворен за обществено ползване, е длъжен да го обозначи.

(4) Компетентността на органите за контрол по този закон не се разпростира върху пътищата, които не са отворени за обществено ползване, селскостопанските пътища, осигуряващи достъп до земеделски земи и горските пътища.

Чл. 3. (1) Управляващите пътищата ги поддържат изправни и:

1. поставят необходимите знаци, маркировка и сигнализация за съответния клас път;

2. обозначават или сигнализират незабавно препятствията по пътя и ги отстраняват във възможно най-кратък срок;

3. организират движението по тях така, че да осигурят условия за безопасно движение, за опазване на околната среда от наднормен шум и от замърсяване от моторните превозни средства;

4. прилагат мерки в районите около институциите в системата на предучилищното и училищното образование с цел защита на децата, като предвиждат изграждане на отклонения и препятствия, разположени напречно на платното на движението, ситуационни изменения и препятствия, стеснения на платното за движение или комбинации от тях;

5. внедряват и поддържат технически средства и системи за регулиране и управление на движението;

6. ежегодно извършват оценка и приемат мерки за ограничаване на пътнотранспортните произшествия и намаляване на жертвите от тях, дължащи се на техническото състояние на пътя.

(2) Управляващият железния път, е длъжен да поддържа железопътните прелези и техните съоръжения в исправност.

(3) За организиране на движението по пътищата се използват светлинни сигнали, пътни знаци и пътна маркировка върху платното за движение и крайпътните съоръжения, които представляват единна система съгласно Конвенцията за пътните знаци и сигнали и се изработват и поставят така, че да бъдат лесно разпознавани.

(4) Министърът на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на вътрешните работи и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията определят с наредби условията и реда за използване на пътните светофари, пътната маркировка, пътните знаци и другите средства за сигнализиране при организиране на движението по пътищата, отворени за обществено ползване.

(5) Условията и редът за организиране на движението по пътищата, отворени за обществено ползване се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(6) Министърът на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на вътрешните работи определят с наредба реда за установяване и обезопасяване на участъците с концентрация на пътнотранспортни произшествия по пътищата и за категоризиране безопасността на пътищата.

(7) За ограничаване на скоростта на движение на моторните превозни средства може да се използват изкуствени неравности или други средства, които се изграждат или монтират върху платното за движение при условия, определени с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на вътрешните работи, в която се определят и изискванията към тях. Не се допуска изграждане или монтиране на изкуствени неравности върху платното за движение по републиканските пътища извън населените места.

(8) Поставянето на предмети или извършването на дейност в обхвата на пътя, несвързани с предназначението му, може да става само след разрешение от управляващия пътя. Забранено е предоставянето на трети лица ползването на част от обхвата на пътя, когато това ще затруднява участниците в движението.

(9) В населените места тротоарите могат да се използват за търговски и други цели само ако е запазена площ за преминаване на пешеходците с широчина не по-малка от 2 метра.

(10) Плановете за организация на движението по пътищата, отворени за обществено ползване и проектите за временна организация и безопасност на движението се предоставят за становища на органите на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 4. (1) При необходимост, движението по пътищата се регулира от оправомощени за това длъжностни лица (регулировчици).

(2) При строително-ремонтни работи на пътя, за подаване на сигнали към участниците в движението може да се използват сигналисти, които подават сигнали с червен флаг или палка.

Чл. 5. (1) Всеки водач на пътно превозно средство е длъжен:

1. да управлява превозното средство, съобразно правилата по този закон, да бъде внимателен и предпазлив към другите участници в движението, особено към пешеходците и водачите на двуколесни пътни превозни средства;

2. с управляваното от него превозно средство да не затруднява другите участници в движението, както и да не затруднява и обезпокоява живеещите в крайпътните имоти;

3. да спазва нормите за шум и вредни емисии на отработени газове от моторното превозно средство, както и други норми и изисквания за опазване на околната среда;

4. да не извършва маневри, изразяващи се в последователно внезапно преминаване в лентите за движение;

5. когато навлиза от път без настилка на път с настилка, да не нанася кал и земна маса по пътя.

(2) Водачите са длъжни да контролират непрекъснато пътните превозни средства, които управляват.

(3) На водача на пътно превозно средство е забранено да управлява:

1. пътно превозно средство със свидетелство за управление, което не е валидно за категорията на управляваното превозно средство или свидетелство, което не е валидно на територията на Република България;

2. пътно превозно средство, подлежащо на регистрация, което не е регистрирано или няма разрешение за временно движение, или е спряно от движение;

3. пътно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или след употреба на наркотични вещества или техни аналози.

Глава втора

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПЪТНИТЕ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА ЗА УЧАСТИЕ В ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Чл. 6. По пътищата, отворени за обществено ползване се допуска движението на превозни средства, които отговарят на изискванията на Закона за пътните превозни средства и на издадените въз основа на него подзаконовни актове.

Чл. 7. (1) По пътищата, отворени за обществено ползване, се допуска движението само моторни превозни средства и ремаркета, които са регистрирани, не са спрени от движение или регистрацията им не е прекратена или временно отнета, и имат табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места.

(2) Освен в случаите по ал. 1, по пътищата, отворени за обществено ползване, се допуска и движението на:

1. моторни превозни средства и ремаркета с предоставени временни табели с регистрационен номер и издадено разрешение за временно движение за срок от 3 години, на лица - търговци по смисъла на Търговския закон или по националното законодателство на друга държава членка на Европейския съюз, извършващи внос и продажба на превозни средства;

2. моторни превозни средства с издадени табели с регистрационен номер и разрешение за временно движение с определен маршрут или район на движение със срок на валидност до 30 дни - за придвижване на пътни превозни средства на територията на страната, при износ на пътни превозни средства от страната след прекратяване на постоянната или временната им регистрация, за придвижване на регистрирани превозни средства в страната или от друга държава до страната при изгубена или открадната постоянна табела с регистрационен номер и за придвижване на пътни превозни средства с чужда регистрация извън страната при изгубена или открадната постоянна табела с регистрационен номер на територията на Република България;

3. двуколесни моторни превозни средства, неподлежащи на регистрация и спадащи към категория велосипед.

(3) Регистрацията, отчетът, спирането от движение и пускането в движение, временното отнемане, прекратяването и възстановяването на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, както и издаването на разрешение за временно движение, се извършва от органите на Министерството на вътрешните работи при условията и по реда на Закона за пътните превозни средства.

(4) Спирането от движение и пускането в движение на превозни средства може да бъде извършвано и от други контролни органи, в случаите предвидени от закон, за което се уведомяват органите на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 8. (1) Пътно превозно средство, регистрирано в друга държава, чийто собственик е установил обичайното си пребиваване в Република България може да се движи на територията на страната с тази регистрация в срок до 6 месеца от издаване на съответния документ за пребиваване, след което – само след регистрация на превозното средство по реда на наредбата по чл. 11, ал. 1 от Закона за пътните превозни средства.

(2) Не може да се движи по пътищата, отворени за обществено ползване на територията на Република България превозно средство с табели, чиято валидност е изтекла или чието ползване е ограничено за територията на държавата, в която са издадени.

Чл. 9. Колесните трактори, тракторните ремаркета и друга самоходна техника, регистрирани съгласно Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника, могат да се движат по изключение по пътищата, отворени за обществено ползване, по ред, определен с наредба, издадена от министъра на земеделието, храните и горите, министъра на вътрешните работи и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 10. По пътищата, отворени за обществено ползване се допуска движението на пътни превозни средства с животинска тяга, регистрирани по ред определен от общинските съвети.

Чл. 11. (1) Превозни средства, с които се извършват превози с атракционна цел могат да се

движат по изключение по пътищата, отворени за обществено ползване по определени от кметовете на общини маршрути, ако са регистрирани по ред, определен от общинските съвети.

(2) За да се движат по пътищата, отворени за обществено ползване, за превозните средства по ал. 1 следва да е издаден валиден документ за сключена застраховка „Гражданска отговорност“ по т. 13, раздел II, буква „А“ от приложение № 1 на Кодекса за застраховането.

Чл. 12. По пътищата, отворени за обществено ползване могат да се движат моторни превозни средства, за които е издаден документ, в който е отразена датата за извършване на следващия периодичен преглед за проверка на техническата им изправност и удостоверява, че моторното превозно средство и тегленото от него ремарке се допускат за движение по пътищата, отворени за обществено ползване.

Чл. 13. (1) Движещите се по пътя моторни превозни средства и теглените от тях ремаркета трябва да бъдат:

1. технически изправни;

2. с размери, маса и натоварване на ос, които не надвишават нормите, установени от министъра на регионалното развитие и благоустройството, и с товари, които не представляват опасност за участниците в движението;

3. обозначени със съответните опознавателни знаци, когато се изисква;

4. с гуми, с дълбочина на протектора не по-малка от 1,6 mm;

5. през периода от 15 ноември до 1 март - с гуми, предназначени за зимни условия, отговарящи на изискванията по т. 4, или с гуми с дълбочина на протектора не по-малка от 4 mm.

(2) Движещите се по пътя двуколесни моторни превозни средства от категория L следва да са оборудвани със светлоотразителна жилетка.

(3) Движещите се по пътя три- и четириколесни моторни превозни средства от категория L следва да са оборудвани с предупредителен светлоотразителен триъгълник, аптечка и светлоотразителна жилетка.

(4) Движещите се по пътя моторни превозни средства, различни от посочените в ал. 2 и 3, следва да са оборудвани с предупредителен светлоотразителен триъгълник, аптечка, пожарогасител, светлоотразителна жилетка и резервно колело (гума с джанта) или система за самостоятелно възстановяване на спукана гума, а през периода от 15 ноември до 1 март – и с вериги за сняг.

(5) Движението на пътни превозни средства с размери, маса и натоварване на ос, надвишаващи нормите, определени по реда на ал. 1, т. 2, се извършва по ред, определен от министъра на регионалното развитие и благоустройството съгласувано с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на околната среда и водите и министъра на вътрешните работи.

(6) Движението на пътни превозни средства, превозващи опасни товари се извършва по реда на наредбата по чл. 14 от Закона за автомобилните превози и Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR) (ДВ, бр. 73 от 1995 г.).

(7) Движещите се по пътя моторни превозни средства могат да бъдат допълнително оборудвани извън одобрението на типа на превозното средство със светлини, табели или други

елементи, ако са одобрени по реда на наредбата по чл. 4, ал. 2 от Закона за пътните превозни средства.

Чл. 14. (1) По пътища, отворени за обществено ползване, посочени в чл. 10 от Закона за пътищата или по техни участъци се допуска движението само на моторни превозни средства с валиден винетен стикер, залепен в долния десен ъгъл на предното стъкло, по начин, възпрепятстващ повторното му ползване.

(2) Движението на пътни превозни средства по републиканските пътища се извършва след заплащане на такса за съответната категория превозно средство, в съответствие със Закона за пътищата.

Глава трета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ВОДАЧИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Чл. 15. (1) Всяко моторно превозно средство, което участва в движението по пътищата, отворени за обществено ползване, трябва да се управлява от правоспособен водач съгласно Закона за водачите на моторни превозни средства.

(2) За да управлява моторно превозно средство, водачът трябва да притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада моторното превозно средство, да не е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред, както и свидетелството му за управление да е в срок на валидност, да не е временно отнето с приложена принудителна административна мярка или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс и да не е обявено за невалидно, тъй като е повредено, изгубено или откраднато.

(3) Изискванията по ал. 1 и 2 не се прилагат, когато моторното превозно средство е учебно и се управлява от кандидат за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства по време на обучението му и при провеждането на изпита за придобиване на правоспособност, при спазване на условията и реда на Закона за водачите на моторни превозни средства.

Чл. 16. (1) Правоспособността на водачите да управляват по пътищата моторно превозно средство, за категорията превозни средства по Закона за пътните превозни средства се обозначава с латински букви в свидетелството за управление.

(2) Категориите превозни средства и категориите за правоспособност, необходими за да бъде управлявано моторно превозно средство са посочени в Приложение № 1.

(3) За управление по пътищата на колесна земеделска и горска техника и самоходни машини водачът трябва да притежава правоспособност за работа със съответната техника и свидетелство за управление за която и да е от категориите, посочени в Закона за водачите на моторни превозни средства, а за да тегли по пътищата с тази техника ремарке или прикачен инвентар – да притежава свидетелство за управление на превозно средство от категории C1E, CE, D1E или DE.

(4) Минималната възраст на водача за управление на моторно превозно средство по пътищата, отворени за обществено ползване е:

1. шестнадесет години - за управление на моторно превозно средство, за което се изисква категория АМ;

2. шестнадесет години - за управление на моторно превозно средство, за което се изисква категория А1;
3. осемнадесет години - за управление на моторно превозно средство, за което се изисква категория А2;
4. двадесет и четири години - за управление на моторно превозно средство, за което се изисква категория А, или:
 - а) двадесет години - за управление на територията на страната на моторно превозно средство, за което се изисква категория А, ако водачът притежава свидетелство за управление на мотоциклет, за което се изисква категория А2 от не по-малко от две години;
 - б) двадесет и една години - за управление територията на страната на триколесни моторни превозни средства, с мощност, превишаваща 15 kW;
5. седемнадесет години - за управление на моторно превозно средство, за което се изисква категория В1;
6. осемнадесет години - за управление на моторно превозно средство, за което се изискват категории В или ВЕ;
7. осемнадесет години - за управление на моторно превозно средство, за което се изискват категории С1 или С1Е, като не се ограничава прилагането на разпоредбите за управление на такива превозни средства, определени в наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози;
8. двадесет и една години - за управление на моторно превозно средство, за което се изискват категории С или СЕ, а ако водачът притежава карта за квалификация на водача, в която е отразено, че е преминал успешно пълното обучение за придобиване на квалификация по реда, определен с наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози - осемнадесет години, за управление на територията на страната на моторно превозно средство, за което се изискват категории С или СЕ;
9. двадесет и една години - за управление на моторно превозно средство, за което се изискват категории D1 или D1Е, като не се ограничава прилагането на разпоредбите за управление на такива превозни средства, определени в наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози;
10. двадесет и четири години - за управление на моторно превозно средство, за което се изискват категории D или DE, или:
 - а) двадесет и три години – за управление на територията на страната на моторно превозно средство, за което се изискват категории D или DE, ако водачът притежава карта за квалификация на водача, в която е отразено, че е преминал успешно пълното обучение за придобиване на квалификация по реда, определен с наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози;
 - б) двадесет и една години – за управление на територията на страната на моторно превозно средство, за което се изискват категории D или DE, ако водачът притежава карта за квалификация на водача, в която е отразено, че е преминал успешно ускорено обучение за придобиване на квалификация по реда, определен с наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози. В този случай водачът има право да управлява превозно средство, с което се извършват превози по редовни линии за превоз на пътници, когато курсът в едната посока от началната до крайната спирка не превишава 50 км, което се удостоверява със съответния национален код в свидетелството за управление;
11. двадесет и една години - за управление на трамвайна мотриси, за което се изисква категория Ттм;
12. осемнадесет години - за управление на колесен трактор по републиканските и общинските пътища.

Чл. 17. (1) Всеки водач има право да управлява моторно превозно средство от категорията, за която притежава свидетелство за управление, а водачът, притежаващ свидетелство за управление от категория Ттм - само трамвайни мотриси.

(2) Състав от пътни превозни средства, състоящ се от моторно превозно средство от категория В и ремарке с допустима максимална маса над 750 kg, когато допустимата максимална маса на състава надвишава 3500 kg, но не надвишава 4250 kg, се управлява от лица, преминали обучение и издържали съответния изпит. Правото да се управлява такъв състав се обозначава в свидетелствата за управление чрез съответния код на Общността.

(3) За да управляват тролейбус водачите, притежаващи категория D, трябва да са преминали допълнително обучение по реда на Закона за водачите на моторни превозни средства. Правото да се управлява тролейбус се обозначава в свидетелствата за управление чрез съответния национален код.

Чл. 18. (1) Водач, притежаващ свидетелство за управление на моторно превозно средство, издадено в друга държава, може да управлява на територията на Република България превозно средство от категорията, за която е издадено, в следните случаи:

1. държавата, в която е издадено, е подписала и ратифицирала Виенската конвенцията за движението по пътищата от 1968 г. и свидетелството отговаря на изискванията на приложение № 6 към конвенцията;

2. свидетелството е издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария.

3. държавата, в която е издадено, е страна по влязло в сила споразумение с Република България за взаимно признаване и/или преиздаване на свидетелствата за управление на моторни превозни средства;

4. държавата, в която е издадено, е договаряща страна по Споразумението между страните по Северноатлантическия договор относно статута на техните въоръжени сили при условията на чл. IV, буква „а” от него;

5. с национално свидетелство, което не отговаря на изискванията по т. 1-4, придружено от легализиран превод на български език и документ за самоличност;

6. свидетелството е международно, отговаря на изискванията на приложение № 7 към Виенската конвенцията за движението по пътищата от 1968 г. и е придружено с национално свидетелство.

(2) Българските граждани могат да управляват моторни превозни средства на територията на Република България с чуждестранно национално свидетелство за управление, което не е издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария - в срок до 6 месеца от датата на влизането им в страната.

(3) Лицата, притежаващи свидетелство за управление, издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария, могат да управляват моторно превозно средство на територията на Република България при спазване на изискванията за минимална възраст за съответната категория, определени в чл. 16, ал. 4.

(4) Чужденци с разрешено право на пребиваване в Република България, могат да управляват моторни превозни средства на територията на страната със свидетелство за управление, което не е издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария - до една година от датата на издаване на документ за пребиваване.

(5) Изискването по ал. 4 не се отнася за случаите по ал. 1, т. 4.

Чл. 19. На водача, собственика, длъжностно лице или упълномощения ползвател на моторно превозно средство се забранява да предоставя за управление моторното превозно средство:

1. на лице, което е употребило алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози;
2. на лице, което не притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада управляваното от него моторно превозно средство или след като е лишено от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред или свидетелството му за управление е временно отнето с приложена принудителна административна мярка или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс или чието свидетелство е обявено за невалидно, тъй като е изгубено, откраднато или повредено;
3. за движение по републиканските пътища или по техни участъци без залепен винетен стикер, валиден към момента на предоставянето.

Чл. 20. (1) Водачът, при управление на моторно превозно средство е длъжен да носи и при проверка от контролните органи да представи:

1. свидетелството си за управление на моторни превозни средства и контролния талон към него;
2. свидетелство за регистрация на моторното превозно средство, което управлява и на тегленото от него ремарке или разрешението за временно движение;
3. документ за сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите за моторното превозно средство, което управлява и за тегленото от него ремарке;
4. бланка от двустранен констативен протокол за пътнотранспортно произшествие в два екземпляра по образец, утвърден с наредбата по чл. 154, ал. 2;
5. документ, отразяващ датата за извършване на следващия периодичен преглед за проверка на техническата изправност, удостоверяващ, че моторното превозно средство, което управлява, и тегленото от него ремарке се допускат за движение по пътищата, отворени за обществено ползване;
6. превозните документи за извършване на съответния вид превоз;
7. удостоверение за психологическа годност и карта за квалификация на водача, в случаите в които се изискват съгласно Закона за автомобилните превози.

(2) Водачът на моторно превозно средство е длъжен да предоставя при необходимост валиден документ, доказващ плащането на съответните такси в съответствие с тарифата и наредбата по чл. 10, ал. 6 от Закона за пътищата.

(3) Водачът на моторно превозно средство, което не е спряно от движение, е длъжен да залепи в долния ляв ъгъл на предното стъкло на моторното превозно средство валиден стикер на знак за сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и да носи контролен талон към знака. Когато моторното превозно средство технологично не разполага с предно стъкло и е невъзможно стикерът на знака да бъде залепен на указаното място, същият стикер на знака се залепва на застрахователната полица, която се носи от водача на моторно превозно средство, и при проверка се представя заедно с контролния талон.

Чл. 21. (1) Пътно превозно средство, което не е моторно, може да се управлява по пътното

платно от лице, което е на възраст не по-малка от 14 години, а пътно превозно средство с животинска тяга – от лице, което е на възраст не по-малка от 16 години.

(2) Допуска се управлението на пътно превозно средство, което не е моторно, с изключение на пътно превозно средство с животинска тяга, по платното за движение на пътищата, отворени за обществено ползване от лице под 14 години, само с придружител на възраст не по-малка от 18 години.

Глава четвърта ПРАВИЛА ЗА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА

Раздел I

Сигнали за регулиране на движението от оправомощените длъжностни лица. Пътни светофари. Пътни знаци. Пътна маркировка

Чл. 22. (1) Всеки регулировчик носи задължителни отличителни знаци, по които участниците в движението лесно да го разпознават и добре да го виждат както през деня, така и през тъмната част от денонощието. Регулировчикът ползва стоп-палка и полицейска свирка.

(2) Сигналите на регулировчика са следните положения на тялото и ръцете му:

1. дясна ръка, вдигната вертикално - означава „ВНИМАНИЕ, СПРИ!“; това не се отнася за онези водачи, които в момента на подаването на този сигнал, след като им е било разрешено преминаването, са толкова близо до регулировчика, че не могат да спрат, без да създадат опасност за движението; при подаване на този сигнал на кръстовище участниците в движението, които са навлезли в кръстовището, трябва да го освободят;

2. ръка или ръце, протегнати хоризонтално встрани - след като е направил този сигнал, регулировчикът може да свали ръката или ръцете си. Сигналят означава:

а) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е РАЗРЕШЕНО“ за водачите, които се намират срещу лявото или дясното рамо на регулировчика и ще преминат направо или ще завият надясно, както и за пешеходците, които искат да преминат пред гърдите или зад гърба на регулировчика;

б) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е ЗАБРАНЕНО“ за всички останали участници в движението;

3. дясна ръка, протегната хоризонтално напред, означава:

а) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е РАЗРЕШЕНО“ за водачите на пътни превозни средства, които се намират срещу лявото рамо на регулировчика, и за пешеходците, които искат да преминат зад гърба му;

б) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е ЗАБРАНЕНО“ за всички останали участници в движението.

(3) Освен сигналите, посочени в ал. 2, регулировчикът може да използва и допълнителни разбираеми жестове за даване на други указания и разпореждания на участниците в движението.

Чл. 23. На железопътен прелез движението на пътните превозни средства може да се регулира от железопътен служител, който подава сигнали за спиране на пътните превозни средства пред прелеза, задължителни за водачите на пътни превозни средства, приближаващи прелеза и от двете му страни:

1. през деня - изпъната хоризонтално напред и напречно на оста на пътя дясна ръка с червен флаг;
2. през нощта - описваща полукръг червена светлина.

Чл. 24. (1) За регулиране на движението на пътните превозни средства на кръстовища, пешеходни пътеки, стеснени и други участъци от пътя се използват пътни светофари, които подават сигнали с немигащи или мигащи светлини с червен, жълт и зелен цвят. На кръстовища с интензивно движение могат да се поставят устройства за отчитане на времетраенето на светлинния сигнал.

(2) За регулиране на движението на пътните превозни средства по отделна пътна лента могат да се използват поставени над лентата пътни светофари, които подават сигнали с немигащи светлини с червен и зелен цвят.

(3) За регулиране на движението на релсовите превозни средства от линиите за обществен превоз на пътници се използват пътни светофари с четири светещи полета, които подават сигнали с немигащи светлини с лунно бял цвят на светлината. Значението на светлинните сигнали се определя съобразно разположението на светещите полета.

(4) За регулиране на движението на пешеходците се използват пътни светофари, които подават сигнали с немигащи или мигащи светлини с червен и зелен цвят.

(5) За регулиране на движението на велосипедистите по велосипедните алеи се използват пътни светофари, които подават сигнали с немигащи или мигащи светлини с червен и зелен цвят и са обозначени с изображение на велосипед.

(6) За да се забрани на пътните превозни средства да преминават през железопътен прелез се използва сигнал от мигаща червена светлина. Този сигнал може да се използва и пред подвижни мостове, на фериботи, пристанища и на места, където се включват за движение по пътя моторни превозни средства със специален режим на движение.

Чл. 25. (1) За предупреждаване на участниците в движението за опасности по пътя, за даване на различни предписания към тях - относно предимството, забраните, прилагането на специални правила, действията със задължителен характер, за указване на направления, посоки, обекти, както и за даване на различна допълнителна информация за улесняване на участниците в движението, на пътищата се поставят необходимите пътни знаци, допълнителни табели и други средства за сигнализиране.

(2) За насочване на движението на пътните превозни средства и на пешеходците по пътя, за отбелязване на определени площи от платното за движение, на обекти, намиращи се в опасна близост до платното за движение, и за даване на полезна информация на участниците в движението върху платното за движение и обектите, намиращи се в обхвата на пътя, се поставя съответната пътна маркировка.

Чл. 26. (1) Когато има несъответствие между сигналите на регулировчик и светлинните сигнали или пътните знаци относно предимството, участниците в движението са длъжни да се съобразяват със сигналите на регулировчика.

(2) Когато има несъответствие между светлинните сигнали и пътните знаци относно

предимството, участниците в движението са длъжни да се съобразяват със светлинните сигнали.

(3) Когато има несъответствие между пътните знаци и маркировката на пътя, участниците в движението са длъжни да се съобразяват с пътните знаци.

(4) Когато има несъответствие между пътен знак, поставен на преносима стойка върху платното за движение, и останалите пътни знаци, участниците в движението са длъжни да се съобразяват с пътния знак, поставен на преносимата стойка.

(5) При строителство и ремонт, когато има временна пътна маркировка, положена с цел организация на движението за определен период от време, участниците в движението трябва да се съобразяват с временната пътна маркировка.

Раздел II

Разположение на нерелсовите пътни превозни средства върху пътя

Чл. 27. (1) Водачите на пътни превозни средства използват дясната половина на пътя по посока на движението си, освен в случаите, когато с пътен знак или със светлинен сигнал е указано нещо друго.

(2) Когато на дадено място от пътя едновременно е разрешено преминаването на нерелсови и релсови пътни превозни средства, водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен да пропусне релсовото пътно превозно средство независимо от неговото местоположение и посока на движение.

Чл. 28. (1) На пътя водачът управлява пътното превозно средство възможно най-вдясно по платното за движение, а когато пътните ленти са очертани с пътна маркировка, използва най-дясната свободна лента.

(2) В населените места, на пътно платно с две и повече пътни ленти за движение в една посока, обозначени с пътна маркировка или пътен знак или сигнализирани със светлинни сигнали, по които е разрешено движението на пътни превозни средства водачът на моторно превозно средство може да използва за движение пътните ленти, позволени за движение на превозното средство.

(3) Броят на пътните ленти се определя от пътната маркировка или от пътен знак, а когато няма такива - от водачите, съобразно широчината на платното за движение, широчината на недвуколесните пътни превозни средства и от необходимото странично разстояние между тях.

(4) Когато има път, платно за движение, пътна лента или алея, предназначени за движение на определени пътни превозни средства, водачите на тези превозни средства са длъжни да се движат по тях.

(5) Когато няма специално предназначена за тях пътна лента или алея, водачите на велосипеди и други немоторни превозни средства може да използват за движение разположения отдясно по посоката на движението им пътен банкет, ако той е годен за това и ако това не пречи на другите участници в движението.

(6) Когато пътна лента е обозначена, че е предназначена за движение само на превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, се забранява движението на други пътни превозни средства по нея.

(7) Забранено е преминаването и паркирането на пътни превозни средства в паркове, градини и детски площадки в населените места, извън обозначените за това места.

Чл. 29. На пътно платно с двупосочно движение на водача на пътно превозно средство е забранено:

1. когато платното за движение има две пътни ленти - да навлиза и да се движи в лентата за насрещно движение освен при изпреварване, когато няма забрана за това, или при заобикаляне;

2. когато платното за движение има три пътни ленти - да навлиза и да се движи в лентата за насрещно движение; навлизането и движението в средната лента се допуска само в участъци, в които това е разрешено със съответните пътни знаци, маркировка или пътни светофари;

3. когато платното за движение има четири и повече пътни ленти - да навлиза и да се движи в лентите за насрещно движение.

Чл. 30. На пътно платно с три и повече пътни ленти за движение в една посока, обозначени с пътен знак, на водача на пътно превозно средство, което не може да развива или на което не е разрешено да развива максималната за пътя скорост, се забранява да навлиза в крайната лява лента за тази посока, освен при завиване или заобикаляне.

Чл. 31. (1) Водачът на бавнодвижещо се пътно превозно средство задължително се движи в най-дясната пътна лента, освен при завиване или заобикаляне.

(2) Когато има обозначена с пътен знак пътна лента, предназначена за движение на бавнодвижещи се пътни превозни средства, водачите на такива превозни средства са длъжни да използват тази лента.

Чл. 32. (1) Когато релсов път е разположен върху платното за движение, водачите на пътни превозни средства, които се намират върху него, са длъжни да го освободят по възможно най-бързия начин при приближаване на пътно превозно средство от редовните линии за обществен превоз на пътници, за да го пропуснат да премине.

(2) Когато на пътя има платно с изградена пътна настилка, обособено за движение на релсови превозни средства, се забранява движението на нерелсови пътни превозни средства по него, с изключение на пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници.

Раздел III

Скорост и дистанция. Намаляване на скоростта

Чл. 33. Водачите на пътни превозни средства са длъжни при избиране на скоростта на движение да се съобразяват с атмосферните условия, с релефа на местността, със състоянието на пътя и на превозното средство, с превозвания товар, с характера и интензивността на движението, с конкретните условия на видимост, за да бъдат в състояние да спрат пред всяко предвидимо препятствие. Водачите са длъжни да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението.

Чл. 34. (1) При избиране на скоростта на движение, на водача на пътно превозно средство е забранено да превишава следните стойности на скоростта в km/h:

Пътно превозно средство	Населено място	Извън населено място	Скоростен път	Автомагистрала
До 3,5t – категории M1 и N1	50	90	120	140
До 3,5t – категории M1 и N1, теглещи ремарке	50	80	90	120
Над 3,5t – категории M1, M2, M3, N2 и N3	50	80	90	100
Над 3,5t – категории M1, M2, M3, N2 и N3, теглещи ремарке	50	70	80	90
Мотоциклети – категории L3, L3e (без L3e-A1), L4 и L4e	50	80	90	100
Три и четири колесни – категории L5, L5e, L6e и L7e (без L7e-B)	50	80	90	100
Моторни превозни средства, превозващи опасни товари	40	60	90	90
Дву и три колесен мотоциклет – категории L3e-A1 и L7e-B	50	70	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи
Дву и три колесен мопед – категории L1, L1e (без L1e-A), L2 и L2e	45	45	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи
Колесен трактор	50	50	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи
Самоходни машини	40	40	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи

(2) Когато скоростта, която не трябва да се превишава, е различна от посочената в ал. 1, това се обозначава с пътен знак.

Чл. 35. (1) Водачът на пътно превозно средство не трябва да пречи на движението на другите пътни превозни средства като се движи с ниска скорост без основателна причина, а при движение с ниска скорост следва да е с включени аварийни светлини.

(2) Водач на пътно превозно средство, което се движи с ниска скорост и поради това причинява създаването на колона от пътни превозни средства, трябва да ги пропусне при първа възможност.

Чл. 36. (1) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да се движи на такова разстояние от движещото се пред него друго превозно средство, че да може да избегне удране в него, когато то намали скоростта или спре рязко.

(2) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да се движи от движещото се пред него друго превозно средство на разстояние в метри, както следва:

1. извън населено място – не по-малко от 40 метра;
2. по скоростен път – не по-малко от 60 метра;
3. по автомагистрала – не по-малко от 70 метра.

(3) Изискванията по ал. 2 не се прилагат, ако с пътен знак са указани други ограничения, както и когато метеорологичните условия или пътната обстановка го налагат, или за движещите се с разрешение тежкотоварни и извънгабаритни пътни превозни средства и съпровождащите ги моторни превозни средства, както и за почистващи пътни превозни средства, пътните превозни средства, извършващи пътна помощ или репатриране и пътни превозни средства, осъществяващи строителни, ремонтни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно.

Чл. 37. (1) Водачът на пътно превозно средство не трябва да намалява скоростта рязко, освен ако това е необходимо за предотвратяване на пътнотранспортно произшествие.

(2) Преди да намали значително скоростта на движение на управляваното от него пътно превозно средство, водачът е длъжен да се убеди, че няма да създаде опасност за останалите участници в движението и че няма да затрудни излишно тяхното движение. В този случай водачът на пътно превозно средство, което няма стоп - светлини или те са повредени, подава своевременно сигнал с ръка.

Раздел IV

Правила за извършване на маневри

Чл. 38. (1) Маневрата е изменение на положението на пътното превозно средство спрямо надлъжната ос на пътя и спрямо останалите участници в движението и се извършва за изпреварване, заобикаляне, престрояване, завиване, излизане или влизане в колона от спрени моторни превозни средства или в крайпътен обект.

(2) Водач на пътно превозно средство, който ще предприеме маневра, преди започването ѝ трябва да се убеди, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат след него, преди него или минават покрай него, и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение.

(3) При извършване на маневра, която е свързана с навлизане изцяло или частично в съседна пътна лента, водачът е длъжен да пропусне пътните превозни средства, които се движат по нея. Когато такава маневра се извършва едновременно от две пътни превозни средства от две съседни пътни ленти, с предимство е водачът на пътното превозно средство, което се намира в дясната пътна лента.

Чл. 39. (1) Преди да завие или да започне маневра, свързана с отклонение встрани, водачът е длъжен своевременно да подаде ясен за възприемане сигнал. Сигналът се подава със светлинните пътепоказатели на превозното средство, а за превозните средства, които нямат светлинни пътепоказатели или те са повредени - с ръка. Сигналът, подаван със светлинните пътепоказатели, трябва да е включен през цялото време на извършване на маневрата и се

прекратява веднага след приключване на маневрата. Сигналят, подаван с ръка, може да бъде прекратен непосредствено преди започване на маневрата.

(2) За предупреждаване на останалите участници в движението за намерението си да извърши маневра водачът на пътно превозно средство подава следните сигнали:

1. ляв пътепоказател или лява ръка, изпъната хоризонтално встрани - за завиване наляво или за отклонение наляво;

2. десен пътепоказател, съответно дясна ръка, изпъната хоризонтално встрани, или лява ръка, сгъната в лакътя и насочена нагоре - за завиване надясно или за отклонение надясно.

Чл. 40. Престрояването е маневра, с която се извършва преминаване от една пътна лента в друга, за да се продължи движението направо, да се завие или да се излезе от платното за движение, при спазването на правилата по чл. 38 и чл. 39.

Чл. 41. (1) Заобикалянето е минаване покрай препятствие, повреда на платното за движение или неподвижно превозно средство.

(2) При наличие на остров или препятствие на платното за движение, водачът на пътно превозно средство може да премине от неговата лява или дясна страна, освен в случаите, когато:

1. пътен знак указва страната, от която да се премине;

2. островът или препятствието са разположени в средата на пътното платно с двупосочно движение - в този случай водачът е длъжен да премине от неговата дясна страна.

Чл. 42. (1) Завиването надясно се извършва от най-дясната пътна лента по посока на движението, а когато лентите са обозначени, маркирани или сигнализирани за движение в съответна посока - от лента, предназначена за завиване надясно.

(2) Когато радиусът на завиване на пътното превозно средство е по-голям от радиуса на завоя, завиването може да започне и от друга част на платното за движение, но водачът на завиващото превозно средство е длъжен да пропусне пътните превозни средства, преминаващи от дясната му страна.

(3) При завиване надясно за навлизане в път с двупосочно движение водачът на пътното превозно средство завива така, че да навлезе по възможно най-краткия път в дясната част на платното за движение.

(4) Завой надясно е позволен при червена светлина на светофара само при наличие на съответен пътен знак или светлинен сигнал, като водачът е длъжен да пропусне пешеходците, да не пречи на движението и да завие, когато се е уверил, че пътят е свободен за преминаване.

Чл. 43. (1) Завиването наляво се извършва от най-лявата пътна лента по посока на движението, а когато лентите са обозначени, маркирани или сигнализирани за движение в съответна посока - от лентите, предназначени за завиване наляво.

(2) При завиване наляво за навлизане в път с двупосочно движение водачът на пътното превозно средство, когато не е указано друго от пътен знак или с пътна маркировка, завива така, че да навлезе по възможно най-краткия път в дясната част на платното за движение.

(3) Когато радиусът на завиване на пътното превозно средство е по-голям от радиуса на

завоя, завиването може да започне и от друга част на платното за движение, но водачът на завиващото превозно средство е длъжен да извърши маневрата, без да застрашава останалите участници в движението.

Чл. 44. (1) При завиване наляво за навлизане в друг път водачът на завиващото пътно превозно средство, ако не е указано друго, е длъжен да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства.

(2) Водачът на нерелсово пътно превозно средство, завиващо наляво или надясно за навлизане в крайпътна територия е длъжен да пропусне пътните превозни средства и пешеходците, движещи се по пътя, който той напуска.

(3) Водачът на пътно превозно средство, включващ се в движението по пътя от крайпътна територия е длъжен да пропусне пешеходците и пътните превозни средства, които се движат по този път.

Чл. 45. (1) Завиването в обратна посока се извършва наляво от най-лявата пътна лента по посока на движението.

(2) При завиване в обратна посока водачът пропуска насрещно движещите се пътни превозни средства.

(3) Когато радиусът на завиване на пътното превозно средство е по-голям от широчината на пътните ленти за движение в обратна посока, завиването може да започне и от друга част на платното за движение, но водачът на завиващото пътно превозно средство е длъжен да пропусне и попътно движещите се от лявата му страна пътни превозни средства.

(4) При завиване в обратна посока на кръстовище не се разрешава движение назад.

Чл. 46. Забранено е завиването в обратна посока при ограничена видимост, при намалена видимост под 50 метра, на пешеходна пътека, мост, надлез или в подлез, както и в други случаи, предвидени в закона.

Чл. 47. (1) Преди да започне движение назад, водачът е длъжен да се убеди, че пътят зад превозното средство е свободен и че няма да създаде опасност или затруднения за останалите участници в движението.

(2) По време на движението си назад водачът е длъжен непрекъснато да наблюдава пътя зад превозното средство, а когато това е невъзможно, той е длъжен да осигури лице, което да му сигнализира за опасности.

Чл. 48. (1) Пътните превозни средства се изпреварват от лявата им страна.

(2) При изпреварване водачът на пътното превозно средство напуска пътната лента, в която се движи, навлиза в съседната пътна лента изцяло или частично, преминава покрай изпреварваното пътно превозно средство и се връща в първоначалната лента.

Чл. 49. (1) Водач, който ще предприеме изпреварване, е длъжен:

1. преди да подаде сигнал, да се убеди, че не го изпреварва друго пътно превозно средство

и че движещото се след него пътно превозно средство или това, което ще изпреварва, не е подало сигнал за изменение на посоката си на движение наляво;

2. след като е подал сигнал, да се убеди, че има видимост, свободен път на разстояние, достатъчно за изпреварване, и че може да заеме място в пътната лента пред изпреварваното пътно превозно средство, без да го принуждава да намалява скоростта или да изменя посоката на движение.

(2) Водач, който изпреварва, е длъжен:

1. по време на изпреварването да осигури достатъчно странично разстояние между своето и изпреварваното пътно превозно средство;

2. когато при изпреварването навлиза в пътна лента, предназначена за насрещното движение, да не създава опасност или пречки за превозните средства, движещи се по нея;

3. да се убеди, че може да извърши изпреварването безопасно и за кратко време.

(3) Водачът на изпреварваното пътно превозно средство е длъжен да не увеличава скоростта и да не пречи на изпреварването по какъвто и да е друг начин.

Чл. 50. Изпреварването на пътни превозни средства, с изключение на велосипеди, мотопеди и мотоциклети без кош, е забранено:

1. когато разстоянието на видимост, ограничено поради характера на пътя или намалено поради мъгла, снеговалеж и други подобни, е по-малко от необходимото за изпреварването при избраната скорост на движение;

2. на кръстовище на равнозначни пътища;

3. на железопътен прелез без бариери;

4. при използване на пътна лента за насрещно движение, когато изпреварващият не може да се върне безпрепятствено в напуснатата пътна лента;

5. пред пешеходна пътека, когато изпреварваното превозно средство закрива видимостта към пешеходната пътека;

6. пред и върху обозначена, маркирана или сигнализирана пешеходна пътека.

Чл. 51. Забранено е изпреварването и заобикалянето на релсово превозно средство от лявата страна.

Раздел V

Правила за разминаване

Чл. 52. (1) Разминаването е преминаване покрай друг участник в движението, движещ се в противоположна посока.

(2) При разминаване водачите са длъжни да осигуряват достатъчно странично разстояние между пътните превозни средства.

(3) Ако разминаването не може да се извърши безопасно поради наличието на препятствие или стеснение на платното за движение, водачът, чиято пътна лента е заета, е длъжен да намали скоростта или да спре, за да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства.

Чл. 53. (1) На планински пътища и на пътища с голям надлъжен наклон, когато разминаването е невъзможно или е затруднено поради недостатъчна широчина на платното за движение, водачът на спускащото се пътно превозно средство е длъжен да спре и да пропусне изкачващото се пътно превозно средство.

(2) Правилото по ал. 1 не се прилага в случаите, когато местата за разминаване са разположени така, че водачът на изкачващото се пътно превозно средство би могъл да спре на намиращото се пред него място за разминаване, без да възниква необходимост от движение назад.

(3) Когато разминаването е невъзможно без движение назад, това движение е длъжен да направи:

1. водачът на единичното пътно превозно средство по отношение на състав от пътни превозни средства и на съчленено пътно превозно средство;

2. водачът на по-лекото пътно превозно средство по отношение на по-тежкото;

3. водачът на товарния автомобил по отношение на автобуса.

(4) В случаите по ал. 3, когато пътните превозни средства са от една и съща категория, назад е длъжен да се придвижи водачът на спускащото се пътно превозно средство, освен в случаите, когато е очевидно, че това е по-безопасно за изкачващото се пътно превозно средство, както и когато последното е по-близо до специално устроено място за разминаване.

Чл. 54. Когато широчината на пътя не позволява разминаване между пътните превозни средства без предприемането на допълнителни мерки за сигурност, водачът на пътното превозно средство трябва да се движи с такава скорост, че да може да спре на разстояние не по-голямо от половината от дължината на пътя в зоната на своята видимост.

Раздел VI

Правила за преминаване през кръстовище

Чл. 55. Водач на пътно превозно средство, приближаващо се към кръстовище, трябва да се движи с такава скорост, че при необходимост да може да спре и да пропусне участниците в движението, които имат предимство.

Чл. 56. (1) На кръстовище на равнозначни пътища, което не е кръгово, водачът на пътно превозно средство е длъжен да пропусне пътните превозни средства, които се намират или приближават от дясната му страна.

(2) На кръстовище с кръгово движение с предимство е водачът на пътното превозно средство, движещо се в кръга, освен ако с пътен знак или светлинни сигнали не е указано друго.

(3) На пътища с изградено локално платно за движение водачът на пътно превозно средство, който се намира на това платно е длъжен да пропусне пътните превозни средства, които се намират или приближават по активните пътни ленти.

(4) Водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне релсовите пътни превозни средства, независимо от местоположението и посоката им на движение.

(5) Водач на пътно превозно средство, което излиза от път без настилка на път с настилка,

е длъжен да пропусне движещите се по пътя с настилка пътни превозни средства и пешеходци.

Чл. 57. (1) На кръстовище, на което единият от пътищата е обозначен като път с предимство, водачите на пътни превозни средства от другите пътища са длъжни да пропуснат пътните превозни средства, които се движат по пътя с предимство.

(2) Когато на кръстовище е указано, че пътят с предимство променя направлението си, водачите, които се намират на този път, се ръководят от правилата на чл. 56. Същите правила се прилагат и за водачите на превозните средства, които не се намират на пътя с предимство.

Чл. 58. Забранено е навлизането в кръстовище, независимо от предимството и от наличието на разрешаващ сигнал на светофар, ако обстановката в кръстовището не позволява на водача да напусне кръстовището и това възпрепятства напречното движение.

Раздел VII

Преминаване през железопътен прелез

Чл. 59. (1) Всеки участник в движението трябва да проявява особено внимание при приближаване към железопътен прелез и преминаване през него.

(2) Водачът на пътно превозно средство, когато се приближава към железопътен прелез, трябва да се движи с такава скорост, която да му позволи при необходимост да спре пред прелеза.

(3) Ако няма други указания, дадени с пътни знаци или с пътна маркировка, пред железопътния прелез пътните превозни средства спират на разстояние не по-малко от 2 метра преди първата релса, а когато има бариери - на 1 метър от тях.

Чл. 60. (1) Преди да премине през железопътен прелез, който няма бариери, водачът е длъжен да спре и да продължи движението, след като се увери че преминаването през прелеза е безопасно.

(2) Преди да премине през железопътния прелез, всеки участник в движението е длъжен, независимо от състоянието на бариерите, на светлинната и на звуковата сигнализация, да се убеди, че към прелеза не се приближава релсово превозно средство и че преминаването през прелеза е безопасно.

(3) Водачът на пътно превозно средство не трябва да започва преминаването на железопътния прелез, ако не е предварително убеден, че няма да се наложи спиране върху релсите или на разстояние по-малко от 2 метра от тях, поради техническите особености на превозното средство, условията на движение или други предвидими причини.

Чл. 61. На участниците в движението е забранено да преминават през железопътен прелез:

1. при спуснати, започнали да се спускат или да се вдигат бариери, независимо дали от съответното за това устройство се подават светлинни или звукови сигнали, забраняващи навлизането в прелеза;

2. при мигаща червена светлина на светофара или включена звукова сигнализация, независимо от положението на бариерите.

3. при подаване на сигнал за спиране от железопътен служител.

Чл. 62. На водача на пътно превозно средство е забранено:

1. преминаването на релсов път извън железопътен прелез;
2. вдигане на бариера или заобикалянето ѝ;
3. превключването на предавките на моторното превозно средство на железопътен прелез и преминаването му при изключени предавки;
4. движението назад на железопътен прелез или завиването в обратна посока.

Чл. 63. (1) В случай на принудително спиране на превозното средство върху релсите или на разстояние, по-малко от 2 метра преди първата или след последната релса, водачът е длъжен:

1. да изведе пътниците извън превозното средство на безопасно разстояние;
2. да вземе мерки за извеждането на превозното средство извън обсега на релсовия път, а ако това е невъзможно, да направи всичко необходимо за предупреждаване на водачите на релсовите превозни средства от двете посоки за създалата се опасност.

(2) Предупреждението за спиране на релсово превозно средство през деня се извършва с кръгово движение на ръката, в която се държи лесно забелязващ се предмет с ярък цвят, а през нощта - фенер или друг източник на светлина.

Раздел VIII

Правила за движение на местата за спиране на превозните средства от линиите за обществен превоз на пътници

Чл. 64. (1) При движение в пътна лента покрай спиращо, спряло или потеглящо пътно превозно средство от обозначена с пътен знак трамвайна, тролейбусна или автобусна спирка, водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен своевременно да намали скоростта, за да може в случай на необходимост да спре.

(2) За да позволи на пътните превозни средства от линиите за обществен превоз на пътници да извършат необходимите маневри, свързани с потеглянето им от обозначените спирки, водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да намали скоростта, а при необходимост и да спре. Това не освобождава водачите на пътните превозни средства от линиите за обществен превоз на пътници да вземат необходимите мерки за безопасност.

Чл. 65. (1) При приближаване от дясната страна на трамвай, спиращ или спрял на обозначена с пътен знак спирка, водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен да спре на един метър зад трамвая и да изчака до потеглянето му.

(2) При приближаване към спирка, на която има остров на платното за движение, водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен да намали скоростта и в случай на необходимост да спре, за да позволи на пешеходците безопасно да преминат през платното за движение между тротоара и острова.

Чл. 66. (1) Когато спирките са оформени със специално уширение на пътното платно,

водачът на нерелсовото превозно средство от линиите за обществен превоз на пътници е длъжен да спира в това уширение, а когато такава няма или спирането в него е невъзможно, да спира възможно най-близо до границата на платното за движение.

(2) На водача на пътно превозно средство от линиите за обществен превоз на пътници е забранено да спира за качване и слизане на пътници извън обозначените спирки.

(3) Водачът на пътното превозно средство от линиите за обществен превоз на пътници спира превозното средство на определените и обозначени по маршрута спирки, като осигурява възможност за безопасното качване и слизане на пътниците. Слизането и качването на пътниците се извършва само когато превозното средство е неподвижно.

Раздел IX

Правила за движение в тунел и мост

Чл. 67. При движение в тунел, началото на който е обозначено с пътен знак, водачът на моторно превозно средство е длъжен да включи къси светлини.

Чл. 68. При движение в тунел или по мост е забранено движението назад, завиването в обратна посока, спирането за престой и паркирането.

Чл. 69. При принудително спиране в тунел или на мост, ако това спиране не е кратковременно, водачът е длъжен да изключи двигателя, да включи аварийни светлини, да уведоми службите за спешно реагиране чрез единния европейски номер 112 (ЕЕН 112).

Раздел X

Правила за спиране, престой и паркиране. Правила за спиране на пътно превозно средство поради повреда

Чл. 70. (1) При спиране скоростта на движение на пътното превозно средство се намалява плавно. Рязкото спиране се забранява, освен ако това е необходимо за избягване на пътнотранспортно произшествие.

(2) За пропускане на участниците в движението, които са с предимство, спирането се извършва в заеманата лента за движение.

(3) При подаден сигнал за спиране от контролните органи водачът на пътно превозно средство е длъжен да спре плавно в най-дясната част на платното за движение или на посоченото от контролния орган място и да изпълнява неговите указания.

Чл. 71. (1) Пътно превозно средство е в престой, когато е спряно за ограничено време, необходимо за качване и слизане на пътници или за извършване на товарно-разтоварни работи в присъствието на водача.

(2) Паркирано е пътно превозно средство, спряно извън случаите по ал. 1, както и извън обстоятелствата, свързани с необходимостта да спре, за да избегне конфликт с друг участник в движението или сблъскване с препятствие, или в изпълнение на правилата за движение.

Чл. 72. (1) За престой и паркиране в населените места пътните превозни средства се спират възможно най-вдясно на платното за движение по посока на движението и успоредно на оста на пътя.

(2) Допуска се престой и паркиране на моторни превозни средства с допустима максимална маса до 2,5 тона върху тротоарите, само на определените от управляващия пътя места, успоредно на оста на пътя, ако откъм страната на сградите остава разстояние най-малко 2 метра за преминаване на пешеходци.

(3) На път с еднопосочно движение се допуска паркиране и от лявата страна по посока на движението, на определените от управляващия пътя места.

(4) На път с еднопосочно движение се допуска престой и от лявата страна по посока на движението, ако това не пречи на движението на пътните превозни средства.

(5) За престой извън населените места пътните превозни средства се спират извън платното за движение. Когато това е невъзможно, спирането за престой се извършва успоредно на оста на пътя, най-вдясно на пътното платно.

(6) Извън населените места паркирането на пътните превозни средства на платното за движение е забранено.

Чл. 73. (1) Водачът и пътниците могат да отворят врата, да я оставят отворена, да се качват и да слизат от превозното средство, спряно за престой или паркирано, след като се уверят, че няма да създадат опасност за останалите участници в движението.

(2) Слизането и качването на пътници от и в автомобил, паркиран или престояващ на пътното платно, се извършва откъм страната на тротоара или банкета, освен ако това е невъзможно.

Чл. 74. Водачът на спряно за престой или паркирано пътено превозно средство е длъжен да вземе мерки превозното средство да не може да се приведе в движение или да потегли само.

Чл. 75. (1) Престоят и паркирането са забранени:

1. на място, където превозното средство създава опасност или е пречка за движението или закрива от другите участници в движението пътен знак или сигнал;

2. като втори ред в лента за движение, до престояващо или паркирано пътено превозно средство от страната на движението;

3. в тунели и подлези, на мостове, надлези, стеснени участъци от пътя и в участъци с ограничена видимост;

4. върху трамвайни и железопътни линии или в такава близост до тях, която може да затрудни движението на релсовите превозни средства или движението на другите участници в движението;

5. на пешеходни пътеки, велосипедни пътеки и велосипедни алеи;

6. на разстояние по посока на движението, по-малко от 21 метра преди пешеходни пътеки, освен ако при пешеходната пътека са изградени тротоари, изнесени пред местата за паркиране;

7. на кръстовища и на по-малко от 5 метра от тях, когато на тях няма пешеходна пътека;

8. на платното за движение, където разстоянието между пътното превозно средство и пътната маркировка, забранена за пресичане, е по-малко от 3 метра или с пътен знак е забранено изпреварването;

9. върху пътна лента, предназначена за движение на бавнодвижещи се пътни превозни средства, обозначена с пътен знак;

10. в паркове, извън обозначените за това места;

11. пред входовете на паркове, сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуствата, производствени сгради, паркинги, както и на други места, където е възможно да влизат или да излизат пътни превозни средства или когато това затруднява достъпа до тях;

12. на платното за движение и на тротоара непосредствено пред входовете на жилищни сгради и гаражи, когато това затруднява достъпа до тях;

13. на спирките на пътните превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, освен ако спирането е за слизване или качване на пътници, като в този случай спирането се извършва само ако не се пречи на превозните средства, за които е предназначена спирката;

14. на места, определени за хора с трайни увреждания, без право на това;

15. на пътя - за регистрирани пътни превозни средства, свидетелството за регистрация, на които е отнето или върнато в Министерството на вътрешните работи;

16. пред входовете и на прилежащите тротоари на сгради за образование и наука.

(2) Участъците от пътното платно по ал. 1, т. 6, в които са забранени престоя и паркирането се обозначават от управляващия пътя със съответната маркировка от страната по посоката на движението.

Чл. 76. (1) В населените места от управляващия пътя може да се определят места за паркиране, определени за зони за платено или безплатно паркиране в определени часове на денонощието и места, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания.

(2) Местата по ал. 1 се обозначават и маркират с пътни знаци, пътна маркировка и надписи, чрез които на водача се указват условията за паркиране.

(3) Местата, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания могат да се ползват от превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания, притежаващи карта, издадена съгласно чл. 44, ал. 1, т. 20 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

(4) Карта за паркиране на местата, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания и използване на улесненията при паркиране, издадено от друга държава членка на Европейския съюз, е валидна на територията на Република България, ако е издадена в съответствие с изискванията на стандартизиран модел на Общността от Приложението към Препоръка 98/376/ЕО на Съвета от 4 юни 1998 г. относно картата за паркиране на хора с трайни увреждания.

Чл. 77. (1) При възникване на повреда или неизправност по време на движение на пътното превозно средство, която застрашава безопасността на движението, водачът е длъжен да спре и да вземе мерки за нейното отстраняване. В този случай, ако спряното пътното превозно средство се

намира в обхвата на пътното платно, водачът, когато се намира извън превозното средство, трябва да е облечен със светлоотразителна жилетка.

(2) Когато отстраняването на повредата или неизправността на място е невъзможно, водачът може да придвижи пътното превозно средство на собствен ход до място за тяхното отстраняване, но само след като вземе необходимите мерки за безопасност на движението.

(3) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага при възникване или констатиране на опасни неизправности, посочени в Закона за пътните превозни средства.

Чл. 78. (1) На път в населено място водачът на недвуколесно пътено превозно средство, спряно на платното за движение поради повреда, е длъжен незабавно да го измести на място, където е разрешено паркирането, или извън платното за движение.

(2) На път извън населено място водачът на недвуколесно пътено превозно средство, спряно на платното за движение поради повреда, е длъжен незабавно да го измести извън него.

(3) В случаите по ал. 1 и 2, когато изместването е невъзможно, водачът е длъжен да обозначи повреденото превозно средство с предупредителен светлоотразителен триъгълник, включени габаритни и аварийни светлини или по друг подходящ начин, така че то да бъде забелязано навреме от водачите на приближаващите се пътни превозни средства.

(4) Предупредителният светлоотразителен триъгълник се поставя на разстояние не по-малко от 30 метра от повреденото пътено превозно средство, в пътната лента, заета от него, и срещу посоката на движение на заобикалящите го пътни превозни средства, освен на автомагистрала и пътища с разрешена скорост на движение над 90 km/h, на които предупредителният светлоотразителен триъгълник се поставя на разстояние не по-малко от 100 метра.

(5) Правилата по ал. 3 и 4 се прилагат и за пътните превозни средства, които са спрели за оказване на помощ.

(6) При извършване на пожарогасителни, аварийни и спасителни действия на пътното платно водачите на пътни превозни средства със специален режим на движение обозначават допълнително мястото със светлоотразителни конуси.

Раздел XI

Особени правила за движение по автомагистрала и скоростен път

Чл. 79. (1) На път, обозначен като автомагистрала или скоростен път със съответния пътен знак, е разрешено движението само на автомобили, мотоциклети, три- и четириколесни превозни средства, чиято конструктивна максимална скорост надвишава 60 km/h.

(2) По автомагистрала или скоростен път е забранено движението на пътни превозни средства, извън посочените по ал. 1, както и на дву- и триколесни мотоциклети от категории L3e-A1 и L7e-B, дву- и триколесни мотопеди – категории L1, L1e (без L1e-A), L2 и L2e, превозни средства с рекламна цел, провеждането на технически изпитания на автомобили и мотоциклети, организирането на демонстрации и движението на рекламни и други шествия, както и движението на пешеходци, воденето на животни и навлизането на автомобили, теглещи пътни превозни средства с гъвкава връзка.

Чл. 80. По автомагистрала или скоростен път е забранено движението на пътни превозни средства със скорост по-ниска от 60 km/h, освен когато метеорологичните условия или пътната обстановка го налагат, или за движещите се с разрешение тежкотоварни и извънгабаритни пътни превозни средства и съпровождащите ги моторни превозни средства, както и за почистващи пътни превозни средства, пътни превозни средства, извършващи пътна помощ или репатриране и пътни превозни средства, осъществяващи строителни, ремонтни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно.

Чл. 81. Водач, който навлиза на автомагистрала или скоростен път, е длъжен да пропусне движещите се по тях пътни превозни средства, а който иска да напусне автомагистралата или скоростния път, трябва своевременно да заеме място в съответната пътна лента за излизане от тях и да съобрази скоростта си с цел безопасно излизане.

Чл. 82. Когато автомагистрала или скоростен път има две и повече пътни ленти за движение в една посока, на водачите на автомобили с допустима максимална маса над 3,5 тона, както и на водачите на състави от пътни превозни средства, чиято обща дължина, включително и товарът, е повече от 7 метра, е разрешено да се движат само в най-дясната пътна лента. Навлизането и движението по съседната лента е разрешено само при изпреварване, когато при изпреварването няма да се превиши максимално допустимата скорост за превозното средство.

Чл. 83. При движение по автомагистрала на водача е забранено:

1. да спира пътното превозно средство за престой или за паркиране извън специално обозначените за това места;
2. да завива в обратна посока, да се движи назад, да навлиза в разделителната ивица или да я пресича, включително и на местата, където тя е прекъсната;
3. да се движи или да спира в лентата за аварийно спиране, освен при:
 - а) повреда на пътното превозно средство;
 - б) здравословни проблеми на водача или пътниците в превозното средство;
 - в) управление на пътни превозни средства, извършващи пътна помощ;
 - г) управление на пътни превозни средства, осъществяващи почистващи, строителни, ремонтни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно;
 - д) осъществяване на обход и охрана от определените за това лица;
 - з) управление на автомобили със специален режим на движение;
4. да се движи в платното за насрещно движение.

Чл. 84. При движение по скоростен път на водача е забранено:

1. да спира пътното превозно средство за престой извън специално обозначените за това места;
2. да завива в обратна посока, да се движи назад, да навлиза в разделителната ивица или да я пресича, включително на местата, където тя е прекъсната;
3. да се движи в платното за насрещно движение.

Чл. 85. (1) Водачът на пътно превозно средство, движещо се по автомагистрала или скоростен път, принуден да спре поради независещи от него обстоятелства, може да направи това върху лентата за аварийно спиране на автомагистралата, а на скоростния път - върху площадката за принудително спиране извън платното за движение, като е длъжен да обозначи спряното пътно превозно средство с предупредителен светлоотразителен триъгълник и включен аварийен сигнал. При невъзможност да продължи движението той е длъжен да вземе мерки за изтегляне на пътното превозно средство от автомагистралата или скоростния път по най-бърз начин.

(2) Пътно превозно средство, получило повреда при движение по автомагистрала или скоростен път, може да бъде теглено с гъвкава връзка само до най-близкия изход.

Раздел XII

Правила за използване на светлините

Чл. 86. (1) При движение в тъмната част на денонощието или при намалена видимост моторните превозни средства и трамваите трябва да бъдат с включени къси или дълги светлини, габаритни светлини и светлина за осветяване на задната табела с регистрационния номер.

(2) При движение в тунел моторните превозни средства и трамваите трябва да бъдат с включени къси светлини, габаритни светлини и светлина за осветяване на задната табела с регистрационния номер.

(3) Използването на дългите светлини е забранено:

1. при разминаване; в този случай превключването от дълги на къси светлини става, когато разстоянието между превозните средства е не по-малко от 150 метра или в момента, в който насрещният водач подаде сигнал чрез превключване на светлините;

2. при движение по осветени участъци от пътя;

3. при движение зад друго моторно превозно средство на разстояние, по-малко от 50 метра.

(4) През деня мотоциклетите и мотопедите се движат с включена къса светлина отпред и с включена габаритна светлина отзад.

(5) През деня, моторните превозни средства се движат с включени дневни или къси светлини.

Чл. 87. Всяко пътно превозно средство с животинска тяга трябва да има два бели или жълти светлоотразителя отпред, два червени светлоотразителя отзад, а при движение през тъмната част от денонощието и при намалена видимост - отзад вляво светещо тяло, излъчващо бяла или жълта добре различима светлина. Светлоотразителите трябва да са разположени симетрично от двете страни на превозното средство.

Чл. 88. През тъмната част от денонощието или при намалена видимост всяко спряно на неосветено място на платното за движение моторно превозно средство и тегленото от него ремарке трябва да бъдат с включени аварийни светлини.

Чл. 89. (1) Допълнителни светлини за мъгла може да се използват само при намалена видимост под 50 метра поради мъгла, снеговалеж, дъжд или други подобни условия. Тези светлини не може да се използват самостоятелно.

(2) Допълнителна задна светлина за мъгла с червен цвят се използва само когато видимостта е намалена под 50 метра.

Чл. 90. Аварийните светлини се включват като сигнал за предупреждаване на останалите участници в движението за различни опасности, когато моторното превозно средство е спряло поради повреда или има участие в пътнотранспортно произшествие и не може да бъде отстранено веднага и се явява препятствие за другите участници в движението.

Чл. 91. Забранено е използването на други светлини, освен предвидените в този закон и издадените въз основа на него нормативни актове.

Чл. 92. (1) Разрешава се превключване от къси на дълги светлини и обратно, за предупреждаване на насрещно движещите се превозни средства за опасности на пътното платно, или ако насрещно движещото се превозно средство заслепява водача, при условие, че разстоянието до насрещнодвижещото се превозно средство е повече от 150 м.

(2) Забранено е многократното превключване от къси на дълги светлини, при движение зад друго превозно средство.

Чл. 93. При заслепяване водачът е длъжен да намали скоростта и при необходимост да спре.

Раздел XIII

Специфични сигнали, подавани от участниците в движението

Чл. 94. Използването на звуков сигнал в населените места е забранено, освен за предотвратяване на пътнотранспортно произшествие.

Чл. 95. Преди да навлязат на платното за движение, пешеходците могат да сигнализират за намерението си чрез подаване на сигнал с ръка, изпъната нагоре или напречно на пътя.

Чл. 96. Сигналът за спиране, подаван от водач на пътно превозно средство, което няма стоп-светлини или те са повредени, е ръка, изпъната нагоре.

Чл. 97. (1) Моторно превозно средство със специален режим на движение подава едновременно светлинен сигнал с проблясваща синя или червена светлина и специален звуков сигнал.

(2) Моторно превозно средство, което поради специфичния характер на движението си представлява препятствие или опасност за другите участници в движението по пътя, се обозначава с жълта мигаща или проблясваща светлина.

(3) Жълта мигаща или проблясваща светлина се използва за обозначаване на бавно движещи се тежкотоварни и извънгабаритни пътни превозни средства, както и съпровождащите ги моторни превозни средства, колесни селскостопански и строителни машини, почистващи автомобили, пътни превозни средства, извършващи пътна помощ или репатриране и пътни превозни средства, осъществяващи строителни, ремонтни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно.

(4) При осъществяване на контролните си функции по този закон длъжностните лица могат да подават сигнали от обозначени служебни автомобили, за които е позволено ползването на специален режим на движение, с постоянно монтирани устройства за подаване на светлинен сигнал с проблясваща синя светлина, както и други светлинни сигнали и знаци, с цел да променят посоката на движение на превозното средство, подлежащо на контрол или за неговото спиране за проверка.

Раздел XIV

Правила при теглене на моторно превозно средство

Чл. 98. (1) Теглене на моторно превозно средство е придвижването му с използване на теглителната сила на друго моторно превозно средство.

(2) Водачите на теглещото и на тегленото моторно превозно средство трябва да притежават свидетелство за управление за категорията на превозното средство, което управляват.

(3) Водачът на тегленото превозно средство не трябва да управлява превозното средство с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или да не е употребил наркотични вещества или техни аналози, да не е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред, както и свидетелството му за управление да е в срок на валидност, да не е временно отнето с наложена принудителна административна мярка или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс и да не е обявено за невалидно, тъй като е повредено, изгубено или откраднато.

Чл. 99. (1) Тегленето на повредено моторно превозно средство се извършва с гъвкава връзка, с твърда връзка или от автомобил със специално приспособление.

(2) Тегленето на повредено моторно превозно средство с допустима максимална маса над 5 тона се извършва само с твърда връзка или от специален автомобил.

(3) Водачите на теглещото и на тегленото моторно превозно средство са длъжни да съгласуват предварително помежду си сигнали за взаимно разбиране по време на движение и по-специално - сигнала за спиране.

Чл. 100. При теглене разрешената максимална скорост на движение е 40 km/h, а при теглене с твърда връзка по автомагистрала и скоростен път - 60 km/h.

Чл. 101. (1) При теглене с твърда връзка, дължината ѝ трябва да е от 2 до 4 метра и да е оцветена напречно с червени и бели ивици. Тегленото моторно превозно средство трябва да бъде с изправна кормилна уредба.

(2) При теглене с гъвкава връзка, дължината ѝ трябва да бъде от 4 до 6 метра и поне на две места да бъде обозначена с червен флаг. Тегленото с гъвкава връзка моторно превозно средство трябва да има изправна кормилна и спирачна уредба.

(3) При неизправна кормилна уредба или при друга повреда, която не позволява теглене с твърда или гъвкава връзка, моторните превозни средства могат да се преместват само с автомобил със специално приспособление.

Чл. 102. По време на движение теглещото моторно превозно средство трябва да бъде с включени къси светлини и аварияен сигнал, а тегленото - с включени габаритни светлини или с поставен отзад предупредителен светлоотразителен триъгълник.

Чл. 103. (1) Забранено е:

1. превозването на пътници в тегленото моторно превозно средство или в пътно превозно средство, превозвано със специален автомобил за осъществяване на пътна помощ;

2. тегленето на двуколесни пътни превозни средства и на мотоциклети с кош и използването им за теглене;

3. тегленето на моторно превозно средство от моторно превозно средство с ремарке или обратното;

4. тегленето при намалена видимост;

5. тегленето с гъвкава връзка по хлъзгав път;

6. тегленето през тъмната част на денонощието.

(2) Забраните по ал. 1, т. 4-6 не се прилагат при кризи, бедствия и усложнени метеорологични условия, когато тегленето се извършва от компетентните органи или по тяхно разпореждане.

Раздел XV

Моторни превозни средства със специален режим на движение. Правила за движение на моторните превозни средства със специален режим на движение

Чл. 104. (1) Специалният режим на движение позволява на водача на моторното превозно средство да:

1. преминава при забраняващ сигнал на светофара или да преминава, без да спира, при наличие на пътен знак, който изисква това, но само след като намали скоростта достатъчно, за да извърши това безопасно;

2. надвишава разрешената максимална скорост на движение дотолкова, доколкото няма да застраши нечий живот или имущество;

3. не се съобразява с организацията на движението, когато това се отнася до посока на движение и завиване в определени направления;

4. паркира или да престоява независимо от разпоредбите на този закон; през това време той може да подава само светлинни сигнали.

(2) Разпоредбите на ал. 1 не освобождават водачите на моторни превозни средства със специален режим на движение, както и водачите на съпровожданите от тях автомобили от задължението да управляват по безопасен начин.

Чл. 105. (1) Специален режим на движение могат да ползват моторни превозни средства на центровете за спешна медицинска помощ и лечебните заведения, регистрирани по реда на Закона за лечебните заведения, предназначени за предоставяне на медицинска помощ при спешни състояния, определени в списък от министъра на здравеопазването, на главните и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи и на други структури на Министерството на вътрешните работи, определени от министъра на вътрешните работи, на Държавна агенция „Национална сигурност”, на Национална служба за охрана, на Главна дирекция „Охрана” и на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” към министъра на правосъдието, на Бюрото по защита при главния прокурор, на Народното събрание, на служба „Военна полиция” към министъра на отбраната и военнополойските формирования от Българската армия и на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество при осъществяване на оперативно-издирвателна дейност.

(2) Специален режим на движение могат да ползват по изключение и моторните превозни средства на общините, предоставени на доброволните формирования по чл. 41, ал. 1 от Закона за защита при бедствия, вписани в регистъра по чл. 47 от Закона за защита при бедствия, използвани при предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях.

(3) Ръководителите на структурите по ал. 1 утвърждават със своя заповед списък на автомобилите, на които е разрешено да ползват специален режим на движение. Списъците се предоставят на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи.

(4) Информация за моторните превозни средства вписани в регистъра по чл. 47 от Закона за защита при бедствия се предоставят на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 106. Специалният режим на движение на моторните превозни средства се използва само при необходимост при изпълнението на служебни правомощия или за предотвратяване или овладяване на бедствия, аварии, инциденти, планинско или водно спасяване, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях, а специалният режим на движение на моторните превозни средства на лечебните заведения - само с превозни средства, оборудвани за превоз на пациенти, при оказване на медицинска помощ при спешни състояния.

Чл. 107. Моторно превозно средство със специален режим на движение може да се управлява от водач, който притежава свидетелство за управление на моторно превозно средство от съответната категория, със стаж не по-малко от 2 години и не е лишаван от право да управлява моторно превозно средство за нарушение през последните две години.

Чл. 108. (1) Моторните превозни средства, ползващи специален режим на движение, при движението си подават едновременно светлинен сигнал с пробляскваща синя и/или червена светлина и специален звуков сигнал. В зависимост от пътната обстановка, по преценка на водача на превозното средство специалният звуков сигнал временно може да не се ползва.

(2) Превозните средства със специален режим на движение се обозначават с опознавателни знаци или светлини, както следва:

1. постоянно монтирани върху тавана на автомобила или на специална стойка устройства, излъчващи синя и/или червена пробляскваща светлина, която е добре забележима от всички страни;

2. подвижни устройства, излъчващи синя и/или червена пробляскваща светлина, поставени върху тавана на автомобила.

(3) На моторните превозни средства със специален режим на движение на Министерството на вътрешните работи, Националната служба за охрана и Народното събрание се допуска монтиране на устройства за светлинен сигнал на достатъчно видимо място на автомобила, различно от посоченото по ал. 2.

(4) Моторните превозните средства по чл. 105, ал. 2 и моторните превозните средства на лечебните заведения, предназначени за предоставяне на медицинска помощ при спешни състояния се обозначават с опознавателни знаци и постоянно монтирани върху тавана на автомобила или на специална стойка устройства, излъчващи синя и/или червена пробляскваща светлина, която е добре забележима от всички страни.

Чл. 109. (1) При приближаване на моторно превозно средство, ползващо специален режим на движение водачите на останалите пътни превозни средства са длъжни да освободят достатъчно място на пътното платно, а при необходимост и да спрат, за да осигурят безпрепятствено преминаване както на сигнализиращото, така и на съпровождащите от него превозни средства.

(2) Забранено е на водачите на пътни превозни средства да се движат непосредствено зад превозните средства, ползващи специален режим на движение или зад придружаваните от тях автомобили.

Раздел XVI

Правила за превоз на пътници и товари

Чл. 110. При превозване на товари масата на натовареното пътно превозно средство не трябва да надвишава допустимата максимална маса, отразена в свидетелството му за регистрация.

Чл. 111. (1) Товарите трябва да бъдат превозвани, така че да не се създава опасност за участниците в движението, като е необходимо:

1. да бъдат укрепени и да не се влачат по пътя;

2. да не ограничават видимостта на водача и да не нарушават устойчивостта и управляемостта на пътното превозно средство;

3. да не закриват светлините, сигналните устройства, опознавателните знаци, табелите с регистрационни номера, огледалата за виждане назад и сигналите, подавани с ръка.

(2) Товарите, които може да бъдат разпилени, както и тези, които блестят и създават опасност от заслепяване, трябва да бъдат покрити.

(3) Когато товарът излиза от страни на най-издадената част от превозното средство с повече от 0,20 метра, а отпред или отзад - с повече от 1 метър, товарът се обозначава с червен флаг, а при движение през нощта - с бял светлоотразител или с бяла светлина отпред и с червен светлоотразител или с червена светлина отзад.

(4) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията, съгласувано с министъра на вътрешните работи, определя с наредба условията и реда за укрепване на превозваните товари.

Чл. 112. Когато по време на превозването товарът падне изцяло или частично на пътя, водачът е длъжен да вземе необходимите мерки за обозначаване на товара и на пътното превозно средство и за почистване на пътното платно.

Чл. 113. Превозите на опасни товари на територията на Република България или от територията на Република България до друга държава членка на Европейския съюз, и/или между Република България и трети страни се извършват при спазване изискванията на Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR) (обн., ДВ, бр. 73 от 1995 г., ратифицирана със закон, обн., ДВ, бр. 28 от 1995 г.) и Закона за автомобилните превози.

Чл. 114. Паркирането на пътно превозно средство, което превозва опасен товар, се извършва само на паркинги, а когато няма такива - извън платното за движение, най-малко на 200 метра от населено място или от обозначена вододейна зона.

Чл. 115. На водача на пътно превозно средство, което е извънгабаритно или превозва опасен товар, е забранено да се движи при намалена видимост под 50 метра.

Чл. 116. При превоз на товари е забранено извършването на съпровождащите превоза товарно-разтоварни работи:

1. в населени места от 23 до 8 часа, когато това предизвиква шум;
2. когато с това се създава опасност за движението или се замърсява околната среда.

Чл. 117. При превозване на пътници водачът е длъжен:

1. преди потегляне и по време на движение да осигури всички условия за безопасното им превозване;
2. да затваря вратите на автобуса, тролейбуса или трамвая преди потеглянето и да не ги отваря по време на движение;
3. да спира за качване и слизане на пътници по допълнителна автобусна линия само на местата, определени за това от кмета на съответната община.

Чл. 118. Забранява се превозването на по-голям брой пътници и превишаване на товароносимостта на превозното средство, над определените в свидетелството за регистрация на

моторното превозно средство.

Чл. 119. (1) Забранява се превозването на пътници в ремаркета, самоходни шасита и товарни отделения на моторните превозни средства.

(2) В каросерията на товарен автомобил може да се превозват лица, които товарят, разтоварват, съпровождат, приемат или предават превозвания товар, като бъде осигурена тяхната безопасност. Броят им за всеки тон полезен товар е по един човек, но не повече от 8.

(3) Изискванията по ал. 2 не се отнасят за превозването, извършвано с моторни превозни средства на Министерството на отбраната или при обявено бедствено положение, за спасителни дейности и отстраняване на последствията от бедствието.

Чл. 120. Пътниците са длъжни да изпълняват указанията на водача и на лицата, обслужващи пътното превозно средство.

Чл. 121. На пътниците е забранено:

1. да застават в непосредствена близост до водача и да ограничават видимостта му; да стоят на стъпалата или на други опасни места; да отварят вратите по време на движение; да пречат на затварянето им и да се навеждат навън от превозното средство;

2. да пътуват в моторно превозно средство, извършващо обществен превоз на пътници, с облекло, вещи или домашни животни, които могат да замърсят или да наранят другите пътници;

3. да излизат от превозното средство, спряно за проверка, без разрешение на контролния орган;

4. да изхвърлят или да разпиляват предмети или вещества, които създават опасност за движението или замърсяват пътя или околната среда.

Раздел XVII

Специфични правила за движението на двуколесни превозни средства

Чл. 122. На водача на двуколесно пътено превозно средство е забранено:

1. да се движи успоредно до друго двуколесно пътено превозно средство;

2. да управлява превозното средство, без да държи кормилото с ръка, както и да освобождава педалите, с които задвижва превозното средство;

3. да се движи в непосредствена близост до друго пътено превозно средство или да се държи за него;

4. да превозва, тегли или тласка предмети, които пречат на управлението на превозното средство или създават опасност за другите участници в движението;

5. да бъде теглен от друго пътено превозно средство;

6. да управлява превозно средство на места, предназначени само за пешеходци; тази забрана не се отнася за велосипедисти на възраст до 12 години;

7. да управлява превозното средство изправен или само на едно колело.

Чл. 123. Водачът на велосипед:

1. може да участва в движението по пътищата, отворени за обществено ползване само с велосипед, който има изправни:

а) спирачки;

б) звънец;

в) устройство за излъчване на бяла или жълта добре различима светлина отпред и червен светлоотразител отзад, и устройство за излъчване на червена светлина отзад;

г) бели или жълти светлоотразители или светлоотразяващи елементи отстрани на колелата;

2. използва светлоотразителна жилетка и каска;

3. се движи с включени светлини през тъмната част на денонощието;

4. при обособена велоалея с двупосочно движение използва дясната лента по посока на движението, а при липса на такава се движи възможно най-близо до дясната граница на платното за движение;

5. при преминаване през пешеходна пътека е длъжен да слезе от велосипеда и да премине през нея като пешеходец;

6. не може да използва устройства за подаване на звуков сигнал, различни от звънец.

Чл. 124. Движението на велосипедисти в група за тренировка е разрешено само ако пред и зад групата има придружители с автомобил или мотоциклет.

Раздел XVIII

Използване на обезопасителни колани и защитни каски

Чл. 125. (1) Водачите и пътниците в моторни превозни средства от категории M1, N1, N2, N3, както и L със затворено отделение за водача и пътниците, когато са в движение, са длъжни да използват обезопасителните колани, с които моторните превозни средства са оборудвани.

(2) Могат да не използват обезопасителни колани:

1. бременните жени;

2. лицата, чието физическо състояние, удостоверено със съответен документ, не позволява използването на обезопасителен колан;

3. лицата с трайни увреждания на горни крайници и/или опорно-двигателния апарат, които управляват моторни превозни средства, адаптирани съобразно техните нужди;

4. водачите на таксиметрови автомобили, когато извършват обществен превоз на пътници в рамките на населеното място;

5. инструкторите и изпитващите - при управление на учебен автомобил от кандидат за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство;

6. полицейските органи и органи за пожарна безопасност и защита на населението на Министерството на вътрешните работи, по време на изпълнение на служебните си задължения.

Чл. 126. (1) Водачите и седящите пътници в моторните превозни средства от категории M2 и M3 са длъжни да използват обезопасителните колани, с които моторните превозни средства са оборудвани.

(2) Пътниците в превозните средства от категориите по ал. 1 се уведомяват за задължението да поставят обезопасителен колан, когато са седнали и когато превозното средство е в движение. Те се уведомяват за това по един от следните начини:

1. от водача;
2. от придружителя или от лицето, посочено като ръководител на групата;
3. чрез аудио-визуални средства;
4. с табели и/или изображения, поставени на видно място над всяко място за сядане.

Чл. 127. Водачите и пътниците в моторни превозни средства от категория L, с изключение на тези със затворено отделение за водача и пътниците, използват защитни каски.

Раздел XIX

Системи за обезопасяване на деца. Специални правила по отношение на децата, участници в движението по пътищата.

Чл. 128. (1) Системите за обезопасяване на деца, които са пътници в моторни превозни средства следва да са одобрени съгласно изискванията на:

1. Правило № 44, серия от изменения 03 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации или на реда по Закона за пътните превозни средства относно одобряване типа на нови моторни превозни средства по отношение на обезопасителните колани и на системите за обезопасяване и за одобряване типа на обезопасителни колани и системи за обезопасяване, или

2. Правило № 129 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации.

(2) Системите за обезопасяване на деца се монтират в превозните средства в съответствие с информацията за монтажа (инструкциите за употреба), предоставена от производителя на системата за обезопасяване на деца, в която се посочват начинът и типовете превозни средства, на които може да се използва безопасно.

Чл. 129. (1) Системите за обезопасяване на деца се подразделят на два класа:

1. пълен клас, който включва комбинация от ленти или гъвкави компоненти с осигуряваща ключалка, регулиращи и присъединителни устройства и в някои случаи допълнителна седалка и/или защитна преграда, и могат да се закрепват чрез нейната вградена лента или ленти;

2. непълен клас, който представлява цялостна система за обезопасяване на деца и може да включва частично обезопасително устройство в комбинация с обезопасителен колан за възрастни, който обхваща тялото на детето или задържа устройството, в което детето е поставено.

(2) Децата, които са пътници в моторни превозни средства се обезопасяват със системи за обезопасяване от някоя от следните групи, определени в зависимост от теглото на детето, за което са предназначени:

1. група 0 - за деца с тегло под 10 kg;
2. група 0+ - за деца с тегло под 13 kg;

3. група I - за деца с тегло между 9 и 18 kg;
4. група II - за деца с тегло между 15 и 25 kg;
5. група III - за деца с тегло между 22 и 36 kg.

(3) Деца с ръст под 150 сантиметра, които пътуват в моторни превозни средства от категориите M1, N1, N2, N3 и L със затворено отделение за водача и пътниците, се обезопасяват със системи за обезопасяване на деца от пълнен или непълнен клас, съобразен с теглото на детето и съответната група по ал. 2, и които са в съответствие с:

1. класификацията по ал. 1 - за системите за обезопасяване на деца, одобрени в съответствие с чл. 128, ал. 1, т. 1;

2. данни от производителя за височината и максималното тегло на детето, за което е предназначена системата за обезопасяване на деца, одобрена в съответствие с чл. 128, ал. 1, т. 2.

(4) В моторните превозни средства от категории M1, N1, N2, N3 и L със затворено отделение за водача и пътниците, които не са оборудвани със системи за обезопасяване, не се допуска превозването на деца под тригодишна възраст, а децата на възраст три и повече години и с ръст под 150 сантиметра се превозват на седалка, която не е предна.

(5) В таксиметрови автомобили, които не са оборудвани със системи за обезопасяване на деца, деца с ръст под 150 сантиметра се превозват на седалка, която не е предна.

(6) В моторните превозни средства не се допуска превозването на деца, поставени в система за обезопасяване на деца, обърната в посока, обратна на нормалната посока на движение на превозното средство, когато тя е закрепена на пътническа седалка, с предно разположена въздушна възглавница, освен ако възглавницата не е деактивирана.

Чл. 130. Забранено е превозването на деца до 12-годишна възраст на мотоциклет или мотопед.

Чл. 131. Слизането и качването на деца от и в автомобил, паркиран или престояващ на пътното платно, се извършва откъм страната на тротоара или банкета.

Чл. 132. (1) При превозване на организирана група деца, с изключение на превозваните в пътните превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, водачът е длъжен да постави на превозното средство отпред и отзад съответния опознавателен знак за превозване на организирана група деца.

(2) Водачът е длъжен да спира превозните средства по ал. 1 за слизане и качване на организирани групи деца само на безопасни места или на места с ниска интензивност на движение.

(3) Водачът на пътно превозно средство при приближаване към спиращ, спрял или потеглящ автобус, обозначен с опознавателен знак по ал. 1 е длъжен да намали скоростта и при необходимост да спре, за да осигури безопасността на децата.

Чл. 133. При приближаване към място, където на пътя или в близост до него се намират деца, водачът на пътно превозно средство е длъжен да намали скоростта, а при необходимост - и да спре.

Чл. 134. (1) За осигуряване безопасното пресичане на платното за движение от деца всяко лице на възраст над 18 години може да подаде сигнал с палка „Стоп! Деца”, с червен флаг или с ръка.

(2) При подаден сигнал с палка „Стоп! Деца”, с червен флаг или с ръка водачите на пътни превозни средства са длъжни да спрат и да изчакат преминаването на децата.

Чл. 135. Организирана група деца на възраст до 12 години може да се движи само по тротоара или банкета, като първото и последното дете носят светлоотразителна жилетка, и задължително се води най-малко от две лица на възраст над 18 години. При пресичане на платното за движение водачът на групата е длъжен своевременно да подаде сигнал с палка „Стоп! Деца”, с червен флаг или с ръка, за да спре движението на пътните превозни средства.

Раздел XX

Правила за движението по пътищата на пешеходците. Поведение на водачите към пешеходците

Чл. 136. Пешеходец е всеки участник в движението, който се намира на пътя извън пътно превозно средство и не извършва работа по пътя. За пешеходци се считат и лицата:

1. които бутат или теглят детска или инвалидна количка или друго пътно превозно средство без двигател и с широчина, по-малка от 1 метър;
2. които бутат велосипед, мотопед или мотоциклет;
3. които са с трайни увреждания и които се придвижват с инвалидни колички, задвижвани посредством тяхната мускулна сила или от двигател, ако се движат със скоростта на пешеходец.

Чл. 137. (1) Пешеходците са длъжни да се движат по тротоара или банкета на пътното платно.

(2) Пешеходците могат да се движат по платното за движение, противоположно на посоката на движението на пътните превозни средства, по възможност най-близо до лявата му граница, когато няма тротоар или банкет или е невъзможно те да бъдат използвани.

(3) По платното за движение е забранено пренасяне, теглене или бутане на предмети от пешеходците, извън случаите по чл. 136, т. 1 и 2.

Чл. 138. Хората с трайни увреждания, които се придвижват с инвалидна количка, могат да се движат и по платното за движение по посоката на движението, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница.

Чл. 139. Извън населените места, при липса на банкет или тротоар или при невъзможност те да бъдат използвани, лицата, бутачи велосипед, мотопед или мотоциклет, могат да се движат по платното за движение, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница.

Чл. 140. (1) Група пешеходци с водач, организирана група от военнослужещи, ученическа група и други подобни могат да се движат по платното за движение в редици до четирима, като се

придържат възможно най-близо до дясната му граница. В този случай те трябва да са обозначени от лявата страна, както следва:

1. през деня - отпред и отзад с червен флаг;
2. през тъмната част на денонощието - отпред с бяла светлина, а отзад - с червена светлина; когато дължината на образуваната колона е над 20 метра, вървящите от лявата страна на всеки 10 метра носят допълнително светещо тяло, излъчващо бяла светлина.

(2) При намалена видимост или при интензивно движение, движението на група пешеходци с водач по платното за движение се разрешава само в колона един след друг.

Чл. 141. (1) При пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки при спазване на следните правила:

1. преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с разстоянието до приближаващите се превозни средства;
2. да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, да не отклоняват вниманието си, както и да не спират без необходимост на платното за движение;
3. да спазват светлинните сигнали и сигналите на регулировчика;
4. да не преминават през ограждения от парапети или вериги.

(2) На кръстовища без обозначена, маркирана или сигнализирана пешеходна пътека, пешеходците могат да пресичат пътното платно по продълженията на тротоарите и банкетите върху пътното платно, след като пропуснат движещите се по пътя моторни превозни средства, като при това спазват правилата по ал. 1, т. 1-4.

(3) Извън населените места и по двулентовите двупосочни пътища в населените места, когато в близост до пешеходците няма пешеходна пътека, те могат да пресичат платното за движение и извън определените за това места, като при това спазват правилата по ал. 1, т. 1-4.

Чл. 142. На пешеходците е забранено:

1. да навлизат внезапно на платното за движение;
2. да пресичат платното за движение при ограничена видимост;
3. да се движат по пътното платно или банкета извън населените места, в тъмната част на денонощието без светлоотразителна жилетка;
4. да се движат в тунели и по мостове, когато няма изградени тротоари;
5. да извършват търговия и услуги на платното за движение.

Чл. 143. (1) Пешеходците изчакват пристигането на превозните средства от линиите за обществен превоз на пътници на тротоара, на острова на платното за движение или на местата, очертани с маркировка, а ако няма такива - на банкета.

(2) При подаване на сигнал от моторно превозно средство със специален режим на движение пешеходците са длъжни да освободят платното за движение. Пресичането се разрешава след преминаване на сигнализиращото моторно превозно средство и на съпровождащите от него пътни превозни средства.

Чл. 144. (1) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да бъде внимателен и

предпазлив към пешеходците и велосипедистите.

(2) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да бъде особено внимателен и предпазлив към децата, към придвижващите се с инвалидни колички, към незрящите и лицата със слепо-глухота.

(3) Пешеходците, които са незрящи използват следните отличителни знаци:

1. бял бастун;
2. бяла лента, поставена на лявата ръка.

(4) Пешеходците със слепо-глухота използват червено-бял бастун.

Чл. 145. (1) При приближаване към пешеходна пътека водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне стъпилите на пешеходната пътека или преминаващите по нея пешеходци, като намали скоростта или спре.

(2) При заобикаляне на спряло пред пешеходна пътека пътно превозно средство водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен да спре, за да пропусне преминаващите по пешеходната пътека пешеходци.

(3) Водачите на завиващите нерелсови пътни превозни средства са длъжни да пропуснат пешеходците.

(4) При пътнотранспортно произшествие с пешеходец на пешеходна пътека, когато водачът е превишил разрешената максимална скорост за движение, пешеходецът не се счита за съпричинител за настъпване на съответното произшествие.

Чл. 146. (1) Когато преминаването на пешеходците по пешеходна пътека се регулира с пътен светофар или от регулировчик, водачът на пътно превозно средство е длъжен:

1. при подаване на сигнал, който забранява преминаването - да спре преди пешеходната пътека;

2. след подаване на сигнал, който му разрешава преминаването - да пропусне пешеходците, които все още се намират на пешеходната пътека;

3. да не навлиза на пешеходна пътека, ако не е убеден, че няма да бъде принуден да спре и да остане на пешеходната пътека след подаване на сигнал, който забранява преминаването.

(2) Когато пешеходец, стоящ на банкета или тротоара, сигнализира с ръка за намерението си да премине по пешеходната пътека, водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен, без да създава опасност за движението, да спре, за да пропусне пешеходеца.

Чл. 147. Когато на платното за движение има вода, кал или дребни камъни, водачът на пътно превозно средство е длъжен да преминава с такава скорост, че да не причини изцапване или нараняване на пешеходците.

Раздел XXI

Правила за движение в специално обособени зони

Чл. 148. (1) В населените места може да се обособяват пешеходни зони с основно предназначение за движение на пешеходци, които са изолирани от движението на пътни превозни

средства, като входовете и изходите на зоната се обозначават с пътни знаци

(2) В зависимост от организацията на движение на пътни превозни средства пешеходните зони могат да бъдат:

1. зони с пълна забрана на движение на пътни превозни средства, в които обслужването на търговските и другите обекти се организира извън пешеходната зона или с часови график за ограничен достъп;

2. зони с ограничаване на достъпа на пътни превозни средства по време;

3. зони с ограничаване на достъпа на пътни превозни средства по видове - в тези зони се допуска преминаване на маршрути на обществения транспорт за превоз на пътници и/или на единични специализирани превозни средства за обслужване на търговски и други обекти;

4. зони за споделено пешеходно, велосипедно и автомобилно движение, както и на обществения транспорт за превоз на пътници.

(3) В пешеходните зони водачите на моторни превозни средства се движат със скорост, не по-висока от 20 km/h и пешеходците се ползват винаги с предимство пред останалите участници в движението.

Чл. 149. (1) В населените места може да се обособява “Зона за споделено движение”, която е част или части от пътищата в населеното място, предназначена за споделено движение на всички участници в движението.

(2) Входовете и изходите на зоните по ал. 1 се обозначават с пътни знаци или светлинни сигнали.

(3) В “Зона за споделено движение”:

1. максимално разрешената скорост за движение на превозните средства е 30 km/h;

2. пешеходците и велосипедистите се ползват винаги с предимство пред останалите участници в движението;

3. за велосипедистите всички пътища в зоната са двупосочни, освен ако не е разпоредено друго от компетентните органи;

4. паркирането в зоната е разрешено само на специално обозначените места.

(4) При излизане от “Зона за споделено движение” на път извън зоната, водачите на пътни превозни средства са длъжни да пропуснат участниците в движението, движещи се по другия път.

Чл. 150. (1) В населените места може да се обособяват жилищни зони, представляващи специално устроени територии, които се обозначават като такива на входовете и изходите си с пътни знаци и в които действат специални правила за движение.

(2) В жилищната зона действат следните специални правила:

1. пешеходците могат да използват за движение пътя по цялата му широчина;

2. водачите на пътни превозни средства са длъжни да се движат със скорост не по-голяма от 20 km/h, като не поставят в опасност пешеходците и не създават препятствия за тяхното движение;

3. паркирането в жилищната зона е разрешено само на специално обозначените за това места;

4. при излизане извън жилищна зона, водачите на пътни превозни средства са длъжни да

пропуснат участниците в движението, движещи се по пътя, на който излизат.

Раздел XXII

Поведение при пътнотранспортно произшествие

Чл. 151. (1) Водачът на пътно превозно средство, който е участник в пътнотранспортно произшествие, е длъжен:

1. без да създава опасност за движението по пътя, да спре, за да установи какви са последиците от произшествието;

2. когато при произшествието са пострадали хора:

а) да уведоми за произшествието чрез ЕЕН 112;

б) да остане на мястото на произшествието и да изчака пристигането на компетентните органи на Министерството на вътрешните работи и изпълнява указанията и разпорежданията им;

в) до пристигането на органите на Министерството на вътрешните работи, съобразно необходимостта, да вземе мерки за безопасността на движението и да окаже помощ на пострадалите, ако това не представлява опасност за него и за тях;

г) да не премества превозното средство, ако то не пречи на движението, както и да не променя състоянието му до идването на органите на Министерството на вътрешните работи, освен ако с него е необходимо да превози до лечебното заведение пострадалите, след което е длъжен веднага да се завърне на мястото на произшествието;

д) да вземе мерки следите от пътнотранспортното произшествие да бъдат запазени до тяхното фиксиране или описване от компетентните органи;

е) да не консумира алкохолни напитки и да не употребява наркотични вещества или техни аналози, до пристигане на контролните органи, след което изпълнява указанията и разпорежданията им.

3. когато при произшествието са причинени само имуществени вреди:

а) да окаже съдействие за установяване на вредите от произшествието;

б) ако между участниците в произшествието има съгласие относно обстоятелствата, свързани с него и няма повредено имущество на трети лица, те преместват превозните средства, така че да не възпрепятстват движението и попълват своите данни в двустранен констативен протокол за пътнотранспортното произшествие;

в) ако между участниците в произшествието няма съгласие относно обстоятелствата, свързани с него или е повредено имущество на трети лица, те, без да напускат местопроизшествието, уведомяват за него чрез ЕЕН 112 и изпълняват дадените им указания;

г) да не консумира алкохолни напитки и да не употребява наркотични вещества или техни аналози, до пристигане на контролните органи, след което изпълнява указанията и разпорежданията им.

(2) Всеки участник в пътнотранспортно произшествие е длъжен при поискване от други участници в произшествието да предоставя данни за самоличността си и за задължителната си застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите.

Чл. 152. Водач на моторно превозно средство, който не е участник в пътнотранспортно

произшествие, когато пристигне на мястото на произшествието, съобразно необходимостта е длъжен:

1. да вземе мерки за осигуряване безопасността на движението и да окаже помощ на пострадалите, ако това не представлява опасност за него и за тях;
2. да уведоми за произшествието чрез ЕЕН 112.

Чл. 153. Контролните органи на Министерството на вътрешните работи посещават задължително мястото на пътнотранспортното произшествие, когато:

1. при произшествието има загинал или ранен човек;
2. произшествието е предизвикало затруднение на движението, породено от невъзможност да бъдат преместени моторните превозни средства;
3. в произшествието участва пътно превозно средство, което превозва опасен товар или товар, който се е разпилял на пътя и в резултат на това създава опасност за движението;
4. има съмнение, че участник в произшествието е с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или е употребил наркотични вещества или техни аналози, или не притежава необходимите права за управление на моторно превозно средство;
5. произшествието е с участието на пътно превозно средство на Министерството на отбраната или на Българската армия, както и на съюзнически и/или чужди въоръжени сили, преминаващи през територията на Република България или пребиваващи на нея; в този случай се уведомява служба "Военна полиция" към министъра на отбраната;
6. между участниците в произшествието има разногласие относно обстоятелствата, свързани с него или между тях няма разногласие, относно обстоятелствата, свързани с произшествието, но от него са причинени имуществени вреди на трети лица.

Чл. 154. (1) Контролните органи на Министерството на вътрешните работи издават протокол за посещението по чл. 153 на мястото на пътнотранспортното произшествие. Ежемесечно до 25-о число на месеца Министерството на вътрешните работи предоставя на Информационния център към Гаранционния фонд по чл. 518 от Кодекса за застраховането информация, съдържаща индивидуализирани данни по реда на наредбата по ал. 2, за причинените през предходния месец пътнотранспортни произшествия и за участниците в тях.

(2) Министърът на вътрешните работи и Комисията за финансов надзор определят с наредба документите, реда за съставянето им при пътнотранспортни произшествия в случаите по чл. 153 и реда за информизиране съгласно ал. 1.

(3) Министърът на вътрешните работи и министърът на здравеопазването определят с наредба условията и реда за взаимодействие между контролните органи и лечебните заведения при оказване помощ на пострадалите при пътнотранспортни произшествия и реда за отчитането им.

(4) Министърът на вътрешните работи определя с инструкция реда, по който се регистрират и водят на отчет пътнотранспортните произшествия.

Раздел XXIII

Допълнителни задължения и забрани

Чл. 155. Водачът на моторното превозно средство е длъжен да поддържа:

1. табелите с регистрационния номер чисти и да не допуска поставянето върху тях на никакви предмети, материали и вещества;
2. устройствата за осветяване и светлинна сигнализация чисти, видими, регулирани и в исправност;
3. стъклата и огледалата чисти и здрави.

Чл. 156. (1) При навлизане в район на бензиностанция или на станция за зареждане с втечен нефтен газ или сгъстен природен газ, водачът е длъжен:

1. в случай че пред него има друго пътно превозно средство - да подреди в съответната посока моторното превозно средство най-малко на 1 метър от стоящото пред него;
2. при зареждане, да изключи двигателя.

(2) Мотоциклетите и мотопедите се придвижват към бензиновите колонки с неработещ двигател от разстояние най-малко 15 метра от тях. След зареждането те се отдалечават на същото разстояние, по същия начин.

(3) Забранява се тютюнопушенето в района на бензиностанциите и станциите за зареждане с втечен нефтен газ или сгъстен природен газ, извън обозначените за целта места, както и използването на средства или предмети, които могат да възпроизведат открит огън или искри.

Чл. 157. Организиран шествия и състезания по пътищата, отворени за обществено ползване, е забранено да се провеждат без разрешение на управляващият пътя и без предварително съгласуване на маршрутите, условията и времето на провеждането им с органите на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 158. (1) Движението на шествия се извършва в колона по най-дясната свободна пътна лента. Широчината на колоната не може да бъде по-голяма от широчината на една пътна лента за движение.

(2) Забранява се на останалите участници в движението да пресичат шествие.

Чл. 159. (1) На водача на моторно превозно средство е забранено да използва мобилни устройства за комуникация по време на управление на превозното средство, освен чрез устройство, позволяващо използването на мобилното средство без участие на ръцете му.

(2) Освен в случаите по ал. 1, на водача на моторно превозно средство е забранено да използва всякакви други мобилни устройства, отклоняващи вниманието му от управлението на моторното превозно средство.

Чл. 160. На водача на моторно превозно средство е забранено да:

1. организира или участва в нерегламентирани състезания по пътищата, отворени за обществено ползване;

2. използва пътищата, отворени за обществено ползване, за други цели, освен в съответствие с тяхното предназначение за превоз на хора и товари.

Чл. 161. (1) Забранява се ограничаване на видимостта през челното, задното и през страничните стъкла на автомобила, осигуряващи видимостта на водача към пътя, както и намаляване на прозрачността им извън границите на стойностите, определени в Правило № 43 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации.

(2) Ограничаване на видимостта, както и намаляване на прозрачността на стъкла, различни от челното и стъклата на предните странични врати, се допуска само при наличие на огледала за виждане назад от двете страни на автомобила.

Чл. 162. (1) Водачите на пътни превозни средства с животинска тяга, на животни или на стада са длъжни:

1. непрекъснато да направляват животните, така че да не създават пречки и опасности за движението, да не ги оставят без надзор в близост до пътя и да не превеждат животни през пътя, ако това застрашава безопасността на движението;

2. да управляват превозното средство или да направляват животните в най-дясната част на пътното платно;

3. да управляват пътните превозни средства в колона не повече от две непосредствено едно след друго;

4. при езда да не водят повече от едно животно отстрани и да не се движат успоредно с друг ездач;

5. при движение по банкетите и тротоарите в населени места да водят кучетата на къс повод.

(2) Водачите на пътни превозни средства с животинска тяга са длъжни да ползват светлоотразителна жилетка при управлението извън населените места, през тъмната част на денонощието или при намалена видимост.

Глава четвърта

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КОНТРОЛНИТЕ ОРГАНИ

Чл. 163. (1) Служители от определени от министъра на вътрешните работи структури и структурни звена на Министерството на вътрешните работи:

1. контролират спазването на правилата за движение от участниците в движението, техническата изправност и укрепването на товарите на движещите се по пътя пътни превозни средства, като за целта служителите са длъжни да извършат проверката по безопасен начин, осигурявайки необходимата видимост;

2. контролират спазването на правилата за извършване на обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари, както и документи, свързани с извършването на превоза;

3. контролират изпълнението на задължението за движение на пътните превозни средства след заплащане на такса, в съответствие със Закона за пътищата, поставянето на валидни винетни стикери и премахването на винетни стикери с изтекъл срок, включително и заплащането на

компенсаторна такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата;

4. при необходимост регулират движението по пътищата;

5. извършват превантивна дейност за ограничаване на пътнотранспортните произшествия и последиците от тях;

6. регистрират и водят отчет на пътнотранспортните произшествия;

7. извършват анализ на пътнотранспортните произшествия и предоставят информация на държавни органи, общини, обществени организации и на средствата за масово осведомяване;

8. водят националните регистри за водачите и техните нарушения и наказания, моторните превозни средства и пътнотранспортните произшествия и създават информационни фондове за съхраняване на данните;

9. следят за състоянието на пътя и пътните принадлежности и издават сигнални писма, съдържащи предписания или разпореждания до управляващия пътя, за отстраняване на установени неизправности по тях;

10. въвеждат временна организация на движението съвместно с управляващия пътя;

11. въвеждат временни промени в организацията на движението при внезапно появила се опасност за движението - аварийно възникнало препятствие по пътя, заснежаване или заледяване, пътнотранспортни произшествия, като незабавно уведомяват управляващия пътя;

12. предотвратяват нарушения, увреждащи пътя, пътните съоръжения и пътните принадлежности;

13. контролират изпълнението на учебните програми за провеждане на допълнително обучение по чл. 171, ал. 3, като извършват проверки по документи и на място;

14. привеждат в изпълнение наказателните постановления или решенията на съда, с които е постановено временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност.

(2) При изпълнение на функциите си по този закон служителите по ал. 1:

1. имат право да спират пътните превозни средства, да проверяват личните документи и свидетелството за управление на водача, както и всички документи, свързани с управляваното превозно средство и с извършвания превоз;

2. имат право да проверяват документите за самоличност на пътниците в моторните превозни средства;

3. имат право да изземват и задържат документите по т. 1, както и да отнемат табелите с регистрационен номер в допустимите от закон случаи;

4. имат право при извършване на контрола да връчват на водача и пътниците:

а) невръчени електронни фишове, издадени от органите на Министерството на вътрешните работи, за наложени наказания по този закон и по Кодекса за застраховането;

б) разпечатка от автоматизираната информационна система на Министерството на вътрешните работи за издадени, но невръчени наказателни постановления по този закон, по Закона за моторните превозни средства, по Закона за автомобилните превози, по Закона за водачите на моторни превозни средства и по Кодекса за застраховането, съдържаща реквизитите на наказателното постановление, с изключение на подпис и печат на наказващия орган. При връчването се отразява дата и час и връчващият орган се подписва върху разпечатката, като от момента на връчването ѝ наказателното постановление се счита за връчено;

5. имат право да отвеждат в структурите или звената на Министерството на вътрешните работи участници в пътнотранспортно произшествие, когато това е необходимо за разследване на произшествието;

6. имат право за установяване на нарушенията на правилата за движение по пътищата да използват автоматизирани технически средства или системи, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и/или регистрационния номер на пътното превозно средство;

7. имат право за установяване на нарушенията по този закон, да ползват уреди, технически средства или системи и тестове;

8. имат право да извършват контрол по спазване на правилата за движението по пътищата с автомобили, оборудвани със средства за аудиозапис и видеозаснемане, като контролът се осъществява само в обхвата на средствата за видеозаснемане;

9. прекратяват служебно регистрацията на регистрирано пътно превозно средство;

10. не допускат управлението на моторно превозно средство от водач, който управлява моторно превозно средство, без да притежава свидетелство за управление, отговарящо на изискванията по чл. 15, ал. 2 и/или е с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или е употребил наркотични вещества или техни аналози;

11. не допускат движение на пътно превозно средство, което има някоя от повредите или неизправностите, посочени в чл. 77, ал. 3 или няма валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите;

12. не допускат управлението на моторно превозно средство от водач, който откаже да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване употребата на алкохол и/или с техническо средство или тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози, или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор, показващ концентрацията на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишания въздух и отчитащ съдържанието на алкохол в горните дихателни пътища, или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му и/или за употребата на наркотични вещества или техни аналози; в случай че при осъществяването на контрол с техническо средство или тест е установена концентрация на алкохол над 1,2 на хиляда и/или употреба на наркотични вещества или техни аналози, длъжностното лице от службата за контрол съпровожда лицето до мястото за извършване на медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо изследване;

13. не допускат движение по републиканските пътища, включени в трансевропейската пътна мрежа, и по такива, които са извън нея, или по техни участъци на моторно превозно средство без валиден винетен стикер, залепен по начин, възпрепятстващ повторното му ползване.

(3) Условието и редът за използване на автоматизирани технически средства и системи за контрол на правилата за движение се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

(4) Редът, по който се установява концентрацията на алкохол в кръвта на водачите на моторни превозни средства, трамваи или самоходни машини и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, се определя с наредба на министъра на здравеопазването, министъра на вътрешните работи и министъра на правосъдието.

(5) По реда на наредбата по ал. 4 се установява и концентрацията на алкохол в кръвта на участници в пътнотранспортни произшествия и/или употребата на наркотични вещества или техни

аналози.

Чл. 164. (1) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията чрез Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ контролира:

1. спазването на правилата за извършване на обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари, както и всички документи, свързани с извършването на превоза;

2. заплащането на таксите в съответствие със Закона за пътищата и поставянето на валидни винетни стикери – за пътни превозни средства, извършващи обществени превози на пътници и товари и превози на пътници и товари за собствена сметка.

3. техническата изправност и укрепването на товарите на движещите се по пътя пътни превозни средства, извършващи обществен превоз или превоз за собствена сметка на пътници и товари, като за целта служителите са длъжни да извършат проверката по безопасен начин, осигурявайки необходимата видимост;

4. спазването на временните забрани за движение по пътищата, отворени за обществено ползване на превозни средства за извършване на обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари.

(2) При изпълнение на функциите си по този закон инспекторите от контролните служби на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“:

1. имат право да спират пътните превозни средства, предназначени за извършване на обществен превоз и превоз за собствена сметка, да проверяват документите за самоличност и свидетелството за управление на водача, всички документи, свързани с управляването на превозно средство и с извършването на превоз, както и техническата изправност, укрепването на товарите и транспортната годност на пътните превозни средства;

2. имат право да изземват и задържат документите по т. 1 в допустимите от закона случаи;

3. имат право да проверяват документите за самоличност на пътниците, превозвани с моторни превозни средства, предназначени за извършване на обществен превоз на пътници или за извършване на превоз за собствена сметка;

4. не допускат движение на пътно превозно средство, предназначено за извършване на обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници или товари, което има някоя от повредите или неизправностите, посочени в чл. 77, ал. 3;

5. имат право да спират учебните автомобили, с които се провежда обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства, да проверяват документите за самоличност на обучаващия и обучавания, както и техническата изправност на превозното средство, с което се извършва обучението;

6. имат право да ползват технически средства за измерване на размерите, масата или натоварването на ос и за проверка на техническата изправност на превозните средства, предназначени за обществен превоз или за превоз за собствена сметка на пътници и товари, както и за проверка на укрепването на превозваните товари;

7. оказват съдействие на контролните органи на Министерството на вътрешните работи при изпълнение на задълженията по чл. 163, ал. 1, т. 11.

Чл. 165. (1) Длъжностни лица от определени от кметовете на общините служби:

1. контролират в населените места изправността и състоянието на пътната настилка, пътните съоръжения, пътната маркировка, средствата за организация и регулиране, както и спазването на правилата за паркиране от водачите на пътни превозни средства, на правилата за движение от пешеходците и на правилното използване на алармените инсталации, монтирани в пътни превозни средства за тяхната охрана;

2. използват техническо средство за принудително задържане на пътното превозно средство, за което не е заплатена дължимата цена за паркиране, определена по чл. 21, ал. 1, т. 26 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, до заплащане на цената и на разходите по прилагане на техническото средство;

3. контролират на територията на общината спазването на изискванията на Закона за управление на отпадъците по отношение на изоставените пътни превозни средства или моторни превозни средства с прекратена регистрация;

4. регистрират пътните превозни средства с животинска тяга;

5. контролират на територията на общината спазването на правилата за движение по пътищата от водачите на пътни превозни средства с животинска тяга.

(2) Глобите, събирани при констатиране на нарушения във връзка с контрола по ал. 1, постъпват в бюджета на общината. В бюджета на общината се предвиждат средства за:

1. усъвършенстване на организацията и безопасността на движението;

2. подпомагане издръжката на общинските органи, осъществяващи контрол по този закон;

3. други дейности, свързани с изпълнението на този закон.

Чл. 166. Длъжностни лица, определени от управляващия пътя извън населените места, контролират състоянието и изправността на пътната настилка, пътните съоръжения, средствата за сигнализация и маркировка.

Чл. 167. Общата маса, осовото натоварване и габаритните размери на пътните превозни средства се контролират от длъжностни лица на Агенция „Митници” и на Агенция „Пътна инфраструктура” с оглед правилната експлоатация на пътищата и предпазването им от разрушаване. Агенция „Митници” осъществява контрол върху превозвачите и контролира спазването на маршрутите от превозвачите, влизащи или излизащи от страната.

Чл. 168. (1) Определените от министъра на вътрешните работи органи и/или длъжностни лица, определени от управляващия пътя, могат да преместват или да нареждат да бъде преместено паркирано пътно превозно средство на отговорно пазене на предварително публично оповестено място без знанието на неговия собственик или на упълномощения от него водач.

(2) Органите, които извършват принудително преместване на пътни превозни средства, са длъжни да укажат предварително чрез съответните знаци местонахождението на преместеното пътно превозно средство.

Чл. 169. (1) Спазването на правилата за движение по пътищата от водачите на превозни средства на Министерството на отбраната, на структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и на Българската армия и пътниците в тях, организирани групи от военнослужещи,

както и техническото състояние на военните превозни средства се контролират и от служба „Военна полиция” към министъра на отбраната.

(2) При изпълнение на контролните функции по ал. 1 органите на служба „Военна полиция” към министъра на отбраната се ползват с правомощията по чл. 163, ал. 2 по отношение на военните превозни средства.

(3) При придвижване по пътищата на военни колони от въоръжените сили движението може да се регулира и от техни представители.

Чл. 170. (1) Контролът по спазване на правилата за движение и на изискванията, определени от закона и издадените въз основа на него нормативни актове, се осъществява от съответните органи и структури по тази глава, съобразно тяхната компетентност. Същите налагат и предвидените в този закон наказания.

(2) При спиране на пътно превозно средство за проверка или за оказване на съдействие служителят от органите за контрол подава своевременно ясен сигнал със стоп-палка. През нощта сигналът за спиране може да бъде подаден и с описваща полукръг червена светлина. Полицейски орган, изпълняващ служебните си задължения в униформено облекло, може да спира пътните превозни средства и чрез подаване на сигнал само с ръка. Сигнал за спиране може да бъде подаден и от движещ се полицейски автомобил или мотоциклет.

(3) Контролираните лица съдействат на представителите на контролните органи при осъществяване на техните правомощия.

(4) Органите за контрол представят на спрения за проверка участник в движението полицейски знак или служебна карта. Когато е необходимо, той може да разпорежи на спрения водач да излезе от превозното средство.

(5) Органите за контрол по чл. 163, 164, 167 и чл. 169 могат да поставят на пътното платно пътни знаци на преносими стойки и конуси, с цел обезопасяване на извършваните проверки.

Глава пета

КОНТРОЛНИ ТОЧКИ ЗА ОТЧЕТ НА ИЗВЪРШЕНИТЕ НАРУШЕНИЯ. ЗАГУБА И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МОТОРНО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО

Чл. 171. (1) При издаване на свидетелство за управление на моторно превозно средство, притежателят му получава контролен талон за потвърждаване валидността на свидетелството и определен брой контролни точки за отчет на извършваните нарушения. Новият водач получава две трети от максималния брой контролни точки, а оставащите една трета контролни точки получава след придобиване на 24 месеца стаж като водач на моторно превозно средство.

(2) Когато водач с право да управлява моторни превозни средства от една категория получи право да управлява моторни превозни средства и от друга категория, броят на притежаваните от него контролни точки не се променя.

(3) Министърът на вътрешните работи с наредба определя максималния размер на контролните точки, условията и реда за отнемането и възстановяването им, както и списъка на нарушенията, при извършването на които от наличните контролни точки на водача, извършил нарушението, се отнемат точки съобразно допуснатото нарушение, както и условията и реда за

издаване на разрешение за провеждане на допълнително обучение.

(4) При съставяне на акт за нарушение по този закон контролният талон се отнема и се връща на водача след изпълнение на задължението по чл. 220, ал. 3. Актът за нарушението заменя контролния талон за срок до един месец от издаването му.

(5) При връчване на наказателното постановление и доброволно заплащане на наложената глоба контролният талон се връща незабавно.

(6) Наказателното постановление заменя контролния талон за период от един месец след влизането му в сила, съответно решението или определението на съда при обжалване.

Чл. 172. Губи придобитата правоспособност и е длъжен да върне свидетелството за управление в съответната служба на Министерството на вътрешните работи:

1. водач на моторно превозно средство на когото са отнети всички контролни точки;
2. водач на моторно превозно средство, който в рамките на 24 месеца е наказан три пъти с влезли в сила наказателни постановления за едно или повече от нарушенията:
 - а) управление на моторно превозно средство по платното за насрещно движение по автомагистрала или скоростен път;
 - б) управление на моторно превозно средство в лентатата за аварийно спиране по автомагистрала, без да са налице изключенията по чл. 83, т. 3;
 - в) управление на моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда или отказ от извършване на проверка с техническо средство за установяване употребата на алкохол в кръвта и/или с техническо средство или тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози или за неизпълнение на предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му, и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози;
 - г) превишаване на разрешената максимална скорост в населено място с над 50 km/h;
 - д) преминаване при сигнал на светофара, който не разрешава преминаването;
 - е) неосигуряване на предимството на пешеходец на пешеходна пътека;
 - ж) организиране или участие в нерегламентирани състезания по пътищата, отворени за обществено ползване.

Чл. 173. (1) Възстановяването на правоспособност се извършва по реда на Закона за водачите на моторни превозни средства.

(2) Лице, което е загубило правоспособност да управлява моторно превозно средство в случаите по чл. 172, след като е върнало свидетелството си за управление или то му е отнето може да бъде допуснато до изпит за възстановяване на правоспособност не по-рано от 24 месеца от датата, на която е върнато или отнето свидетелството и след преминаване на курс в структурите на Министерството на вътрешните работи. При кандидатстване за възстановяване на правоспособност за категория, за която се изисква стаж, се зачита съответният стаж, придобит преди загубата на правоспособността.

(3) Редът и условията за провеждане на курсовете в структурите на Министерството на вътрешните работи по ал. 2 се уреждат с наредбата по чл. 171, ал. 3.

Чл. 174. (1) Броят на контролните точки за отчет на извършваните нарушения се възстановява:

1. чрез частично увеличаване с 1/3 от максималния брой точки след преминато допълнително обучение, но не повече от веднъж за срок от 1 година, при условие че водачът е изпълнил задълженията си по чл. 220, ал. 3, което удостоверява със съответните платежни

документи;

2. служебно, след изтичане на две години, считано от датата, на която е влязло в сила последното наказателно постановление, с което на водача са отнети контролни точки.

(2) Броят на контролните точки по ал. 1 се възстановява до максималния размер, а за новите водачи - до две трети от максималния брой контролни точки.

Чл. 175. (1) Допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване броя на контролните точки се извършва от физически или юридически лица, които са вписани в търговския регистър и са получили разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства.

(2) За получаване на разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства лицата по ал. 1 подават в отдел/сектор „Пътна полиция” при съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по адрес на учебния кабинет, в който ще се провежда допълнителното обучение следните документи:

1. заявление по образец;
2. копие от документ за собственост или договор за ползване под наем на учебен кабинет;
3. списък на учебно-техническите средства;
4. копие от документ с размерите на учебния кабинет или скица с размерите на кабинета, подписана от управителя;
5. списък на преподавателите;
6. копия на дипломите за завършено висше образование на преподавателите;
7. копия на документите за професионална квалификация на преподавателите (Свидетелство за професионална квалификация за провеждане обучение на водачи на моторни превозни средства);
8. копия от трудови или граждански договори на преподавателите за извършване на дейност по провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за възстановяване на отнети контролни точки;
9. списък с двама представители на учебната форма за извършване проверка на учебния кабинет;
10. учебен дневник за регистриране на кандидатите за допълнително обучение;
11. регистър на издадените удостоверения за завършено допълнително обучение;
12. документ за платена такса по сметка на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи за всяка учебна форма поотделно в размера, определен от Министерския съвет.

(3) Разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване на отнети контролни точки се издава от директора на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи или от оправомощено от него длъжностно лице. Разрешението се издава за всяка учебна форма в рамките на едно населено място, за определен ден от месеца и е за срок от 5 години.

(4) Действието на разрешението се прекратява:

1. с прекратяване на дейността на лицето;
2. с изтичане на срока, за който е издадено;
3. по искане на неговия притежател.

(5) Преподавателите, провеждащи допълнителното обучение на водачите на моторни превозни средства, трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да притежават висше образование с образователна степен „магистър” и да са на възраст не по-малко от 25 години;

2. да притежават преподавателска или инструкторска правоспособност за обучение на водачи на моторни превозни средства или документ, удостоверяващ че са работили в сферата на безопасността на движението за не по-малко от 5 години;

3. да притежават свидетелство за управление на моторно превозно средство;

4. да не им е наложено наказание лишаване от право да управляват моторно превозно средство през последната година;

5. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер или да не са лишавани по съдебен ред от правото да управляват моторно превозно средство.

Чл. 176. Министърът на образованието и науката съвместно с министъра на вътрешните работи утвърждава учебната документация за допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване броя на точките, контролните точки за отчет на извършваните нарушения.

Чл. 177. (1) Министърът на вътрешните работи с наредба определя условията и реда за водене на централен регистър на водачите на моторни превозни средства и наложените им наказания, издаването на контролен талон към свидетелството за управление и предоставянето на информация от регистъра.

(2) С наредбата по ал. 1 се определят и особените забележки (ограничителни условия за ползване на свидетелството), които се посочват в свидетелството за управление на моторно превозно средство.

Чл. 178. (1) Дубликат на контролен талон към свидетелство за управление на моторно превозно средство се издава, когато контролният талон е изгубен, откраднат, повреден или унищожен, за което притежателят подписва декларация.

(2) Дубликат на контролен талон към свидетелство за управление на моторно превозно средство не се издава на водач, на когото са отнети всички контролни точки.

Глава шеста

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Чл. 179. За осигуряване на безопасността на движението по пътищата и за преустановяване на административните нарушения се прилагат следните принудителни административни мерки:

1. временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство на водач:

а) за когото видимо или със съответния документ се установи, че не отговаря на медицинските или психологическите изисквания - до отпадане на основанието за това;

б) който управлява моторно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда, установена с медицинско и химическо лабораторно изследване или с изследване с доказателствен анализатор, или с друго техническо средство, определящо съдържанието на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишания въздух, или след употреба на наркотични вещества или техни аналози, установена с медицинско и химико-токсикологично лабораторно изследване или с техническо средство или тест, както и който откаже да бъде проверен с техническо средство или с тест, изследван с доказателствен анализатор или да даде биологични проби за химическо изследване и/или химико-токсикологично лабораторно изследване - до

влизането в сила на наказателно постановление или съдебно решение, с което е решен въпроса за отговорността му, но за не повече от 18 месеца; при наличие на изследване от кръвна проба или изследване с доказателствен анализатор по реда на чл. 163, ал. 4 установените стойности са определящи;

в) който извършва обществен превоз на пътници или товари с превозно средство, което не е включено в списък към лиценз или удостоверение за регистрация - до решаване на въпроса за отговорността му, за срок до един месец;

г) който управлява моторно превозно средство с наложено наказание глоба по този закон или по Кодекса за застраховането, незаплатена в срока за доброволно заплащане - до заплащане на дължимата глоба;

д) който при управление на моторно превозно средство навлиза след знак, забраняващ влизането на съответното пътно превозно средство при въведена временна забрана за движение извън населените места - за срок от един месец;

е) без адрес на територията на Република България, на който е наложена глоба с фиш или наказателно постановление – до заплащането ѝ, в случай че не е приложена принудителна административна мярка по б. „а” – „д”.

2. временно спиране от движение на пътно превозно средство на собственик:

а) чието пътно превозно средство е технически неизправно, включително и когато съдържанието на вредни вещества в изгорелите газове, когато моторното превозно средство е със снети шумозаглушители или шумът са над установените норми или конструкцията му е изменена без съответното разрешение - до отстраняване на неизправността;

б) с чието пътно превозно средство се превозва опасен товар, но не отговаря на изискванията за класа и вида на превозвания товар - до отстраняване на несъответствието;

в) чието моторно превозно средство е обозначено с опознавателни знаци за извършване на таксиметрови превози, но не е включено в списък към издадено удостоверение за регистрация или не отговаря на изискванията, определени в нормативен акт - за срок от 6 месеца;

г) за чието моторно превозно средство не е заплатена съответната такса, определена в Закона за пътищата или е залепен невалиден винетен стикер - за срок до един месец;

д) който допуска или предоставя управлението на моторно превозно средство на лице, което е с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или е употребило наркотични вещества или техни аналози - за срок от един месец;

е) с чието моторно превозно средство е превишена максимално разрешената скорост в населено място над 50 km/h - за срок от един месец;

ж) който допуска, организира или предоставя управлението на моторно превозно средство на лице за участие в нерегламентирани състезания по пътищата, отворени за обществено ползване, или ги ползва за други цели, различни от тяхното предназначение за превоз на хора и товари - за срок от 3 месеца;

з) който управлява или допуска управлението на моторно превозно средство от водач в участък от пътя с въведена временна забрана за движение извън населените места - за срок от един месец;

и) който управлява моторно превозно средство със свидетелство за управление, което е с изтекла валидност или чието свидетелство за управление е обявено за невалидно, тъй като е

изгубено, откраднато или повредено, както и на собственик чието моторно превозно средство е управлявано от лице, за което са налице тези обстоятелства - до представяне на валидно свидетелство за управление на управлявания превозно средство, но за не повече от 6 месеца.

3. прекратяване на регистрацията на пътно превозно средство на собственик, който управлява моторно превозно средство:

а) без да е правоспособен водач, не притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада управляваното от него моторно превозно средство или след като е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред или свидетелството му за управление е временно отнето по реда на т. 1 или 5 или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс, както и на собственик чието моторно превозно средство е управлявано от лице, за което са налице тези обстоятелства - за срок от 6 месеца до една година;

б) с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда, и/или е употребил наркотични вещества или техни аналози, както и при отказ да му бъде извършена проверка с техническо средство и/или с тест за установяване концентрацията на алкохол и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за извършване на химическо и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му и/или за употреба на наркотични вещества или техни аналози - за срок от 6 месеца до една година.

4. задържане на отговорно пазене, до установяване на собствеността, на регистрирано или подлежащо на регистриране пътно превозно средство, на което идентификационният номер на рамата (шасито), поставен от производителя, липсва поради заличаване или отстраняване или е променен;

5. изземване на свидетелството за управление на моторно превозно средство на лице:

а) което не е изпълнило задължението си по чл. 172;

б) чието свидетелство за управление е издадено въз основа на документ с невярно съдържание или подправен документ или при издаването не са спазени условията и реда за неговото издаване;

б. преместване на паркирано пътно превозно средство без знанието на неговия собственик или на упълномощения от него водач, когато превозното средство е паркирано:

а) правилно, но обстоятелствата налагат неговото преместване, като за новото местоположение на превозното средство се уведомява съответното районно управление на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи, а разходите, направени във връзка с преместването на превозното средство, са за сметка на лицето или организацията, поискала преместването;

б) в нарушение на правилата за движение на места, обозначени с неподвижен пътен знак, предупреждаващ за принудително преместване на паркирано превозно средство, както и когато създава опасност или прави невъзможно преминаването на другите участници в движението; в този случай лицата по чл. 168 уведомяват районното управление на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи, обслужващо територията, на която е било паркирано превозното средство, за новото му местоположение; разходите, направени във връзка с преместването на превозното средство, са за сметка на собственика на превозното средство, което

може да бъде задържано до заплащане на тези разходи, а таксата за отговорното пазене на преместеното превозно средство се начислява от момента на уведомяването на районното управление на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи;

в) правилно или в нарушение на правилата за движение и е без табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места или са изминали 30 дни от отнемане или връщане на свидетелството за регистрация на пътното превозно средство в Министерството на вътрешните работи;

г) и не е заплатена дължимата цена, определена по чл. 21, ал. 1, т. 26 от Закона за местното самоуправление и местната администрация след изтичане на разрешеното време за паркиране, указано на неподвижен пътен знак.

7. временно спиране на дейността на лицата, получили разрешение по чл. 175 – до отстраняване на констатираните нарушения.

Чл. 180. (1) Принудителните административни мерки по чл. 179, т. 1, 2, 3, 5, т. 6, б. „а”, т. 7 и т. 8 се прилагат с мотивирана заповед от ръководителите на службите за контрол по този закон съобразно тяхната компетентност или от оправомощени от тях длъжностни лица.

(2) Налагането на принудителните административни мерки от ръководителите на службите за контрол се извършва чрез:

1. недопускане управлението на моторното превозно средство;
2. спиране от движение на моторното превозно средство;
3. отнемане на документите по чл. 163, ал. 2, т. 1 и чл. 164, ал. 2, т. 1, както и отнемане на табели с регистрационен номер по чл. 163, ал. 2, т. 3;
4. поставяне на стикер по образец, определен от министъра на вътрешните работи с наредбата по чл. 11, ал. 1 от Закона за пътните превозни средства, върху предното стъкло на моторното превозно средство, при временно спиране от движение по чл. 179, т. 2;
5. преместване и предоставяне за отговорно пазене на моторни превозни средства, временно спрени от движение на основание чл. 179, т. 2, като разходите по преместването и заплащането на таксите за отговорно пазене са за сметка на собственика на превозното средство;

(3) В случаите по чл. 179, т. 1, б. „б”, „г” и „д” свидетелството за управление на моторно превозно средство на водача се изнемва със съставянето на акта за установяване на административното нарушение, а в случаите по чл. 179, т. 1, б. „е” свидетелството за управление на моторно превозно средство на водача се изнемва със съставянето на акта за установяване на административното нарушение или фиша за налагане на глоба.

(4) В случаите по чл. 179, т. 2, б. „д”, „е”, „ж”, „з” и „и” свидетелството за регистрация на моторното превозно средство се изнемва със съставянето на акта за установяване на административното нарушение на лицето, управлявало моторното превозно средство. Редът за връщане на свидетелството за регистрация на моторното превозно средство на собственика на превозното средство в случаите по чл. 179, т. 2, б. „д”, „е”, „ж”, „з” и „и” се определя с наредбата по чл. 11, ал. 1 от Закона за пътните превозни средства.

(5) В случаите по чл. 179, т. 3 табелите с регистрационен номер и част 2 на свидетелството за регистрация на пътното превозно средство се отнемат със съставянето на акта за установяване на административното нарушение. Прекратяването на регистрацията в случаите по чл. 179, т. 3 се

отразява в регистъра на превозните средства. Редът за прекратяване на регистрацията в случаите по чл. 179, т. 3 и за съхранение на отнетите свидетелство за регистрация и табели с регистрационен номер се определят с наредбата по чл. 11, ал. 1 от Закона за пътните превозни средства.

(6) Обжалването на заповедите по ал. 1 се извършва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Подадената жалба не спира изпълнението на приложената принудителна административна мярка.

(8) При отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство в случаите по чл. 179, т. 1, б. „б” моторното превозно средство може да бъде транспортирано от правоспособен водач до място за съхранение или до най-близкото населено място в срок до 12 часа от установяване на нарушението.

(9) При отнемане на табелите с регистрационен номер в случаите по чл. 179, т. 3, собственикът на моторното превозно средство е длъжен в срок до 12 часа от установяване на нарушението да осигури транспортирането на превозното средство до място за съхранение.

Чл. 181. (1) Свидетелство за управление на моторно превозно средство, което е отнето по реда на този закон, не се връща на водача до заплащане изцяло на дължимите от него глоби за нарушения по този закон.

(2) Свидетелство за управление на водач, лишен от право да управлява моторно превозно средство на основание чл. 184, ал. 2, на водач, на който временно е отнето свидетелството за управление на моторно превозно средство по реда на чл. 179, т. 1, б. „а”, както и на водач, лишен от правото да управлява моторно превозно средство на основание чл. 343г от Наказателния кодекс не се връща на водача до предоставяне на документ за психологическата му годност.

(3) В случаите по чл. 172, т. 1 и 2, до представяне на документ за успешно преминалата проверка на теоретичната подготовка от компетентните органи на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и за изследване за психологическа годност, свидетелството за управление на моторно превозно средство не се издава на собственика.

Чл. 182. (1) Разходите за извършване на медицинско изследване и за вземане на биологични проби за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози са за сметка на изследваното лице.

(2) Разходите за извършване на химическо изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта и/или химико-токсикологично изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози се заплащат на организацията, извършваща съответното изследване от лицето, за което с техническо средство е установена концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или с техническо средство или тест е установена употреба на наркотични вещества или техни аналози или което е отказало извършването на проверка с техническо средство или тест.

(3) Разходите по ал. 2 са за сметка на ведомството, чийто орган е назначил изследването, когато при извършването на химическо или химико-токсикологично изследване не е установена концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или употреба на наркотични вещества или

техни аналози.

(4) До представяне на документ за заплащане на разходите по ал. 2 свидетелството за управление на моторно превозно средство, отнето на основание чл. 179, т. 1, б. „б”, не се връща на собственика.

(5) Условията и редът за определяне на размера на разходите за извършване на химическо изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта и/или химико-токсикологично изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози и за тяхното заплащане се определят с акт на Министерския съвет по съвместно предложение на министъра на здравеопазването и министъра на вътрешните работи.

Чл. 183. Когато за преминаването по пътя на превозни средства на спешната медицинска помощ, главните и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи се налага преместването на неправилно паркирани превозни средства, ако на преместените превозни средства са нанесени щети, на собствениците на тези превозни средства не се полага обезщетение, включително и застрахователно.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 184. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина, който управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина с концентрация на алкохол в кръвта, установена с медицинско и химическо изследване и/или с техническо средство, определящо концентрацията на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишвания въздух:

1. над 0,5 на хиляда до 0,8 на хиляда включително - за срок от 6 месеца и глоба от 500 лв.;
2. над 0,8 на хиляда до 1,2 на хиляда включително - за срок от 12 месеца и глоба от 1000

лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от право да управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина за срок от една до 3 години и глоба от 1000 до 2000 лв.

(3) Водач на моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина, който откаже да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване употребата на алкохол в кръвта и/или с техническо средство или тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му, и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози, се наказва с лишаване от право да управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина за срок от 2 години и глоба от 2000 лв.

Чл. 185. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 12 месеца и глоба от 3000 лв. водач, който организира или участва в нерегламентирани

състезания по пътищата, отворени за обществено ползване, или ги ползва за други цели, освен в съответствие с тяхното предназначение за превоз на хора и товари.

(2) За повторно нарушение по ал. 1 наказанието е лишаване от право да се управлява моторно превозно средство за срок от 3 години и глоба от 5000 лв.

Чл. 186. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 6 месеца или с глоба от 1000 лв. водач, който управлява моторно превозно средство с опасен товар без документ за необходимата професионална компетентност за превоз на този товар.

(2) За повторно нарушение по ал. 1 наказанието е лишаване от право да се управлява моторно превозно средство за срок от 1 година и глоба от 2000 лв.

Чл. 187. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 6 месеца и с глоба от 500 лв. водач, който управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред или без валидно разрешение за временно движение, или е регистрирано, но е без табели с регистрационен номер.

(2) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 3 месеца и с глоба от 1000 лв. водач, който откаже да изпълни нареждане на органите за контрол и регулиране на движението при въведена временна организация на движението или временна забрана за движение.

Чл. 188. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 3 месеца и глоба от 1000 лв. водач, който се движи в лентата за аварийно спиране по автомагистрала, без да са налице изключенията по чл. 83, т. 3, или в платното за насрещно движение по автомагистрала и скоростен път.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 6 месеца и глоба от 4000 лв.

Чл. 189. (1) Водач, който превиши разрешената максимална скорост в населено място, се наказва, както следва:

1. за превишаване до 10 km/h - с глоба от 20 лв.;
2. за превишаване от 11 до 20 km/h - с глоба от 50 лв.;
3. за превишаване от 21 до 30 km/h - с глоба от 100 лв.;
4. за превишаване от 31 до 40 km/h - с глоба от 400 лв.;
5. за превишаване над 40 km/h - с глоба от 600 лв.;
6. за превишаване над 50 km/h - с глоба от 700 лв. и 3 месеца лишаване от право да

управлява моторно превозно средство, като за всеки следващи 5 km/h превишаване над 50 km/h глобата се увеличава с 50 лв.

(2) Водач, който превиши разрешената скорост извън населено място, се наказва, както следва:

1. за превишаване до 10 km/h - с глоба от 20 лв.;
2. за превишаване от 11 до 20 km/h - с глоба от 50 лв.;

3. за превишаване от 21 до 30 km/h - с глоба от 100 лв.;
4. за превишаване от 31 до 40 km/h - с глоба от 300 лв.;
5. за превишаване от 41 до 50 km/h - с глоба от 400 лв.;
6. за превишаване над 50 km/h - с глоба от 600 лв., като за всеки следващи 5 km/h превишаване над 50 km/h глобата се увеличава с 50 лв.

(3) Водач на моторно превозно средство за обществен превоз на пътници и опасни товари, който превиши разрешената скорост, се наказва, както следва:

1. за превишаване до 10 km/h - с глоба от 20 лв.;
2. за превишаване от 11 до 20 km/h - с глоба от 50 лв.;
3. за превишаване от 21 до 30 km/h - с глоба от 150 лв.;
4. за превишаване от 31 до 40 km/h - с глоба от 500 лв.;
5. за превишаване от 41 до 50 km/h - с глоба от 800 лв.;
6. за превишаване над 50 km/h - с глоба от 1000 лв. и 3 месеца лишаване от право да управлява моторно превозно средство, като за всеки следващи 5 km/h превишаване над 50 km/h глобата се увеличава с 50 лв.

(4) Водач на моторно превозно средство, който превиши средната скорост с посочените в ал. 1-3 стойности се наказва с предвидената по ал. 1, 2 или 3 глоба за съответното превишаване на скоростта.

Чл. 190. Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 3 месеца и с глоба от 200 лв. водач, който

1. при управление на моторно превозно средство е поставил или използва устройство за подаване на светлинен или звуков сигнал, предвиден за автомобил със специален режим на движение, без да има това право;
2. при управление на моторно превозно средство е поставил или използва устройство за подаване на жълта мигаща или проблясваща светлина, без да има това право;
3. управлява моторно превозно средство, спряно от движение или състав от пътни превозни средства, в който е включено спряно от движение пътно превозно средство, без разрешение на службата за контрол на Министерството на вътрешните работи;
4. откаже да изпълни разпореждане и/или да предаде документите си на органите за контрол и регулиране на движението;
5. наруши задълженията си като участник в пътнотранспортно произшествие.

Чл. 191. Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от един месец и с глоба от 300 лв. водач, който навлиза след знак, забраняващ влизането на съответното пътно превозно средство при въведена временна забрана за движение.

Чл. 192. Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от един месец и с глоба от 200 лв. водач, който управлява моторно превозно средство с:

1. временни табели с регистрационен номер, в нарушение на изискванията за тяхното използване;
2. табели с регистрационен номер, извън маршрута или условията за движение, отразени

от органите на Министерството на вътрешните работи в разрешенията за временно движение.

Чл. 193. Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от един месец и с глоба от 100 лв. водач, който управлява моторно превозно средство, на което табелите с регистрационния номер не са поставени на определените за това места, както и водач, който при пътнотранспортно произшествие, в което няма участие, откаже необходимото съдействие с моторното превозно средство.

Чл. 194. (1) Налага се имуществена санкция в размер от 3000 лв. на юридическо лице или едноличен търговец, когато са нарушили установените с нормативен акт изисквания за състоянието на материалната база и изпълнението на учебните програми в учебните форми, получили разрешение по реда на чл. 171, ал. 3 и чл. 175 за допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства.

(2) Наказва се с глоба от 1000 лв., съответно се налага имуществена санкция от 2000 лв., на лице което възпрепятства извършване на проверка от контролните органи в обектите за извършване на допълнително обучение.

(3) Когато нарушението по ал. 1 или 2 е извършено повторно, се налага глоба от 2000 лв. или имуществена санкция от 6000 лв. и се отнема на разрешението.

Чл. 195. Наказва се с глоба от 2000 лв.:

1. длъжностно лице, което не е взело своевременно мерки за отстраняване или обозначаване по установения начин на препятствие на пътя или неизправност на пътните принадлежности, които могат да застрашат безопасността на движението;

2. който нареди да се ремонтира път или да се постави съоръжение или препятствие по него, без да е взел мерки за осигуряване на безопасността на движението;

3. който променя въведената организация на движение без съгласуване с органите на Министерството на вътрешните работи и управляващия пътя;

4. който не изпълни дадени му по реда на чл. 163, ал. 1, т. 9 писмени предписания.

Чл. 196. (1) Водач, който управлява пътно превозно средство по републиканските пътища, за което не е заплатена винетна такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата, или на превозното средство е залепен винетен стикер с графично оформление, което е различно от одобреното, се наказва с глоба, както следва:

1. при управление на пътно превозно средство, предназначено за превоз на товари, на състав от пътни превозни средства, както и на пътните превозни средства по чл. 10а, ал. 6, т. 3, 4 и 5 от Закона за пътищата с две и повече оси, които имат технически допустима максимална маса дванадесет или повече тона - 3000 лв.;

2. при управление на пътно превозно средство, предназначено за превоз на пътници с повече от осем места за сядане, без мястото на водача, или на пътно превозно средство, предназначено за превоз на товари с две оси, както и на пътните превозни средства по чл. 10а, ал. 6, т. 3, 4 и 5 от Закона за пътищата с две оси или на теглещо ремарке, за което не е платена отделна винетна такса, и/или които имат максимално допустима маса, по-малка от дванадесет тона - 1500

лв.;

3. при управление на пътно превозно средство за превоз на пътници с 8 места, без мястото на водача - 600 лв.;

4. при управление на пътно превозно средство за превоз на пътници с 8 или по-малко места с мястото на водача, пътни превозни средства, предназначени за превоз на товари, и/или пътни превозни средства, предназначени за превоз на пътници и товари, с технически допустима максимална маса не повече от 3,5 тона, както и пътните превозни средства от тази група с повишена проходимост - 300 лв.

(2) Водач, който управлява пътно превозно средство по републиканските пътища за което е заплатена винетна такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата, по-ниска от нормативно установената за съответната категория, се наказва с глоба, както следва:

1. при управление на пътно превозно средство, предназначено за превоз на товари, и на състав от пътни превозни средства, както и на пътните превозни средства по чл. 10а, ал. 6, т. 3, 4 и 5 от Закона за пътищата с две и повече оси, които имат технически допустима максимална маса дванадесет или повече тона - 1500 лв.;

2. при управление на пътно превозно средство, предназначено за превоз на пътници с повече от осем места за сядане, без мястото на водача, или на пътно превозно средство, предназначено за превоз на товари с две оси, както и на пътните превозни средства по чл. 10а, ал. 6, т. 3, 4 и 5 от Закона за пътищата с две оси или на теглещо ремарке, за което не е платена отделна винетна такса, и/или които имат максимално допустима маса, по-малка от дванадесет тона - 750 лв.;

3. при управление на пътно превозно средство за превоз на пътници с 8 места, без мястото на водача - 300 лв.

Чл. 197. Наказва се с глоба от 1500 лв. водач, който, без да спазва установения за това ред:

1. управлява пътно превозно средство с размери, маса или натоварване на ос, които надвишават нормите, определени от министъра на регионалното развитие и благоустройството;

2. навлиза след пътен знак, забраняващ навлизането на моторно превозно средство с размери, маса или натоварване на ос над означените.

Чл. 198. Който управлява пътно превозно средство с неукрепен товар в нарушение на изискванията на наредбата по чл. 111, ал. 4, се наказва с глоба от:

1. 1500 лв. - при констатирани опасни неизправности при укрепването на товара;

2. 1000 лв. - при констатирани значителни неизправности при укрепването на товара;

2. 500 лв. - при констатирани незначителни неизправности при укрепването на товара.

Чл. 199. Който управлява технически неисправно пътно превозно средство, се наказва с глоба от:

1. 500 лв. - при констатирани опасни неизправности.

2. 200 лв. - при констатирани значителни неизправности;

3. 50 лв. - при констатирани незначителни неизправности.

Чл. 200. Наказва се с глоба от 500 лв. собственик, установил обичайното си пребиваване в Република България, който след срока по чл. 8 управлява моторно превозно средство с регистрационен номер, издаден от друга държава.

Чл. 201. (1) Наказва се с глоба от 300 лв.:

1. който управлява моторно превозно средство:

- а) без да е правоспособен водач,
- б) без да притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада управляваното от него моторно превозно средство;
- в) със свидетелство за управление на моторно превозно средство с изтекла валидност;
- г) след като е загубил правоспособност по реда на чл. 172;
- д) след като е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен и административен ред;
- е) след като свидетелството му за управление на моторно превозно средство е временно отнето по реда на чл. 179, т. 1 или 5 или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс;
- ж) със свидетелство за управление, което е обявено за невалидно, тъй като е изгубено, откраднато или повредено.

2. водач, собственик, длъжностно лице или упълномощен ползвател, който допуска или предоставя управлението на моторното превозно средство на лице, за което са налице обстоятелствата по т. 1;

3. водач, собственик, длъжностно лице или упълномощен ползвател, който допуска или предоставя управлението на моторното превозно средство на лице, което е употребило алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози;

4. който постави върху пътните знаци, пътните светофари и другите средства за сигнализиране предмети или устройства, които нямат отношение към средствата за обозначаване и сигнализиране;

5. който постави плакати, агитационни материали, светещи тела, както и други средства за привличане на вниманието, които наподобяват пътни знаци или други средства за регулиране на движението, намаляват видимостта или ефективността на пътните знаци и другите средства за регулиране на движението или заслепяват участниците в движението;

6. който с превозно средство прегради път с цел да попречи на нормалното движение по него или на манифестация, процесия, състезание и други подобни;

7. който постави пътни знаци или други средства за сигнализиране в нарушение на реда, определен с наредбата по чл. 3, ал. 4;

8. длъжностно лице, което е предупредено и не предприеме незабавно мерки за обезопасяване и отстраняване на препятствие от пътя, застрашаващо движението;

9. който, без да има право на това, постави пътен знак, пътна маркировка или друго средство за организиране движението по пътищата.

Чл. 202. (1) Наказва се с глоба от 200 лв. водач, който без да има това право, паркира на място, определено за превозно средство, обслужващо хора с трайни увреждания, или за превозно средство, приспособено и управлявано от хора с трайни увреждания.

(2) Наказва се с глоба от 100 лв.

1. водач, който неправилно престоява или паркира в зоната на пешеходна пътека, спирка за обществен превоз на пътници или кръстовище;

2. водач, който наруши правилата за престой или за паркиране, когато в резултат на нарушението е създадена непосредствена опасност за движението;

3. водач, който престоява или паркира като втори ред в активна лента за движение до спрели моторни превозни средства по посока на движението.

(3) Наказва се с глоба от 50 до 200 лв. лице, водач който паркира пътно превозно средство:

1. в паркове, извън обозначените за това места;

2. пред входовете на паркове, сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуствата, производствени сгради, паркинги, както и на други места, където е възможно да влизат или да излизат пътни превозни средства или когато това затруднява достъпа до тях;

3. пред входовете и на прилежащите тротоари на сгради за образование и наука;

4. в детски площадки, площи, предназначени само за пешеходци, и на тротоари в населените места извън разрешените за това места.

(4) Наказва се с глоба от 30 лв.:

1. собственик, чието пътно превозно средство е паркирано на места, които не са частна собственост и е без табели с регистрационни номера;

2. неправилно престоява или е паркирал неправилно, без от това да е създадена опасност за движението.

Чл. 203. Наказва се с глоба от 200 лв. който премахне, премести, повреди или унищожи поставен на пътя пътен знак, без да е създадена опасност за живота или имуществото на трети лица.

Чл. 204. (1) Наказва се с глоба от 150 лв.:

1. който преминава при сигнал на светофара, който не разрешава преминаването;

2. който не спазва предписанието на пътните знаци или пътната маркировка;

3. не осигури предимство на пешеходец, при преминаване през пешеходна пътека;

4. който не спазва правилата за предимство, за изпреварване, за разминаване или за заобикаляне, неправилно се включва в движението или неправилно се престроява, извън случаите по т. 2 и 3;

5. който се движи в забранената посока на еднопосочен път;

6. водач, който не е обозначил по установения начин принудително спряло на платното за движение пътно превозно средство или не е взел мерки за своевременното отстраняване на превозното средство от платното за движение;

7. който изхвърля, оставя или разпилява по пътя предмети или вещества, които създават опасност за движението;

8. собственик или длъжностно лице, което допуска в движението по пътищата пътно превозно средство, чиято конструкция е изменена без съответното за това разрешение;

9. който не осигури път за безпрепятствено преминаване на превозно средство, сигнализиращо със специален звук и специален светлинен сигнал, или на съпровождащите от него превозни средства.

(2) Който поради движение с несъобразена скорост, неспазване на дистанция, нарушение на правилата за използване на пътното платно, движение на заден ход или нарушение по ал. 1 причини пътнотранспортно произшествие, се наказва с глоба от 200 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(3) Когато нарушението по ал. 1, т. 2 или 3 е извършено повторно, водачът се наказва с глоба от 200 лв. и лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от един месец.

Чл. 205. Наказва се с глоба от 100 лв. водач, който:

1. наруши правилата за използване на светлините на пътно превозно средство или за използване на пътното платно;

2. откаже превоз на орган за контрол по този закон с моторно превозно средство за обществен превоз, с изключение на леките таксиметрови автомобили;

3. наруши правилата за движение по обособено платно за движение на релсово пътно превозно средство или правилата за преминаване през железопътен прелез;

4. собственик на моторно превозно средство с алармена инсталация, която се включва без основателна причина или сигналите на която наподобяват на тези, подавани от пътните превозни средства със специален режим на движение.

Чл. 206. Наказва се с глоба от 50 лв.:

1. водач, който управлява моторно превозно средство или състав от пътни превозни средства, в който е включено превозно средство без валиден документ за преминат технически преглед;

2. водач, който управлява моторно превозно средство, в което има допълнително устройство, предназначено за предупреждаване на водача за наличие на уреди, използвани за измерване на скоростта на движение на моторните превозни средства;

3. водач, който не носи необходимите документи във връзка с извършвания превоз или те не отговарят на съответните изисквания;

4. водач, който не спре двигателя, когато моторното превозно средство е в престой или е паркирано, освен ако работата му е необходима за извършване на товарно-разтоварна или друга технологична дейност;

5. водач на моторно превозно средство, който превозва пътници над определения брой места;

6. водач, който управлява моторно превозно средство, което не е било спряно от движение и на което не е поставен валиден стикер съгласно чл. 20, ал. 3, и/или не носи валиден контролен талон от знака, издаден от Гаранционния фонд, за задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите по чл. 487, ал. 1 от Кодекса за застраховането.

7. водач, който неправилно преминава покрай спирка на превозни средства за обществен превоз на пътници или покрай спиращ или спрял автобус;

8. водач, който управлява пътно превозно средство, което не е моторно, без необходимите светлоотразителни елементи;

9. водач, който управлява моторно превозно средство с износени или разкъсани гуми или в нарушение на чл. 13, ал. 1, т. 4 и 5;

10. водач, който използва мобилно устройство за комуникация или друго мобилно устройство по време на управление на превозното средство, освен чрез устройство, позволяващо използването на мобилното устройство за комуникация без участието на ръцете му;

11. водач, който не изпълнява задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска или превозва пътник, който не изпълнява задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска;

12. водач, който превозва деца в нарушение на изискванията на глава четвърта, раздел XIX;

13. водач, който управлява превозно средство с нечетлив или закрит по какъвто и да е начин регистрационен номер, включително и в нарушение на чл. 155, т. 1;

14. водач, който управлява моторно превозно средство по пътна лента, обозначена, маркирана или сигнализирана за движение само на пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, без да има право на това.

Чл. 207. Наказва се с глоба от 30 лв.:

1. водач на пътно превозно средство, което не е моторно, както и водач на организирана група пешеходци, на впрегатни, товарни или ездитни животни или на стада, който наруши правилата за движението по пътищата;

2. водач или пътник, който изхвърля от превозно средство предмети или вещества, които замърсяват пътя;

3. водач, който нарушава правилата за движение назад;

4. водач, който не носи документи по чл. 20;

5. водач, който неправилно използва звуков сигнал в населено място;

6. водач, който управлява велосипед или пътно превозно средство с животинска тяга без светлоотразителна жилетка в нарушение на чл. 123, т. 2 или чл. 162, ал. 2.

Чл. 208. (1) С глоба от 50 лв. се наказва пешеходец, който:

1. пресича пътното платно на места, оградени с парапети или вериги;

2. не спазва светлинните сигнали на пътните светофари и сигналите на регулировчика.

(2) С глоба от 30 лв. се наказва пешеходец, който наруши правилата за движение извън случаите по ал. 1.

(3) С глоба от 50 лв. се наказва пътник, който не изпълнява задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска.

Чл. 209. Когато в резултат на някое от нарушенията по чл. 207, т. 1 и 2 и чл. 208 са причинени вреди на пътното превозно средство, на пътници или на други лица, нарушителят се наказва с глоба от 100 лв.

Чл. 210. За нарушение на този закон и на издадените въз основа на него нормативни актове, за което не е предвидено друго наказание, виновните се наказват с глоба от 20 лв.

Чл. 211. Собственикът или този, на когото е предоставено моторно превозно средство, отговаря за извършеното с него нарушение. Собственикът се наказва с наказанието, предвидено за извършеното нарушение, ако не декларира на кого е предоставил моторното превозно средство.

Чл. 212. (1) Актовете, с които се установяват нарушенията по този закон, се съставят от длъжностните лица на службите за контрол, предвидени в този закон.

(2) Редовно съставените актове по този закон имат доказателствена сила до доказване на противното.

(3) Свидетел по акта може да бъде и служебно лице.

(4) Наказателните постановления се издават от министъра на вътрешните работи, от министъра на отбраната, от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и от кметовете на общините или от определени от тях длъжностни лица съобразно тяхната компетентност.

(5) При връчване на наказателното постановление водачът задължително представя притежаваното свидетелство за управление на моторно превозно средство.

(6) Наказателните постановления, издадени на лица без адрес на територията на Република България се заплащат незабавно след връчването им и подлежат на обжалване след заплащане на наложената глоба.

Чл. 213. (1) За административни нарушения, за които не е предвидено наказание лишаване от право да се управлява моторно превозно средство или отнемане на контролни точки за отчет на извършените нарушения, може да бъде наложена с фиш глоба или в минималния размер, или в размера, посочен в административнонаказателната разпоредба за съответното нарушение. Издаденият за наложената глоба фиш трябва да съдържа данни за самоличността на служителя, наложил глобата, за самоличността на нарушителя, за мястото и времето на нарушението, за моторното превозно средство, с което е извършено нарушението, за нарушените разпоредби, за размера на глобата, срока, сметката и начините за доброволното ѝ заплащане. Фишът се подписва от служителя, наложил глобата, и от нарушителя, с което се удостоверява, че не оспорва извършеното нарушение и е съгласен да плати глобата. Образецът на бланката на фиша се утвърждава от министъра на вътрешните работи и указанията в нея са на български и английски език.

(2) На лице, което оспорва извършеното от него нарушение или размера на наложената му глоба или откаже да подпише фиша, се съставя акт за установяване на административно нарушение.

(3) Фиш за неправилно паркирано моторно превозно средство може да се издаде и в отсъствие на нарушителя. В този случай фишът се издава на собственика на моторното превозно средство, като първият екземпляр от фиша му се изпраща, а вторият и третият екземпляр остават за съхранение в службата за контрол. Към моторното превозно средство се закрепва уведомление, в което се посочват мястото и времето на нарушението, моторното превозно средство, с което е

извършено нарушението, нарушените разпоредби, размерът на глобата, срокът, сметката или мястото за доброволното ѝ заплащане. Закрепването на уведомлението към моторното превозно средство се смята за връчване на фиша.

(4) При нарушения, установени с техническо средство или система, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и регистрационния номер на моторното превозно средство, на собственика, на когото е регистрирано превозното средство, а когато то е собственост на юридическо лице - на управителя му, се изпраща покана с препоръчано писмо с обратна разписка да се яви в съответната служба за контрол в едномесечен срок от получаването ѝ, за да му бъде издаден фиш или за да декларира писмено данни за лицето, на което е предоставило управлението на моторното превозно средство, с което е извършено нарушението.

(5) При неявяване на лицето по ал. 4 в определения срок или при непосочване писмено на лицето, на което е предоставено управлението на моторното превозно средство, на собственика или на управителя на юридическото лице - собственик на моторното превозно средство, се издава фиш в негово отсъствие, който се изпраща на лицето и се смята за връчен от датата на издаване на фиша.

(6) На лице, посочено по реда на ал. 4 от собственика на моторното превозно средство или от управителя на юридическото лице, когато моторното превозно средство е собственост на юридическо лице, че му е предоставено управлението на моторното превозно средство, с което е извършено нарушението, се издава фиш в негово отсъствие, който се изпраща на лицето и се смята за връчен от датата на издаване на фиша.

(7) Наложена глоба с фиш по ал. 1 на лице без адрес на територията на Република България се заплаща незабавно след издаването му, а в останалите случаи в 7-дневен срок от датата на издаването му. Фишовете, за които е изтекъл срокът за заплащане на глобата се смятат за влязло в сила наказателно постановление за целите на принудителното изпълнение и се изпращат за събиране на публичния изпълнител.

Чл. 214. (1) За нарушение, установено и заснето с автоматизирано техническо средство или система, за което не е предвидено наказание лишаване от право да се управлява моторно превозно средство или отнемане на контролни точки, се издава електронен фиш, с който се налага глоба или имуществена санкция, по образец, утвърден от министъра на вътрешните работи, който съдържа данни за: структура на Министерството на вътрешните работи, издаваща електронния фиш, мястото, датата, точния час на извършване на нарушението, регистрационния номер на моторното превозно средство, собственика, на когото е регистрирано превозното средство, описание на нарушението, нарушените и санкционните разпоредби, размера на глобата, съответно имуществената санкция, срока, сметката, начините за доброволното ѝ заплащане.

(2) Електронният фиш по ал. 1 се връчва на лицето по чл. 211 с препоръчано писмо с обратна разписка или чрез длъжностните лица на определените от министъра на вътрешните работи служби за контрол, при осъществяване на функциите и правомощията им. В 14-дневен срок от получаването му собственикът е длъжен да заплати глобата, съответно имуществената санкция или да предостави в съответната териториална структура на Министерството на вътрешните работи писмена декларация, съдържаща имената и постоянен адрес на лицето, извършило нарушението, и копие на свидетелството му за управление на моторно превозно

средство, а за лице без постоянен адрес в Република България – и копие на лична карта или паспорт. На лицето, посочено в декларацията, се издава и изпраща електронен фиш по ал. 1 за извършеното нарушение, а първоначално издаденият електронен фиш се анулира.

(3) В 7-дневен срок от получаването на електронния фиш може да се направи писмено възражение пред директора на структурата на Министерството на вътрешните работи, издала електронния фиш. Директорът или оправомощено от него лице разглежда възражението и преценява доказателствата в 7-дневен срок от постъпването му. Издаденият електронен фиш се анулира, ако от събраните доказателства е установено, че:

1. моторното превозно средство е било обявено за издирване;
2. нарушението е извършено с моторно превозно средство със специален режим на движение.

(4) Директорът на структурата на Министерството на вътрешните работи, издала електронния фиш, уведомява собственика на превозното средство, а когато то е собственост на юридическо лице - неговия законен представител, за решението си по ал. 3 в 7-дневен срок от датата на анулирането, съответно - на отказа за анулиране на фиша.

(5) Електронният фиш подлежи на обжалване по реда на Закона за административните нарушения и наказания. Жалбата срещу електронния фиш се подава в 14-дневен срок от получаването му, а когато е направено възражение по ал. 3 - в 14-дневен срок от съобщаването на отказа за анулиране на фиша. В 7-дневен срок от получаване на жалбата директорът на структурата на Министерството на вътрешните работи, издала електронния фиш, или оправомощено от него лице я изпраща заедно с цялата преписка на съответния районен съд, като в съпроводителното писмо посочва и доказателствата в подкрепа на обжалвания електронен фиш, както и информация за участъка от пътя, нарушените разпоредби и основанията за наложените наказания, посоката на движение на превозното средство, разположението на автоматизираното техническо средство или система, неговия вид и данни за извършена метрологична проверка.

(6) При плащане на глобата, наложена с електронен фиш, в 14-дневен срок от получаването му се заплаща 70 на сто от нейния размер.

(7) Влизат в сила електронните фишове, които:

1. не подлежат на обжалване;
2. не са обжалвани в срока по ал. 5;
3. са обжалвани, но са потвърдени или изменени от съда.

(8) Влезлият в сила електронен фиш се смята за влязло в сила наказателно постановление.

Чл. 215. (1) При извършване на проверка от контролните органи на Министерството на вътрешните работи и установяване на невръчено наказателно постановление за извършено нарушение по този закон, по Закона за моторните превозни средства, по Закона за автомобилните превози, по Закона за водачите на моторни превозни средства или по Кодекса за застраховането, контролният орган отпечатва, чрез мобилно печатащо устройство и връчва на проверяваното лице разпечатка от автоматизираната информационна система на Министерството на вътрешните работи, съдържаща реквизитите на наказателното постановление, с изключение на подпис и печат на наказващия орган.

(2) При връчването на разпечатката по ал. 1 се отразява дата и час и контролният орган и

лицето се подписват върху разпечатка, като от момента на връчването ѝ наказателното постановление се счита за връчено.

(3) При извършване на проверка от контролните органи на Министерството на вътрешните работи и установяване на невръчен електронен фиш на проверяваните лица, контролният орган отпечатва същия, чрез мобилно печатащо устройство и предприема действия за връчването му.

(4) Лицето, на което е връчен електронен фиш подписва разписка (за всеки електронен фиш), удостоверяваща връчването.

(5) Отказът за получаване на електронен фиш или разпечатка за наказателно постановление се удостоверява чрез подпис на свидетел върху разписката или разпечатката.

(6) Разписките и разпечатките се изпращат на съответната дирекция на МВР по местоиздаване на наказателното постановление или електронния фиш.

Чл. 216. (1) За нарушение, извършено с пътно превозно средство, регистрирано в друга държава членка на Европейския съюз, когато нарушителят не е установен, се извършва автоматизирано търсене в националните бази данни за регистрацията на пътни превозни средства на съответната държава членка на Европейския съюз, с цел установяване на собственика на пътното превозно средство, с което е извършено нарушението.

(2) След установяване на собственика на пътното превозно средство, с което е извършено нарушението, се изпраща уведомително писмо по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи.

(3) Уведомителното писмо по ал. 2 задължително съдържа следните данни:

1. нарушението;
2. дата, час и място на нарушението;
3. правна квалификация на нарушението;
4. предвидената санкция за нарушението;
5. данни за уреда, с който е установено нарушението - в случаите, когато такъв е използван.

(4) Уведомителното писмо по ал. 2 се изготвя на един от официалните езици на държавата членка на Европейския съюз, където е регистрирано пътното превозно средство.

(5) С уведомителното писмо по ал. 2 се определя срок на собственика до един месец от датата на получаването му да заплати глобата или да посочи имена и точен адрес на лицето, управлявало пътното превозно средство, с което е извършено нарушението.

(6) На лицето по ал. 5, посочено от собственика, се изпраща уведомителното писмо по ал. 2 за извършеното нарушение, а издадения на собственика електронен фиш се анулира.

Чл. 217. (1) Редът по чл. 216 се прилага при установяване на едно или няколко от следните нарушения:

1. управление на пътно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или след употреба на наркотични вещества или техни аналози;
2. преминаване при сигнал на светофара, който не разрешава преминаването;
3. управление на пътно превозно средство по пътна лента, регулирана с поставени над

лентата пътни светофари, подаващи сигнал за забрана на използването на пътната лента;

4. управление на пътно превозно средство по пътна лента, обозначена, маркирана или сигнализирана за движение само на пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, без да има право на това;

5. превишаване на разрешената максимална скорост;

6. движение в лента за принудително спиране на автомагистрала, без да има право за това;

7. използване на мобилен телефон по време на управление на пътното превозно средство освен чрез устройство, позволяващо използването на телефона без участието на ръцете;

8. неизпълнение на задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска;

9. превозване на деца в нарушение на изискванията за използване на системите за обезопасяване.

(2) Националният център за контакт за улесняване на трансграничния обмен на информация относно пътнотранспортни нарушения по ал. 1 е в Министерството на вътрешните работи.

Чл. 218. Получените при извършване на автоматизираното търсене по чл. 216, ал. 1 лични данни се обработват съгласно разпоредбите на Закона за защита на личните данни и Закона за Министерството на вътрешните работи.

Чл. 219. Министърът на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице представя на Европейската комисия на всеки 2 години доклад за напредъка на националните дейности за улесняване на трансграничния обмен на информация относно пътнотранспортни нарушения.

Чл. 220. (1) След влизането в сила на наказателно постановление, с което се налага наказание на водач или собственик на моторно превозно средство, препис от него се предоставя на съответното структурно звено на Министерството на вътрешните работи, където се водят на отчет водачът и моторното превозно средство. Иззетите в този случай свидетелства за управление се изпращат на съответното структурно звено на Министерството на вътрешните работи за съхранение и отчет.

(2) Наказанието “лишаване от право да се управлява моторно превозно средство” тече от датата на изземването на свидетелството за управление.

(3) Наложено наказание “глоба” се заплаща в едномесечен срок от влизането в сила на наказателното постановление, електронен фиш или съдебното решение или определение на съда при обжалване, освен ако в този закон не е определен друг срок.

Чл. 221. (1) За неуредените в този закон случаи по съставянето на актовете, издаването и обжалването на наказателните постановления и фишове и по изпълнението на наложените наказания се прилагат разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

(2) Изготвените с технически средства или системи, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и регистрационния номер на моторното превозно средство, снимки,

видеозаписи и разпечатки са веществени доказателствени средства в административнонаказателния процес.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. “Автомагистрала” е автомобилен път, който не обслужва пряко прилежащата територия, предназначен е за високи скорости при специални правила за движение, с разделени платна за движение в двете посоки, не пресича пътища, железопътни и трамвайни линии и пешеходни пътеки на едно ниво и е обозначен със знаци за автомагистрала.

2. “Автоматизирани технически средства и системи” са уреди за контрол, работещи самостоятелно или взаимно свързани, одобрени и проверени съгласно Закона за измерванията, които установяват и автоматично заснемат нарушения в присъствие или отсъствие на контролен орган и могат да бъдат:

а) стационарни - прикрепени към земята и обслужвани периодично от контролен орган;
б) мобилни - прикрепени към превозно средство или временно разположени на участък от пътя, установяващи нарушение в присъствието на контролен орган, който поставя начало и край на работния процес.

3. “Автомобил” е недвуколесно безрелсово моторно превозно средство, което се използва за превозване на пътници и товари или за теглене на други пътни превозни средства. Към автомобилите се приравняват и тролейбусите. В зависимост от предназначението си автомобилите са:

а) леки - за превозване на пътници, в които броят на местата за сядане без мястото на водача не превишава 8;
б) товарни - за превозване на товари и/или за теглене на ремарке;
в) автобуси - за превозване на пътници с повече от 8 места за сядане без мястото на водача;
г) специални - с постоянно монтирана апаратура, съоръжения или машини, които не позволяват използването им за други цели.

4. “Бавнодвижещо се пътно превозно средство” е пътно превозно средство, което по конструктивни причини не може да се движи със скорост, по-висока от 30 km/h. Към бавнодвижещите се пътни превозни средства се приравняват и тези, които поради характера на превозвания от тях товар не могат да се движат със скорост, по-висока от 30 km/h.

5. “Велосипед” е пътно превозно средство най-малко с две колела, което се привежда в движение с мускулната сила на лицето, което го управлява, с изключение на инвалидните колички.

6. „Вериги за сняг“ са твърди или меки устройства, предназначени за поставяне върху гумите на превозни средства с цел подобряване на сцеплението на превозното средство при движение върху сняг или лед;

7. “Водач” е лице, което управлява пътно превозно средство или води организирана група пешеходци, което води или кара впрегатни, товарни или ездитни животни или стада по пътищата.

8. “Граница на платното за движение” е линията, очертана или не с пътна маркировка,

която отделя платното за движение от другите конструктивни елементи на пътното платно - банкет, тротоар, лента за принудително спиране и други. Линията, с която се очертава "BUS"-лентата, също е граница на платното за движение.

9. "Дневни светлини" са светлини, предназначени за подобряване на възприемането и видимостта на предната част на пътно превозно средство при движението му.

10. "Допустима максимална маса" е разрешената максимална маса на пътното превозно средство в натоварено състояние, определена за допустима от компетентните органи.

11. "Електронен фиш" е електронно изявление, записано върху хартиен, магнитен или друг носител, създадено чрез административно-информационна система въз основа на постъпили и обработени данни за нарушения от автоматизирани технически средства или системи.

12. "Железопътен прелез" е пресичане на едно ниво на път с железопътна линия.

13. „Значителни неизправности”, включително при укрепването на товара, са откритите по време на проверка неизправности, които могат да засегнат безопасността на превозното средство или да имат въздействие върху околната среда, или да породят риск за други участници в движението по пътищата, както и други по-значителни несъответствия.

14. "Извънгабаритно пътно превозно средство" е пътно превозно средство (или състав от пътни превозни средства), което с товар или без товар надвишава допустимите размери или маса, определени по реда на чл. 13, ал. 1, т. 2.

15. "Изкуствена неравност" е изпъкнала или вдлъбната повърхност над нивото на пътя, предназначена за намаляване скоростта на пътното превозно средство.

16. "Изоставено регистрирано моторно превозно средство" е излязло от употреба моторно превозно средство, което се намира върху имот - държавна или общинска собственост, изоставено е от собственика си и той не се яви пред компетентните органи в тримесечен срок от уведомяването му по надлежния ред.

17. "Категория на моторно превозно средство" е група моторни превозни средства, обединени съобразно предназначението им и конструктивните им особености.

18. "Кръстовище" е място, където два или повече пътя се пресичат, разделят се или се събират на едно ниво.

19. „Маса без товар” е масата на пътното превозно средство без водач, пътници или товар, но с цялото количество гориво, необходимия комплект инструменти и принадлежности.

20. "Мотопед" е дву- или триколесно пътно превозно средство, което има двигател с работен обем до 50 cm³ и чиято конструктивна максимална скорост не надвишава 45 km/h.

21. "Моторно превозно средство" е пътно превозно средство, снабдено с двигател за придвижване, с изключение на релсовите превозни средства.

22. "Мотоциклет" е двуколесно пътно превозно средство с кош или без кош, което има двигател с работен обем над 50 cm³. Към мотоциклетите се приравняват и моторните превозни средства с три колела, чиято маса без товар не надвишава 400 kg, както и двуколесните пътни превозни средства, които имат двигател с работен обем до 50 cm³ и чиято конструктивна максимална скорост надвишава 45 km/h.

23. "Намалена видимост" е налице при здрач, мъгла, валеж, запрашеност, задименост и други подобни.

24. "Населено място" е застроена със сгради територия, при която началото и краят са

обозначени със съответни пътни знаци.

25. „Натоварване на ос” е частта от масата с товар, която се носи от всяка ос на пътното превозно средство.

26. „Незначителни неизправности”, включително при укрепването на товара, са откритите по време на проверка неизправности, които са без значителни последствия за безопасността на превозното средство или без значително въздействие върху околната среда, както и други незначителни несъответствия.

27. „Нов водач” е водач, който придобива за първи път правоспособност за управление на моторно превозно средство.”

28. „Обезопасителен колан” (колан за седалка, колан) е комплект от ленти с осигуряваща ключалка, регулиращи устройства и присъединителни приспособления, които могат да се закрепват към моторното превозно средство и са предназначени да намалят риска от увреждане на потребителя чрез ограничаване подвижността на тялото му в случай на сблъскване или внезапно намаляване скоростта на превозното средство. Такъв комплект обикновено се определя като „комплект колан”, понятие, обхващащо и всяко устройство за преобразуване на енергия или прибиране на колан.

29. „Обичайно пребиваване в Република България” е мястото, където дадено лице обикновено живее повече от 185 дни през последните 12 последователни месеца поради лични или трудови връзки, или ако лицето няма трудови връзки - поради лични връзки, които сочат тясна обвързаност на лицето с мястото, където то живее.

За обичайно пребиваване на лице, чиито трудови връзки са на различно място от личните му връзки и което вследствие на това последователно пребивава на различни места в две или повече държави членки, се смята мястото, където са личните му връзки, при условие че лицето редовно се връща там. Спазването на последното условие не е необходимо, ако лицето пребивава в дадена държава членка за изпълнение на задача с определена продължителност. Следването в университет или в друго учебно заведение не се смята за смяна на обичайно пребиваване.

30. „Обществен превоз” е този, който се извършва с превозно средство срещу заплащане.

31. „Ограничена видимост” е налице при стръмнини, завои и други препятствия, които пречат на видимостта.

32. „Опасни неизправности”, включително при укрепването на товара, са откритите по време на проверка неизправности, които представляват пряк и непосредствен риск за безопасността на движението по пътищата или имат въздействие върху околната среда.

33. „Охраняем железопътен прелез” е прелезът, който е снабден с бариери. Светлините на прелезите са сигнали, а не белег за охраняемост.

34. „Палка „Стоп! Деца” е палка, която се използва за спиране на пътни превозни средства за осигуряване пресичането на платното за движение от група деца, чиято кръгла част е двустранно оцветена, с бял фон, с гранична червена ивица и символ с черен цвят.

35. „Пешеходна пътека” е част от платното за движение, очертана или не с пътна маркировка и обозначена с пътни знаци, предназначена за преминаване на пешеходци.

36. „Платно за движение” е общата широчина на пътните ленти. Пътят може да има няколко платна за движение, видимо отделени едно от друго.

37. „Полуремарке” е пътно превозно средство, което се прикачва към моторно превозно

средство така, че част от него лежи върху моторното превозно средство и значителна част от неговата маса и от масата на неговия товар се носи от моторното превозно средство.

38. „Повторно” е нарушението, извършено в едногодишен срок, а в случаите по чл. 184, ал. 2 - в двегодишен срок, от влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение, включително и когато първото наказание му е било наложено като нов водач.

39. „Повишена проходимост” е налице, когато моторните превозни средства отговарят на определени условия за преодоляване на наклон, задвижващи оси, преден и заден ъгъл на проходимост, блокиране на диференциала, просвет и други.

40. „Предимство” е правото на един участник в движението да премине преди друг през дадено място от пътното платно.

41. „Предупредителен светлоотразителен триъгълник” е триъгълна рамка с червена външна светлоотразителна лента и с червена вътрешна флуоресцираща лента и обозначава аварийно спряло на платното за движение пътното превозно средство.

42. „Прекратяване на регистрация” е отмяна на разрешението превозното средство да се използва в пътното движение.

43. „Препятствие на пътя” е нарушаване целостта на пътното покритие, както и предмети, вещества или други подобни, които се намират на пътя и създават опасност за движението.

44. „Път” е всяка земна площ или съоръжение, предназначени или обикновено използвани за движение на пътни превозни средства или на пешеходци. Към пътищата се приравняват и улиците.

45. „Пътна лента” е надлъжна част от пътя, очертана или не с маркировка и осигуряваща движението на недвуколесни пътни превозни средства в една посока едно след друго.

46. „Пътен банкет” е надлъжна част от пътя, ограничаваща платното за движение. Банкетът може да бъде укрепен или неукрепен.

47. „Пътен възел” е място, където два или повече пътя се пресичат на различни нива с възможност за преминаване от единия път в другия.

48. „Пътник” е лице, което се намира във или на пътното превозно средство, но не участва в управлението му.

49. „Пътно платно” е общата широчина на банкетите, тротоарите, платното за движение и островите на платното за движение.

50. „Пътно превозно средство” е съоръжение, придвижвано по пътя на колела и използвано за превозване на хора и/или товари. Към пътните превозни средства се приравняват трамваите, тракторите и самоходните машини, когато се придвижват по пътищата.

51. „Пътнотранспортно произшествие” е събитие, възникнало в процеса на движението на пътното превозно средство и предизвикало нараняване или смърт на хора, повреда на пътното превозно средство, път, пътното съоръжение, товар или други материални щети.

52. „Разделителна ивица” е надлъжна част от пътя, която го разделя на отделни платна за движение и не е предназначена за движение на пътни превозни средства.

53. „Ремарке” е пътното превозно средство, предназначено да бъде теглено от моторно превозно средство. Към ремаркетата се приравняват и полуремаркетата.

54. „Самоходна машина” е съоръжение или машина, предназначена за извършване на

специфични дейности и движеща се или придвижвана по пътищата само по изключение. Такива са: електрокарите, мотокарите и самоходната земеделска и горска техника по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника, строителните машини, верижните специални и верижните бронирани машини от Българската армия и Министерството на вътрешните работи и други подобни. Самоходната машина е малогабаритна, когато е с теглително усилие до 200 kg, максималната ѝ скорост на движение е до 25 km/h, коляята - до 900 mm, и масата без товар - до 900 kg.

55. „Светлинен сигнал” е светлина с определен цвят, излъчвана от светещо поле с определени форма и размери.

56. „Система за обезопасяване на деца” е комплект от компоненти, които могат да включват комбинация от ленти или гъвкави компоненти с осигурителна ключалка, регулиращи устройства, присъединителни приспособления и в някои случаи допълнителен стол и/или екран срещу удар, които могат да бъдат закрепвани към превозното средство. Тя е предвидена да намали риска от увреждане на пътника в случай на удар или рязко спиране на превозното средство посредством ограничаване подвижността на тялото на пътника.

57. „Скоростен път” е път, който отговаря на изискванията на чл. 3, ал. 8 от Закона за пътищата.

58. „Спиране” е привеждане в неподвижно състояние на пътното превозно средство.

59. „Средна скорост” е скоростта, определена с автоматизирано техническо средство или система, изчислена като разстоянието от контролирания участък от пътя се раздели на времето, за което е изминат.

60. „Степен участък от пътя” е пътен участък с ограничена дължина, в който едностранно или двустранно е намалена широчината на платното за движение.

61. „Състав от пътни превозни средства” са механично свързани пътни превозни средства, които участват в движението по пътищата като едно цяло.

62. „Съчленено превозно средство” е комбинация от превозни средства, състояща се от моторно превозно средство и свързано с него полуремарке.

63. „Технически допустима максимална маса” е максималната маса на пътното превозно средство в натоварено състояние, посочена от производителя, допустима за неговата конструкция и производствено изпълнение.

64. „Товароносимост” е максималната обща маса на товара или максималният брой пътници, които пътното превозно средство конструктивно е предназначено да превозва.

65. „Трактор” е моторно превозно средство, предназначено за извършване на специфични дейности, както и за теглене на товарни ремаркета. В движението по пътищата се допускат само колесните трактори. Към колесните трактори се приравняват и самоходните шасита.

66. „Тротоар” е изградена, оградена или очертана с пътна маркировка надлъжна част от пътя, ограничаваща платното за движение и предназначена само за движение на пешеходци.

67. „Участник в движението” е всяко лице, което се намира на пътя и със своето действие или бездействие оказва влияние на движението по пътя. Такива са водачите, пътниците, пешеходците, както и лицата, работещи на пътя.

68. „Участник в пътнотранспортно произшествие” е всеки, който е пострадал при произшествието или с поведението си е допринесъл за настъпването му.

69. „Участък с концентрация на пътнотранспортни произшествия” е участък от пътя, на който за даден период са настъпили повече от определен брой пътнотранспортни произшествия.

70. „Хора с трайни увреждания” са лица, определени в § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на Закона за интеграция на хората с увреждания.

§ 2. (1) Към Министерския съвет се създава “Държавно-обществена консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата” за координиране на действията между държавните органи и обществеността във връзка с проблемите на безопасността на движението по пътищата.

(2) Комисията по ал. 1:

1. подпомага Министерския съвет при вземане на решения, свързани с безопасността на движението по пътищата;

2. дава становища и разработва проекти на закони и подзаконовни нормативни актове, имащи отношение към безопасността на движението по пътищата;

3. анализира информацията и изготвя ежегоден доклад за състоянието на безопасността на движението по пътищата, който се разглежда от Министерския съвет;

4. изготвя национални програми за подобряване състоянието на безопасността на движението по пътищата, които се приемат от Министерския съвет;

5. дава предложение за необходимите държавни и общински разходи за осигуряване безопасността на движението;

6. разглежда и одобрява предложенията за финансиране на дейности със средства от Фонда за безопасност на движението.

7. координира и предприема мерки за изпълнението на международните програми по безопасността на движението;

8. участва в работната група “Безопасност на движението” към Комитета по вътрешен транспорт при Европейската икономическа комисия на ООН.

(3) Съставът, финансирането, функциите, задачите и редът за осъществяване на дейността на органа по ал. 1 се определят от Министерския съвет.

§ 3. (1) Средствата от глоби за нарушения на правилата за движение по пътищата, установени с технически средства и системи постъпват във Фонд за безопасност на движението, управляван от министъра на вътрешните работи.

(2) Средствата от Фонда за безопасност на движението се разходват за дейности по контрола на движението по пътищата и подобряване на пътната безопасност, както следва:

1. проектиране, изграждане и поддръжка на технологични системи за контрол на движението по пътищата;

2. доставка и поддръжка на технически средства и оборудване за контрол на движението по пътищата;

3. дейности, насочени към повишаване на административния капацитет на структурите на Министерството на вътрешните работи, осъществяващи дейности, свързани с безопасността на движението по пътищата;

4. информационни кампании и дейности, насочени към превенция в областта на

безопасността на движението по пътищата;

5. други дейности, осъществявани от държавни и общински органи за контрол и подобряване на пътната безопасност.

(4) При разходването на средствата от Фонда за безопасност на движението се спазват принципите на законосъобразност, целесъобразност, икономичност и прозрачност.

(5) Предложения за финансиране със средства от Фонда за безопасност на движението на дейности по контрола на движението по пътищата и подобряване на пътната безопасност могат да се внасят от:

1. основните структури на Министерството на вътрешните работи, осъществяващи функции по контрол на безопасността на движението по пътищата, чрез Главна дирекция „Национална полиция“;

2. заместник-председателите и членовете, представители на първостепенни разпоредители с бюджет, включени в състава на Държавно-обществената консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата;

3. общините - чрез представителя на Националното сдружение на общините в Република България, включен в състава на Държавно-обществената консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата.

(6) Въз основа на проткол с одобрено от Държавно-обществена консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата предложение по ал. 5, т. 1 или 2, министърът на финансите одобрява по реда на Закона за публичните финанси допълнителни разходи по бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджет за съответната година за дейности, финансирани със средства от Фонда за безопасност на движението до размера на постъпилите във фонда приходи от глоби.

(7) Въз основа на проткол с одобрено от Държавно-обществена консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата предложение по ал. 5, т. 3, бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет се променят по реда на Закона за публичните финанси.

(8) Превишението в края на годината на приходите над разходите по Фонда за безопасност на движението се предоставя за ползване за същите цели през следващата бюджетна година по реда на ал. 6.

(9) Първостепенният разпоредител с бюджет, по чиито бюджет са одобрени допълнителни разходи по ал. 6 или съответната община, за която са предоставени разходи за сметка на Фонда за безопасност на движението:

1. организира провеждането на дейностите, финансирани със средства от фонда, като осигурява тяхната публичност и прозрачност;

2. организира и провежда процедури за възлагане на обществени поръчки, финансирани със средства от фонда, и сключва договори за тяхното изпълнение;

3. контролира изпълнението на сключените договори, финансирани със средства от фонда, и осъществява разплащанията по тях;

4. представя пред Държавно-обществената консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата отчет за изпълнението на дейностите.

(10) Редът и условията за управление на средствата от Фонда за безопасност на движението и за внасяне и приемане на предложения за финансиране със средства от Фонда за

безопасност на движението се определят с акт на Министерския съвет.

§ 4. (1) Областните управители и кметовете на общините наобеляват мерки за подобряване на състоянието на безопасността на движението по пътищата на своите територии, като за целта разработват програми съгласувано с комисията по § 2, ал. 1.

(2) Към областните управители и кметовете на общини се създават областни и общински комисии по безопасност на движението по пътищата.

(3) Областните и общинските комисии по безопасност на движението по пътищата координират и контролират проблемите по безопасността на движението, изготвят ежегоден доклад за състоянието на безопасността на движението и приемат мерки за нейното подобряване.

(4) Областните и общинските комисии по безопасност на движението по пътищата създават организация за допълнително обучение по безопасност на движението на водачите фирмени автомобили в рамките на един работен ден на всеки пет години.

§ 5. По всички проекти, свързани с организиране на движението по пътищата, при направено искане от страна на заинтересуваните лица съответните служби на Министерството на вътрешните работи са длъжни в едномесечен срок да дадат писмено становище.

§ 6. Министърът на образованието и науката осигурява чрез съответните учебни планове задължителното изучаване от учениците в системата на средното образование на правилата за движение по пътищата.

§ 7. Лицата, които се обучават за водачи на моторни превозни средства в организирани по съответния ред форми на обучение, не носят отговорност по този закон за пътнотранспортни произшествия, както и за последиците от тях, станали по време на практически занятия, освен ако са действали умишлено.

§ 8. (1) Изискванията към водачите по чл. 3, ал. 3 и предвидените за водачите наказания по чл. 184 се прилагат и по отношение на инструкторите и изпитващите, които провеждат обучение или изпит с учебен автомобил, управляван от кандидат за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство.

(2) Определените от министъра на вътрешните работи контролни органи не допускат осъществяването на дейността на инструктор или изпитващ, когато за него е налице някое от обстоятелствата по чл. 163, ал. 2, т. 10 или 12.

§ 9. За издаване на разрешения и други документи по този закон се заплащат такси, определени в тарифи, приети от Министерския съвет по предложения на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на вътрешните работи, министъра на регионалното развитие и благоустройството или на министъра на здравеопазването.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 10. Този закон отменя Закона за движението по пътищата (Обн. ДВ. бр. 20 от 1999 г., изм. и доп. бр. 1 от 2000 г., бр. 43 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г., бр. 6, 70, 85 и 115 от 2004 г., бр. 79, 92, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 61, 64, 82, 85 и 102 от 2006 г., бр. 22, 51, 97 и 109 от 2007 г., бр. 36, 43, 69, 88 и 102 от 2008 г., бр. 74, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 54, 98 и 100 от 2010 г., бр. 10, 19, 39 и 48 от 2011 г., бр. 20, 47, 53, 54, 60 и 75 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 19, 37, 79, 92, 95, 101 и 102 от 2015 г., бр. 13, 50, 81, 86, 98 и 101 от 2016 г., бр. 9, 11, 54, 58, 77 и 97 от 2017 г. и бр. 2, 7 и 17 от 2018 г.).

§ 11. Подзаконовите актове по прилагането на отменения Закон за движението по пътищата запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон.

§ 12. (1) Изпълнението на закона се възлага на министъра на вътрешните работи, на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, на министъра на регионалното развитие и благоустройството, на министъра на образованието и науката, на министъра на здравеопазването, на министъра на земеделието, храните и горите, на министъра на финансите, на министъра на околната среда и водите и на областните управители и кметовете на общини.

(2) За прилагането на този закон и на ратифицираните международни договори в областта на движението по пътищата министрите по ал. 1 издават наредби и инструкции.

(3) В рамките на своите компетенции органите по ал. 1 ежегодно разработват и изпълняват мерки за прилагане на закона и за ограничаване на броя на пострадалите от пътнотранспортните произшествия.

§ 13. След 19 януари 2033 г. лицата, притежаващи свидетелство за управление, издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария, могат да управляват моторно превозно средство на територията на Република България само ако свидетелството им за управление отговаря на изискванията на Директива 2006/126/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно свидетелства за управление на превозни средства.

§ 14. Свидетелствата за управление на моторни превозни средства от категория Ткт, издадени преди влизането в сила на този закон са валидни за предвидения в тях срок.

§ 15. (1) Лицата, на които е издадено разрешение за експлоатация на рекламни съоръжения, са длъжни по предписание на управляващия пътя да изградят ограничителни системи за пътища в съответствие с изискванията в наредбата по чл. 18, ал. 5 от Закона за пътищата.

(2) Разрешения за експлоатация на рекламни съоръжения, за които до влизането в сила на този закон са издадени разрешения за изграждане по досегашния ред и които не отговарят на изискванията на чл. 25, ал. 4 от Закона за пътищата, могат да се издават в 6-месечен срок от влизането в сила на закона.

§ 16. Министерският съвет приема измененията в Правилника за прилагане на Закона за

пътищата и в наредбите по чл. 18, ал. 5 и чл. 36д, ал. 3 от Закона за пътищата в 3-месечен срок от влизане в сила на този закон.

§ 17. Изискванията по чл. 36д, ал. 1, т. 1, 2 и 4 от Закона за пътищата не се отнасят за сертифицираните одитори до датата на влизане в сила на този закон.

§ 18. В Кодекса за застраховането (Обн. ДВ. бр. 102 от 2015 г., изм. и доп. бр. 62, 95 и 103 от 2016 г. и бр. 8, 62, 63 и 85 от 2017 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 487, ал. 4 думите „чл. 125а, ал. 2” се заменят с „чл. 154, ал. 2”.

2. В чл. 496, ал. 3, т. 5 думите “които не възпрепятстват придвижването на МПС на собствен ход” се заличават.

3. В чл. 574 навсякъде думите „чл. 125а, ал. 2” се заменят с „чл. 154, ал. 2”.

4. В чл. 647 думите „Член 189, ал. 5” се заменят с „Член 214, ал. 2”.

§ 19. В Закона за административните нарушения и наказания (обн. ДВ. бр. 92 от 1969 г., изм. и доп. бр. 54 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 28 и 101 от 1983 г., бр. 89 от 1986 г., бр. 24 от 1987 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 105 от 1991 г., бр. 59 от 1992 г., бр. 102 от 1995 г., бр. 12 и 110 от 1996 г., бр. 11, 15, 59, 85 и 89 от 1998 г., бр. 51, 67 и 114 от 1999 г., бр. 92 от 2000 г., бр. 25, 61 и 101 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 39 и 79 от 2005 г., бр. 30, 33, 69 и 108 от 2006 г., бр. 51, 59 и 97 от 2007 г., бр. 12, 27 и 32 от 2009 г., бр. 10, 33, 39, 60 и 77 от 2011 г., бр. 19, 54 и 77 от 2012 г., бр. 17 от 2013 г., бр. 98 и 107 от 2014 г., бр. 81 от 2015 г., бр. 76 и 101 от 2016 г., бр. 63 и 101 от 2017 г. и бр. 20 от 2018г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 39, ал. 2а се изменя така:

„(2а) За административни нарушения, когато това е предвидено в закон, овластените контролни органи могат да налагат с фиш глоби в размер, предвиден в съответния закон. Фишът съдържа данни за самоличността на контролния орган и на нарушителя, мястото и времето на нарушението, нарушените разпоредби и размера на глобата. Фишът се подписва от контролния орган и от нарушителя. На нарушителя се дава препис, за да може да заплати доброволно глобата.“

2. В чл. 58 се създава ал. 3:

„(3) В случаите предвидени със закон, на нарушителя може да се връчва разпечатка от автоматизирана информационна система за издадени, но невръчени наказателни постановления, съдържаща реквизитите на наказателното постановление, с изключение на подпис и печат, като от момента на връчването на разпечатката наказателното постановление се счита за връчено.

3. В чл. 59 се създава ал. 4.

„(4) Наказателните постановления, изадени за нарушения по Закона за движението по пътищата, извършени от лица без адрес в Република България подлежат на обжалване по реда, определен в Закона за движението по пътищата.“

§ 20. В Закона за българските лични документи (Обн. ДВ. бр. 93 от 1998 г., изм. и доп. бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 и 45 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр.

29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9, 23, 32 и 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г., бр. 33, 81, 97 и 101 от 2016 г. и бр. 85 и 97 от 2017 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 51 се отменя.

2. В чл. 53, ал. 1:

а) създават се нови т. 11 и 12:

„11. дата на придобиване на правоспособност за управление на категорията или категориите моторни превозни средства;

12. дата, до която е валидна категорията или категориите;”;

б) досегашната т. 11 става т. 13 и се изменя така:

„13. особени забележки (ограничителни условия за ползване на свидетелството), определени с наредбата по чл. 159, ал. 1 от Закона за движението по пътищата;”;

в) досегашната т. 13 става т. 14.

3. В Глава четвърта се създава раздел III с чл. 54а-54о:

„Раздел III Издаване, подмяна и ползване на свидетелствата за управление на моторни превозни средства и на дубликат на свидетелството за управление на моторно превозно средство

Чл. 54а. Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава при:

1. първоначално придобиване правоспособност за управление на моторни превозни средства от определена категория;

2. придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства от нова категория;

3. възстановяване на правоспособност, изгубена поради настъпване на някое от обстоятелствата, предвидени в Закона за движението по пътищата;

4. подмяна на стар образец свидетелство за управление с нов;

5. подмяна поради изтичане срока на валидност;

6. подмяна поради промяна в данните на водача;

7. издаване на дубликат;

8. подмяна на чуждестранно национално свидетелство за управление;

9. подмяна при възстановяване на правоспособност поради отказ от категории.

Чл. 54б. (1) Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава на лице, завършило първи гимназиален етап на средно образование, както и на лице завършило основно образование по отменения Закон за народната просвета преди 26 септември 2017 г., навършило минималната възраст за управление на моторно превозно средство от съответната категория, което е физически годно да управлява моторни превозни средства, преминало е обучение за водач на моторно превозно средство и за оказване на първа долекарска помощ и което успешно е издържало изпит за водач на моторно превозно средство.

(2) Свидетелство за управление на моторни превозни средства от категории C1, C, D1, D и T, както и на загубилите правоспособност по чл. 172 от Закона за движението по пътищата, се издава на лица, които са психологически годни.

Чл. 54в. Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава на лица, които са установили обичайното си пребиваване в Република България, за което обстоятелство подписват декларация или представят доказателство, че се обучават във висше училище по чл. 17, ал. 1 от Закона за висшето образование или в училище по Закона за предучилищното и училищното образование или в професионален колеж в страната не по-малко от 6 месеца.

Чл. 54г. Едно и също лице може да притежава само едно свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено от държава членка на Европейския съюз.

Чл. 54д. Подмяна на свидетелство за управление на моторни превозни средства се извършва при:

1. изтичане срока на валидност;
2. подмяна на стар образец с нов;
3. промяна в данните на водача;
4. възстановяване на правоспособност поради отказ от категория.

Чл. 54е. (1) Дубликат на свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава, когато свидетелството е изгубено, откраднато, повредено или унищожено, за което притежателят подписва декларация.

(2) Декларацията за обстоятелствата по ал. 1 може да бъде подадена по електронен път, подписана с квалифициран електронен подпис.

(3) Дубликат на свидетелство за управление не се издава на водач, на когото са отнети всички контролни точки за отчет на извършените нарушения.

Чл. 54ж. При издаване на дубликат или при подмяна на българско свидетелство за управление на моторни превозни средства или на свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено от държава членка на Европейския съюз, или друга страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария, не се изисква копие от документ за завършено образование.

Чл. 54з. Не се издава свидетелство за управление на моторни превозни средства или негов дубликат до заплащане изцяло на дължимите глоби от лицето за нарушения по Закона за движението по пътищата.

Чл. 54и. (1) Признаване и подмяна на чуждестранно национално свидетелство за управление на моторни превозни средства се допуска, ако:

1. страната, издала съответното свидетелство, е подписала и ратифицирала Конвенцията за движението по пътищата (Виена, 1968 г.) и свидетелството отговаря на приложение № 6 към конвенцията;

2. страната, издала съответното свидетелство, е подписала и ратифицирала Конвенцията за движението по пътищата (Виена, 1968 г.) и е подписала споразумение с Република България за взаимно признаване и преиздаване на свидетелствата за управление на моторни превозни средства;

3. страната, издала съответното свидетелство, е държава членка на Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария.

(2) Подмяната на свидетелството по ал. 1, т. 1 и 2 се извършва при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Чл. 54к. (1) Чуждестранно национално свидетелство за управление на моторни превозни средства на български гражданин или чужденец, издадено от държава, която не е членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария се заменя с българско свидетелство за управление без полагане на изпит, ако държавата, в която е издадено, е договаряща страна по Конвенцията за движението по пътищата и свидетелството отговаря на изискванията на приложение № 6 към конвенцията.

(2) В случаите, когато чуждестранно национално свидетелство не отговаря на изискванията по ал. 1, българско свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава след успешно полагане на изпит.

(3) Свидетелство за управление по чл. 54и, ал. 1, т. 3 на лице, което е установило обичайното си пребиваване в Република България, може да бъде заменено по негово искане с равностойно българско свидетелство за управление без полагане на изпит.

(4) Свидетелство за управление по чл. 54и, ал. 1, т. 3 на водач, който е установил обичайното си пребиваване в Република България, се заменя с българско при установяване на административно нарушение, за което е предвидено отнемане на контролни точки, потвърждаващи валидността на свидетелството за управление на моторното превозно средство.

(5) В случаите по ал. 1 - 4 замяната с българско свидетелство за управление се извършва след представяне на чуждестранно национално свидетелство. Замененото свидетелство се връща на държавата, в която е издадено, като се посочват причините за извършване на замяната.

(6) При изгубено или откраднато свидетелство за управление по чл. 54и, ал. 1, т. 3 на лице, което е установило обичайното си пребиваване в Република България, се издава българско свидетелство въз основа на доказателства за придобитата правоспособност от компетентните органи на държавата, която е издала изгубеното или откраднатото свидетелство. За обстоятелствата по издаване на българското свидетелство се уведомява държавата, издала изгубеното или откраднатото свидетелство.

(7) Главна дирекция "Национална полиция" на Министерството на вътрешните работи обменя информация със съответните органи на друга държава при издаването или замяната на свидетелства за управление на моторни превозни средства.

Чл. 54л. (1) Свидетелството за управление на моторни превозни средства се издава и подменя от органите на Министерството на вътрешните работи на лица при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

(2) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства за категории АМ, А1, А2, А, В, В1 и ВЕ е 10 години.

(3) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства за категории С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1, D1Е и Т е 5 години.

(4) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства на лица с трайни увреждания е до 5 години.

(5) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства на лица, навършили 70-годишна възраст е 2 години.

Чл. 54м. Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава в срок от:

1. при обикновена услуга до 30 дни от приемане на заявлението;
2. при бърза услуга до 10 дни от приемане на заявлението;
3. при подадено заявление за подмяна на свидетелство за управление на моторни превозни средства чрез дипломатическо или консулско представителство на Република България в чужбина срокът за издаване е до 90 дни.

Чл. 54н. При изгубване, кражба, повреждане или унищожаване на свидетелство за управление на моторни превозни средства притежателят в срок до три дни от настъпване на съответното събитие декларира това в най-близката структура на Министерството на вътрешните работи или в дипломатическите или консулските представителства на Република България в чужбина. Промяната на статуса и обявяването на свидетелството за невалидно се извършва от структурата, в която е подадена декларацията, а в случаите на деклариране в дипломатическите или консулските представителства на Република България в чужбина - от органа, издал свидетелството на лицето.

Чл. 54о. (1) Свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено или подменено въз основа на документ с невярно съдържание или не по реда, установен в акта на Министерския съвет по чл. 54д, ал. 1, се обявява за невалидно.

(2) Невалидността по ал. 1 се обявява от органа, издал свидетелството за управление на моторни превозни средства.”.

§ 21. В Закона за местното самоуправление и местната администрация (Обн. ДВ. бр.77 от 17 Септември 1991г., изм. ДВ. бр.24 от 14 Март 1995г., изм. ДВ. бр.49 от 30 Май 1995г., изм. ДВ. бр.65 от 21 Юли 1995г., изм. ДВ. бр.90 от 24 Октомври 1996г., доп. ДВ. бр.122 от 19 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.33 от 24 Март 1998г., изм. ДВ. бр.130 от 5 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.154 от 28 Декември 1998г., доп. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.69 от 3 Август 1999г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2000г., изм. ДВ. бр.85 от 17 Октомври 2000г., изм. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., доп. ДВ. бр.28 от 19 Март 2002г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.119 от 27 Декември 2002г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2003г., изм. ДВ. бр.19 от 1 Март 2005г., изм. ДВ. бр.34 от 19 Април 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.69 от 25 Август 2006г., изм. ДВ. бр.61 от 27 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.63 от 3 Август 2007г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.108 от 19 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.32 от 19 Април 2011г., изм. ДВ. бр.36 от 10 Май 2011г., изм. ДВ. бр.57 от 26 Юли 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 26 Май 2016г., изм. и доп.

ДВ. бр.43 от 7 Юни 2016г., доп. ДВ. бр.51 от 5 Юли 2016г., доп. ДВ. бр.9 от 26 Януари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 12 Декември 2017г., доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 21, ал. 1 се създава т. 26:

„26. може да определя райони, пътища или части от пътища за зони за платено и безплатно паркиране в определени часове на денонощието и цената за паркиране в зоните за платено паркиране в определени часове на денонощието, както и условията и реда за плащането ѝ от водачите на специализираното звено на общината или на юридическото лице по чл. 13, ал. 1, т. 13 от Закона за обществените поръчки, на което е предоставено управлението на тези места.”.

2. В чл. 44, ал. 1 се създава т. 20:

„20. издава карти за паркиране на местата, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания, валидни на територията на цялата страна, по образец съгласно приложението.

3. Създава се приложение към чл. 44, ал. 1, т. 20:

„Приложение към чл. 44, ал. 1, т. 20

1. Картата за преференциално паркиране на ППС, превозващи хора с трайни увреждания отговаря на изискванията на стандартизиран модел на Общността от Приложението към Препоръка 98/376/ЕО на Съвета от 4 юни 1998 г. относно картата за паркиране на хора с трайни увреждания

2. Картата за преференциално паркиране на ППС, превозващи хора с трайни увреждания, е с размери: височина 106 мм и широчина 148 мм.

3. Цветът на картата за паркиране е светлосин с изключение на белия знак за “лице с увреждания”, който е на тъмносин фон.

4. Картите за преференциално паркиране задължително са ламинирани.

5. Полетата на предната и задната част на картата за преференциално паркиране са разделени вертикално на две части.

Лявата част отпред съдържа:

- символ на инвалидна количка в бяло на тъмносин фон;
- дата на изтичане на картата за паркиране;
- серийния номер на картата за паркиране;
- името и печата на издаващия орган/организация.

Дясната част отпред съдържа:

- с главни букви думите “КАРТА ЗА ПАРКИРАНЕ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ” на български език, а на подходящо отстояние с малък шрифт думите “Карта за паркиране” на други езици;

- думите “Модел на Европейските общности” на български език;

- като фон отличителния код на Република България - BG, заобиколен от кръг от 12 звезди, символизиращи Европейския съюз.

Лявата част на гърба съдържа:

- фамилията на притежателя;
- първото (първите) име (имена) на притежателя;
- подписа на притежателя или друг идентифициращ знак;
- снимка на притежателя.

Дясната част на гърба съдържа:

- твърдението, че тази карта дава право на притежателя ѝ да ползва място за преференциално паркиране на ППС, превозващи хора с увреждания;

- твърдението, че при употреба картата се поставя в предната част на превозното средство, така че лицевата ѝ част да се вижда изцяло с цел проверка.

Данните са на български език.”

§ 22. В Закона за пътищата (Обн. ДВ. бр. 26 от 2000 г., изм. и доп. бр.88 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., бр. 47 и 118 от 2002 г., бр. 9 и 112 от 2003 г., бр. 6 и 14 от 2004 г., бр. 88 и 104 от 2005 г., бр. 30, 36, 64, 102, 105 и 108 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 43 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 41, 42, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 19, 39, 55 и 99 от 2011 г., бр. 38, 44, 47 и 53 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 16, 53 и 98 от 2014 г., бр. 10, 14, 37, 61, 95 и 101 от 2015 г., бр. 30 и 75 от 2016 г. и бр. 11 и 89 от 2017 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 9, ал. 6 думите „наредбата чл. 3, ал. 3” се заменят с „наредбата по чл. 3, ал. 5”.

2. В чл. 21, ал. 3 т. 4 се изменя така:

„4. изпълнява проекти, финансирани чрез оперативните програми „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014 – 2020” и „Региони в растеж 2014-2020”;

3. В чл. 25:

а) Създава се нова ал. 3:

„(3) За автомагистрала и скоростни пътища се забранява изграждането и експлоатацията на рекламни съоръжения в обхвата на пътя или в обслужващата зона. За останалите републикански пътища, разстоянията между ръба на пътната настилка до целия габарит на рекламното съоръжение, в зависимост от допустимата максимална скорост на движение по чл. 34, ал. 1 от Закона за движението по пътищата и от допустимата максимална скорост на движение, определена с пътни знаци, се определят с наредбата по чл. 18, ал. 5.

б) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея преди думата „над” се поставя запетая;

в) досегашните ал. 4-6 стават съответно ал. 5-7.

4. В чл. 36б:

а) алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Процедурите, свързани с управлението на безопасността на пътната инфраструктура, се прилагат за републиканските пътища, които са част от трансевропейската пътна мрежа на територията на Република България, както и за автомагистралите и скоростните пътища, независимо дали се намират в етап на планиране, проектиране, строителство или експлоатация.

(3) Администрациите, управляващи пътя, могат да прилагат изискванията на ал. 1 за републиканските пътища от първи, втори и от трети клас, които не са част от трансевропейската пътна мрежа на територията на Република България, и за общинските пътища.”

5. В чл. 36, ал. 1:

а) създава се нова т. 1:

„1. да притежава най-малко петгодишен опит в областта на организацията и безопасността на движението – проектиране, изпълнение, административна работа, преподавателска работа и др. подобни дейности;”

б) досегашната т. 1 става т. 2 и в нея след думите „строителен инженер” се добавя „по пътно строителство”;

в) досегашната т. 2 става т. 3;

г) досегашната т. 3 става т. 4 и в нея думите „строителен инженер” се добавя „по пътно строителство”.

6. В чл. 36з, ал. 3 думите „чл. 14, ал. 2” се заменят с „чл. 3, ал. 6”.

7. В чл. 36и:

а) в ал. 2 думите „чл. 3, ал. 3” се заменят с „чл. 3, ал. 5”;

б) в ал. 3 думите „чл. 14, ал. 1” се заменят с „чл. 3, ал. 4”.

8. В чл. 57:

а) в ал. 2, изр. второ думата „администрацията” се заменя с „управляващия пътя”;

б) в ал. 4, т. 1 след думите „обхвата на пътя” се поставя запетая, съюзът „и” се заличава и накрая се добавя „и обслужващата зона”.

9. Навсякъде в закона думите „администрацията, управляващи пътищата” се заменят с „управляващите пътищата”, а думите „администрацията, управляваща пътя”, „администрацията, която управлява пътя” - с „управляващия пътя”.

§ 23. Законът влиза в сила от

Категории превозни средства и категории за правоспособност

Категория даваща право на управление на моторно превозно средство	Описание категорията превозни средства които може да управлява	Категория и подкатегория на превозното средство за нуждите на типовото одобрение	Описание на превозното средство
AM	двуколесни или триколесни превозни средства с максимална проектна скорост не по-висока от 45 km/h	L1e със съответните подкатегории L1e-A L1e-B L2e със съответните подкатегории L2e-P L2e-U L6e L6e-A L6e-B L6e-BP L6e-BU	Леко двуколесно моторно превозно средство. - Велосипед с двигател - Двуколесен мотопед Триколесен мотопед - Триколесен мотопед за превоз на пътници - Триколесен мотопед с общо предназначение Леко четириколесно Леко четириколесно за движение по пътищата Леко четириколесно превозно средство Леко четириколесно с повишена маневреност за превоз на пътници Леко четириколесно с повишена проходимост с общо предназначение
A1	Мотоциклети с кош или без кош и триколесни моторни превозни средства	Моторни превозни средства от категорията AM плюс L3e-A1 L3e-AxE (x = 1, 2 или 3) L3e-AxT L4e L5e	Мотоциклети с ниска мощност Ендуро мотоциклети* Траял мотоциклети* Двуколесен мотоциклет с кош* Триколесно моторно превозно

		L5e-A L5e-B	средство** Триколесно различно от тези определени като L5e-B** Товарно триколесно**
A2		Моторни превозни средства от категорията АМ плюс L3e-A1 L3e-A2 L3e-AxE (x = 1, 2 или 3) L3e-AxT L4e L5e L5e-A L5e-B	Мотоциклети с ниска мощност Мотоциклет със средна мощност Ендуро мотоциклети*** Траял мотоциклети*** Двуколесен мотоциклет с кош*** Триколесно моторно превозно средство** Триколесно различно от тези определени като L5e-B** Товарно триколесно**
A		Моторни превозни средства от категорията АМ плюс L3e-A1 L3e-A2 L3e-A3 L3e-AxE (x = 1, 2 или 3) L3e-AxT L4e L5e L5e-A L5e-B	Мотоциклети с ниска мощност Мотоциклет със средна мощност Мотоциклет с висока мощност Ендуро мотоциклети Траял мотоциклети Двуколесен мотоциклет с кош Триколесно моторно превозно средство** Триколесно различно от тези определени като L5e-B** Товарно триколесно**
B1	четириколесни превозни средства	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс L7e L7e-A,,	Тежко четириколесно Тежко четириколесно за движение по

		<p>L7e-A1</p> <p>L7e-A2</p> <p>L7e-B</p> <p>L7e-B1</p> <p>L7e-B2</p> <p>L7e-C</p> <p>L7e-CP</p> <p>L7e-CU</p>	<p>пътищата</p> <p>A1 тежко четириколесно за движение по пътищата</p> <p>A2 тежко четириколесно за движение по пътищата</p> <p>Тежко четириколесно за всякакви терени (ATV)</p> <p>ATV</p> <p>SbS бъги</p> <p>Тежко четириколесно с повишена маневреност</p> <p>Тежко четириколесно с повишена маневреност за превоз на пътници</p> <p>Тежко четириколесно с повишена маневреност с общо предназначение</p>
B	<p>моторни превозни средства с максимално разрешено тегло до 3 500 kg и проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача; могат да се комбинират с ремарке of 750 kg- При ремарке над 750 kg. максималното разрешеното тегло на композицията не трябва да надвишава 3 500 kg.</p>	<p>Моторни превозни средства от категорията AM плюс M1</p> <p>N1</p> <p>Може да се комбинира с O1</p> <p>Може да се комбинира с O2****</p>	<p>Моторни превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с не повече от осем места в допълнение към мястото на водача.</p> <p>Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, ненадвишаваща 3,5 тона.</p> <p>Ремаркета с максимална маса, ненадвишаваща 0,75 тона.</p> <p>Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 0,75 тона, но ненадвишаваща 3,5 тона.****</p>
B с код 71	<p>моторни превозни средства с максимално разрешено тегло до 3</p>	<p>Моторни превозни средства от категорията AM плюс</p>	<p>Моторни превозни средства,</p>

	500 kg и проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача, които в комбинация с ремарке надвишават 3 500 kg., при условие че максималното разрешено тегло на композицията не надвишава 4 250 kg.	M1 N1 O1 O2*****	проектирани и построени за превозване на пътници с не повече от осем места в допълнение към мястото на водача. Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, ненадвишаваща 3,5 тона. Ремаркета с максимална маса, ненадвишаваща 0,75 тона. Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 0,75 тона, но ненадвишаваща 3,5 тона.*****
BE	композиция на моторни превозни, състояща се от влекач от категория В и ремарке или полуремарке, когато максималното разрешено тегло на ремаркетото или полуремаркетото не надвишава 3 500 kg	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В които могат да се комбинират с O1 или O2	
C1	моторни превозни средства, различни от тези в категории D1 или D, с максимално разрешено тегло над 3 500 kg, но по-голямо от 7 500 kg, които са проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс N2***** Тези моторни превозни средства могат	Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, надвишаваща 3,5 тона, но ненадвишаваща 12 тона*****

		да се комбинират с ремарке от категория О1	
C1E	композиция на моторни превозни, когато влекачът е от категория C1 и неговото ремарке или полуремарке има максималното разрешено тегло на ремаркетото или полуремаркетото над 750 kg, при условие че разрешеното тегло на композицията не надвишава 12 000 kg.	<p>Моторни превозни средства от категорията АМ плюс</p> <p>Моторни превозни средства от категорията В плюс</p> <p>Моторни превозни средства от категорията С1 плюс</p> <p>Комбинация от превозни средства посочени в категорията ВЕ</p> <p>Моторни превозни средства от категория С1, които мота да се комбинират с превозни средства от категория О1, О2 и О3*****</p>	Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 3,5 тона, но ненадвишаваща 10 тона.*****
C	моторни превозни средства, различни от тези в категории D1 или D, с максимално разрешено тегло над 3 500 kg, които са проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача	<p>Моторни превозни средства от категорията АМ плюс</p> <p>Моторни превозни средства от категорията В плюс</p> <p>Моторни превозни средства от категорията С1 плюс</p> <p>N2</p> <p>Могат да се комбинират с ремарке О1 N3</p>	<p>Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, надвишаваща 3,5 тона, но ненадвишаваща 12 тона</p> <p>Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, превишаваща 12 тона.</p>
CE	композиция на моторни превозни, когато	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс	

	влекачът е от категория С и неговото ремарке или полуремарке има максималното разрешено тегло на ремаркето или полуремаркето над 750 kg,	Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията С1 плюс Комбинация от превозни средства посочени в категорията ВЕ плюс. Комбинация от превозни средства посочени в категорията С1Е.плюс Комбинация от моторни превозни средства от категория С и ремарке или полуремарке от категория О3 или О4	Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 10 тона.
D1	моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на не повече от 16 пътници плюс водача и с максимална ширина не превишаваща 8 м.	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс М2 ***** М3*****	Превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на пътници и съдържачи повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и с максимална маса, ненадвишаваща 5 тона.***** Превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и максимална маса, надвишаваща 5 тона.*****
D1E	композиции от превозни средства, при които влекачът е от категория D1 и ремаркето е с допустима максимална маса над 750 kg	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията D1 плюс Комбинация от превозни средства	

		посочени в категорията BE Моторни премозни средства от категория D1 в комбинация с ремарке от категорията O1, O2 или O3	
D	моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на повече от осем пътници плюс водача	Моторни превозни средства от категорията AM плюс Моторни превозни средства от категорията B плюс Моторни превозни средства от категорията D1 плюс M2 M3 Може да се комбинира с ремарке от категория O1.	Превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на пътници и съдържащи повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и с максимална маса, ненадвишаваща 5 тона. Превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и максимална маса, надвишаваща 5 тона.
DE	композиции от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория D и неговото ремарке има допустима максимална маса над 750 kg,	Моторни превозни средства от категорията AM плюс Моторни превозни средства от категорията B плюс Моторни превозни средства от категорията D1 плюс Комбинация от превозни средства посочени в категорията BE Комбинация от превозни средства посочени в категорията D1E	

		Моторно превозно средство от категорията D в комбинация с ремарке от категорията, O1, O2 или O3	
--	--	---	--

*Ако са оборудвани с двигател с работен обем на цилиндъра, който надвишава 50 cm³, но не превишава 125 cm³, ако е с вътрешно горене, с мощност, която не превишава 11 kW, и с отношение мощност/тегло, което не превишава 0,1 kW/kg и който развива конструктивно предвидена максимална скорост по-висока от 45 km/h.

** триколесни моторни превозни средства с мощност, която не превишава 15 kW

*** мотоциклети с мощност, която не превишава 35 kW и с отношение мощност/тегло, което не превишава 0,2 kW/kg и не извлича мощност повече от два пъти от превозното средство

****при условие че максималното разрешено тегло на композицията не надвишава 3 500 kg.

*****при условие че максималното разрешено тегло на композицията не надвишава 4 250 kg.

***** моторните превозни средства за тази правоспособност не трябва да надвишават 7500 kg.

***** при условие че разрешеното тегло на композицията не надвишава 12 000 kg.

***** моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на не повече от 16 пътници плюс водача и с максимална ширина не превишаваща 8 м.

